

ВСТУП

Шановні колеги! Дорогі друзі!

Підготовка фахівців-правників високого рівня, забезпечення їх конкурентоспроможності на ринку праці, доступності освіти, інтеграції до європейського освітнього простору із збереженням національних досягнень і традицій має залишатися одним із найважливіших напрямів розвитку нашої держави, про що свідчить визнання пріоритетності освітньої діяльності.

Напередодні кожного навчального року ми зустрічаємося для підбиття підсумків, обговорення досягнень і здобутків минулих років, аналізу результатів нашої роботи, недоліків у діяльності, шляхів їх усунення, визначення завдань на новий навчальний рік та перспективу. Особливістю цього річного нашого зібрання є те, що мова йде не лише про минулий навчальний рік, а фактично про період з 2008 по 2015 р. – строк, на який я був обраний трудовим колективом та призначений ректором згідно з Указом Президента України та укладеним із Міністерством освіти і науки України контрактом. Мій звіт – це підбиття підсумків діяльності на посаді ректора протягом семи років, а певною мірою і за весь період перебування на цій посаді з 1987 р. Безумовно, нам є чим пишатися, однак, існують і проблеми, невирішені питання, над якими потрібно працювати.

Ми всі є свідками радикальних змін в економічній, політичній, соціальній, а відповідно і освітній та науковій сферах. Глобалізація світових процесів не оминає і нашої країни: змінюються вектор її розвитку, традиційні погляди на минуле, йде пошук шляхів укріплення її демократичних, правових основ, розвитку як соціальної держави. Для цього потрібні фахівці із різних галузей, тому не дивно, що за останні роки зроблено чимало в напрямі пошуку ефективних форм і методів роботи вищої школи.

Найбільш важливим на цьому шляху є прийняття Закону України «Про вищу освіту», який заклав фундамент майбутніх змін у сфері підготовки висококваліфікованих кадрів, окреслив напрями розвитку вищої освіти у країні, певною мірою змінив усталені підходи до вирішення питань діяльності вищої школи. Для впровадження положень Закону України «Про вищу освіту» щодо визначеної в ньому моделі вищої освіти принципове значення має гармо-

нізація вищої освіти та ринку праці, підвищення затребуваності академічних знань молодих фахівців із боку роботодавців, збереження таких переваг (позитивних рис) української освіти, як фундаментальність, системність та практична спрямованість. Не секрет, що для повної реалізації положень Закону потрібен час, також слід провести певні організаційні заходи, а для цього необхідне їх нормативно-правове, матеріально-технічне і фінансове забезпечення. Автономія ВНЗ можлива за умови надання їм самостійності у вирішенні всіх питань організаційного, навчального, наукового, виховного, кадрового характеру, їх фінансового і матеріального забезпечення. Отже, потрібен час і значні зусилля, консолідація навколо цих питань всього освітнього і наукового загалу.

До важливих документів у сфері освітньої діяльності слід віднести: Національну стратегію розвитку освіти в Україні на 2012–2021 рр., в якій визначені не лише основні напрями, завдання і механізми реалізації державної політики в галузі освіти, а й відображається майбутнє інтелектуального розвитку України, а також Національну доктрину розвитку освіти від 17 квітня 2002 р., де закріплені концептуальні засади освітньої діяльності, Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI століття»), Концепцію гуманітарного розвитку України на період до 2020 року, схвалену президією Співки ректорів України, та ін.

Для розвитку системи вищої освіти та підвищення її якості необхідна повна модернізація цієї сфери. Додамо, багато що залежить від того, коли буде реально утворена та як буде організована діяльність Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Формування системи забезпечення якості вищої освіти України має базуватися на єдиних Європейських стандартах і рекомендаціях (ESG), які складаються з трьох частин:

- внутрішнього забезпечення якості у вищих навчальних закладах;
- зовнішнього забезпечення якості вищої освіти;
- забезпечення якості в діяльності агенції із зовнішнього забезпечення якості.

Будь-яка модель вищої освіти, обрана як оптимальна, буде узгоджуватися із своїм завданням тільки тоді, коли механізм фінансування виявиться відповідним даній моделі і достатнім. Розвиток вищої освіти в Україні потребує вдосконалення механізмів держав-

ного фінансування ВНЗ, зміцнення реальної автономії навчальних закладів із можливістю самостійного розпорядження їх бюджетами.

Із 2013 р. Кабінетом Міністрів України запроваджено конкурсний відбір суб'єктів розміщення державного замовлення на підготовку фахівців із вищою та професійно-технічною освітою. Головним критерієм для конкурсного відбору має стати якість підготовки спеціалістів у ВНЗ.

Конкурсне розподілення державного замовлення слід здійснювати за чітко встановленими об'єктивними критеріями, які мають бути впорядковані за значимістю, а обсяг держзамовлення і його розподіл повинні завершуватися принаймні за три місяці до початку вступної кампанії. Необхідно забезпечити повну прозорість процесу формування державного замовлення для суспільства, а також припинити практику його коригування у процесі вступної кампанії.

Важливим видається ухвалення в найкоротші строки Міністерством освіти і науки України двох нормативно-правових актів із приводу організації навчального процесу: 1) Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність відповідно до абз. 3 ч. 2 ст. 46 Закону України «Про вищу освіту»; 2) Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються, а також про порядок надання їм академічної відпустки (у новій редакції з урахуванням положення чинного законодавства) згідно з ч. 5 ст. 46 Закону України «Про вищу освіту».

Із метою імплементації названого вище Закону необхідно розробити також ряд нормативних актів, серед них найбільш важливими можна назвати ті, які мають бути затверджені Кабінетом Міністрів України: «Про порядок присудження наукових ступенів спеціалізованими вченими радами вищих навчальних закладів», «Про порядок затвердження рішень про присвоєння вчених звань», «Про порядок підготовки фахівців ступенів доктора філософії та доктора наук в аспірантурі (ад'юнктурі) та докторантурі вищих навчальних закладів (наукових установ)», «Про дослідницький університет» та ін.

Потрібно вирішити питання як про утворення науково-методичної ради МОН України та галузевих науково-методичних комісій, так і ті, що пов'язані із втіленням положень Закону України «Про вищу освіту» в життя. Однак наголошено лише на основних завданнях, які мають першочергове значення, оскільки всі перерахувати важко.

Ми з вами не стоїмо осторонь від цих процесів. Прийняті останніми роками стратегічні рішення, окреслені в них пріоритети поставили нові завдання і перед нашим колективом. Проте головне те, що ми постійно вдосконалюємо зміст і якість юридичної освіти і науки. Нашим найбільшим досягненням, надбанням на шляху розвитку (пригадайте, від юридичного інституту до Національного юридичного університету) є запровадження в освітню, наукову, виховну діяльність пріоритету загальнолюдських цінностей, інтересів і прав людини. Вироблена колективом нашого навчального закладу стратегія підготовки висококваліфікованих юридичних кадрів дозволяє нам упродовж багатьох років поспіль посідати провідне місце в системі вищої освіти України.

Саме тому інноваційний розвиток освіти, підвищення її якості, інтегрування в європейський освітній простір стали одним із найважливіших напрямів розвитку нашого Університету. Про це йдеться в нормах, закріплених Статутом Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, затвердженого наказом МОН України № 701 від 2 липня 2015 р., Положенні про організацію освітнього процесу в Університеті, Плані розвитку університету на 2010–2020 рр. та інших актах.

Серед конкретних завдань, зафіксованих у Статуті, слід особливо наголосити на таких, як: кадрове забезпечення, розроблення університетських програм і навчальних планів з урахуванням міжнародних стандартів, упровадження інформаційних технологій навчання, створення й відкриття нових напрямів і спеціальностей для підготовки фахівців; удосконалення організації та змісту освітнього процесу з метою забезпечення європейських стандартів у збереженні культурних традицій України тощо.

На виконання цих та інших завдань в освітній сфері і була спрямована діяльність ректорату, вченої ради протягом всього періоду, про який йде мова. Вони формально визначені у новому Статуті, але фактично завжди відображалися у попередніх установчих актах Університету та актах його органів управління.

Однією із найважливіших складових успіху при виконанні поставлених завдань є потужний потенціал Університету – висококваліфікований науково-педагогічний склад, яким виховано не одне покоління правників України, котрими пишається держава, пишаємося й ми.

Висока кваліфікація професорсько-викладацького складу, потужна матеріальна база, яка продовжує розвиватися, розширення

міжнародних зв'язків, якість підготовки випускників – майбутніх фахівців різних сфер юридичної практики підтверджують, що серед вищих навчальних закладів України впродовж багатьох років Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого виправдано вважається кращим юридичним вузом нашої держави.

Зверніть увагу! Попри фактичне припинення державного розподілу молодих спеціалістів, ми і цього року його провели по окремих інститутах і факультетах. Однак не це головне. Затребуваність наших випускників підтверджує і те, що всі вони фактично знайшли перше місце роботи в різних сферах юридичної практики. Незважаючи на втрату Кримського юридичного інституту і Сімферопольського юридичного технікуму (через анексію Криму), воєнні дії в Донецькій і Луганській областях, конкурси на вступ до нашого Університету свідчать про його високий авторитет. На місця державного замовлення за рівнем «бакалавр» було подано близько 7 тис. заяв, у магістратуру – майже 2,5 тис. Про авторитет говорить і рівень державного замовлення. Треба зазначити, що при суттєвому скороченні бюджетних місць конкурсна комісія МОН України виділила нашому ВНЗ 1170 місць для підготовки бакалаврів-правознавців, ще 73 бюджетних місця – в Інституті підготовки юридичних кадрів для СБУ України, 518 місць – для магістратури, додатково 88 місць – для магістратури Інституту підготовки юридичних кадрів для СБУ. Виділені бюджетні місця і для специфічних категорій. Фактично у нас зберігся рівень державного замовлення минулого року.

Багатопрофільність підготовки фахівців, надання можливості отримати дві спеціальності протягом навчання – це глобальний, важливий стратегічний напрям розвитку вищої освіти як у нашій державі, так і в європейській і світовій практиці. У нас створено ефективно працюючу систему багатопрофільної, високоякісної підготовки фахівців для різних сфер юридичної практики в межах спеціальності «Правознавство» з урахуванням особливостей роботи в органах влади і приватних структурах, що виступають замовниками освітніх послуг. Сьогодні в Університеті разом зі спеціальністю «Правознавство» запроваджено підготовку фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» за спеціальністю «Міжнародне право», «Фінанси і кредит», «Менеджмент», а за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» – за спеціальністю «Судова експертиза» та «Інтелектуальна власність». У нашому вузі здійснюється

також підготовка за сертифікованими освітніми програмами «Медіа-право» і «Податковий юрист».

Значними є досягнення і здобутки в науковій діяльності. Так, вченими Університету досліджуються фундаментальні і прикладні проблеми правознавства. Минулого року робота велася за 17-ма цільовими комплексними програмами, які пройшли державну реєстрацію в УкрІНТЕІ. Систематично проходять міжнародні, республіканські та регіональні науково-практичні конференції, «круглі столи», семінари.

Важко переоцінити внесок наших науковців у розбудову правової Української держави. До нас постійно звертаються найвищі державні інституції, як-от: Верховна Рада, її комітети, Адміністрація Президента, Кабінет Міністрів України за наданням наукових консультацій. Вчені активно співпрацюють із відповідними комісіями і комітетами, робочими групами в напрямі подальшого вдосконалення українського законодавства, впливають на практику його застосування в консультативних радах органів юстиції, охорони правопорядку, місцевого самоврядування та ін. Велику роботу було проведено нашими науковцями, які працюють у Конституційній комісії. Зокрема, групою науковців, яку очолює д-р юрид. наук, проф. Світлана Григорівна Серьогіна, підготовлено проект концепції децентралізації влади та змін із цього приводу до Основного Закону України.

Важливим для університетської науки, прогресу науки і науково-технічної сфери в цілому буде прийняття Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», метою якого є створення умов для ефективної наукової та науково-технічної діяльності, забезпечення потреб суспільства і держави у технологічному розвитку на базі гармонійної взаємодії освіти, науки, бізнесу та влади.

Університет, визнаний у країні і за її межами провідним державним вищим навчальним закладом, міцно утримує лідерські позиції у сфері юридичної освіти України, забезпечує функціонування та інноваційний розвиток освіти, підвищення її якості, інтеграцію в європейський освітній простір.

Досягнення Університету відзначені численними нагородами міжнародного і всеукраїнського рівня. Так, Номінаційним комітетом Європейської Бізнес-Асамблеї (м. Оксфорд, Велика Британія) його представлено до Міжнародної нагороди «Best Enterprise of Europe» («Краще підприємство Європи») із врученням міжнародно-

го сертифіката. Тільки у 2014–2015 рр. Університет отримав на V Міжнародній виставці-презентації «Сучасний заклад освіти – 2014» нагороду «Лідер вищої освіти України», на Національній виставці-презентації «Інноватика в сучасній освіті» – диплом лауреата конкурсу I ступеня в номінації «Інноваційні засоби навчання, програми, проекти та рішення для впровадження в систему освіти», на VI Міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти-2015» – Гран-прі «Лідер наукової та науково-технічної діяльності» та золоту медаль у номінації «Інновації у розвитку міжнародної співпраці та презентація національної освіти у світовому та європейському освітньо-науковому просторі» та ін. (фото 1).

Фото 1. Дипломи, отримані Університетом на конкурсах

Останніми роками відбулося багато важливих подій у науковому, міжнародному, культурному, спортивному житті Університету, у житті студентського самоврядування.

Незважаючи на складні політичні й економічні умови, ми все ж таки намагалися розвивати всі напрями діяльності. Це, як уже наголошувалося, стосується передусім вирішення кадрових питань, підвищення якості освіти, удосконалення навчального процесу, введення нових напрямів підготовки, освітніх програм, прогресивних методик навчання, створення високоякісного наукового продукту, розширення міжнародних зв'язків, розбудови матеріальної бази з впровадженням новітніх інформаційних технологій у всі сфери життєдіяльності Університету, створення умов для всебічного розвитку студентів. Із метою розширення можливостей працевлаштування випускників запроваджено підготовку фахівців за магістерською програмою «Міжнародне право», за якою студенти зможуть отримувати дипломи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого та магістра міжнародного права Університету Миколаса Ромеріса (м. Вільнюс, Литва), Університету Миколая Коперника (м. Торунь, Польща). У цьому контексті слід додати, що в найближчій перспективі за магістерською програмою «Європейське та міжнародне підприємницьке право» випускники разом із дипломом нашого ВНЗ додатково отримуватимуть диплом Савойського Університету Монблан (Франція). Цей напрям потрібно активно розвивати.

Умови сьогодення, нові підходи до організації та розвитку освіти і науки в Україні ставлять перед нашим колективом усе нові й нові завдання, на виконання яких мають спрямовуватися наші зусилля.

Для вирішення завдань щодо забезпечення високої якості освіти, підготовки фахівців відповідно до міжнародних умов, підвищення рівня наукових досліджень та їх практичного спрямування у нас є все необхідне: висококваліфікований професорсько-викладацький склад, значні наукові здобутки, готовність науковців передавати знання молоді, а студентів – вчитися, сучасна матеріальна база.

СТРУКТУРА УНІВЕРСИТЕТУ

Структура Університету постійно розвивається і вдосконалюється, утворюються нові інститути, факультети, кафедри та інші структурні підрозділи. Це пов'язано із завданнями з підвищення якості навчального процесу, прив'язки його до практичної спрямованості, що вимагає поглиблення спеціалізації, а відповідно і серйозної модернізації ВНЗ.

За минуле десятиріччя структура Університету зазнала значних змін. Було створено Науково-дослідний інститут правознавства. Враховуючи потребу Полтавського регіону у висококваліфікованих фахівцях юридичного напрямку, на базі Полтавського юридичного факультету створено Полтавський юридичний інститут, у його складі – Полтавський юридичний коледж. Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України у 2014 р. до нашого Університету приєднано Державний інститут підготовки кадрів (м. Київ), на базі якого утворено Інститут управління і права.

Із метою підвищення ефективності використання навчального та наукового потенціалу, якості освіти та упорядкування структури Університету факультет підготовки кадрів для МВС України реорганізовано в Інститут підготовки слідчих кадрів для МВС України; факультет підготовки кадрів для Міністерства юстиції України – в Інститут підготовки кадрів для органів юстиції України, у складі якого створено три відділення: підготовки фахівців для органів юстиції, підготовки фахівців для Державної виконавчої служби України, підготовки фахівців для Державної судової адміністрації України; Інститут підвищення кваліфікації – в Інститут післядипломної освіти; факультет підготовки юридичних кадрів для Міністерства закордонних справ України – у міжнародно-правовий факультет; факультет підготовки професійних суддів – у факультет правосуддя.

На жаль, у зв'язку з анексією Криму ми втратили Кримський юридичний інститут і Сімферопольський юридичний технікум.

Отже, сьогодні у структурі Університету функціонують п'ять навчальних інститутів (Інститут підготовки кадрів для органів прокуратури України, Інститут підготовки слідчих кадрів для МВС України, Інститут підготовки кадрів для органів юстиції України, Інститут підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України та Інститут післядипломної освіти), шість денних факультетів

(господарсько-правовий, військово-юридичний, міжнародно-правовий, факультет правосуддя, підготовки кадрів для Державної пенітенціарної служби України, підготовки кадрів для системи Пенсійного фонду України), вечірній факультет, два факультети заочної форми навчання (з підготовки фахівців за державним замовленням та з підготовки фахівців на госпрозрахунковій основі), відокремлені підрозділи (Полтавський юридичний інститут, Інститут управління і права (Київ), Полтавський юридичний коледж) та Науково-дослідний інститут правознавства. Нагадую, що у 1987 р. ми мали чотири денних, заочний та вечірній факультети.

Створювалися нові та реорганізовувалися вже існуючі кафедри, інші структурні підрозділи.

Робота з розвитку структури Університету буде продовжуватися з урахуванням вимог сьогодення, Закону України «Про вищу освіту», юридичної практики.

КОНТИНГЕНТ СТУДЕНТІВ

Робота приймальної комісії. Прийом на навчання до Університету у 2015 р. здійснювався відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 р. Цей Закон містить низку новел щодо регулювання відносин, пов'язаних із вступом на навчання до вищих навчальних закладів України. Зокрема, до них можна віднести використання таких нових понять, як «ваговий коефіцієнт», «пріоритетність заяви вступника», «бал за особливі успіхи» та ін. Звужене коло осіб, які мають право на зарахування поза конкурсом. Новий Закон України «Про вищу освіту» дозволяє здійснювати зарахування поза конкурсом лише у випадках, коли це право передбачене законом. Цього року прийом на навчання на перший курс бакалаврату здійснювався лише за сертифікатами ЗНО 2015 р.

Уперше список вступників, рекомендованих до зарахування на навчання на місця державного замовлення до бакалаврату на денну форму, було сформовано в системі Єдиної державної електронної бази з питань освіти автоматично із урахуванням конкурсних балів та пріоритетів абітурієнтів. У свою чергу, це усунуло необхідність здійснювати зарахування до бакалаврату «по хвилях», як це мало місце у попередні роки.

Уперше було здійснено прийом на навчання до Інституту управління і права (м. Київ). До бакалаврату набір вступників про-

водився за напрямками підготовки «Фінанси і кредит» та «Менеджмент», до магістратури – за спеціальністю «Правознавство».

У 2015 р. Університету було надано таку кількість місць державного замовлення: за ступенем «бакалавр», напрямом підготовки «Правознавство», денна форма – **1243**, заочна форма – **65**; напрямом підготовки «Міжнародне право», денна форма – **15**; за ОКР «спеціаліст» – **190**, за ступенем «магістр» – **606**.

Усього від вступників було прийнято **11 272** заяви.

У середньому в 2015 р. конкурс по всіх інститутах (факультетах) на бюджетну форму склав близько **6** осіб на місце. Найбільший конкурс було встановлено на міжнародно-правовому факультеті (спеціальність «Міжнародне право»): **38** осіб на місце.

За результатами вступної кампанії 2015 р. зараховано таку кількість студентів.

За ступенем «бакалавр»: денна форма навчання – **1500** осіб, із них бюджетна форма – **1258**, контрактна – **242** особи; заочна форма навчання – **372** особи, серед них бюджетна форма – **65**, контрактна – **307** осіб.

За ОКР «спеціаліст» – **925** осіб: бюджетна форма – **190**, контрактна – **735** осіб.

За ступенем «магістр» (спеціальність «Правознавство») – **1654** особи: на бюджетну форму – **614**, на контрактну – **1040** осіб.

Усього до Університету за всіма освітньо-кваліфікаційними рівнями, ступенями та спеціальностями зараховано **4588** осіб, із них на бюджетну форму – **2177** (що становить **47 %** від зарахованих у 2015 р. на навчання студентів) та на контрактну – **2411** осіб (що становить **53 %**).

Випуск і працевлаштування. За денною формою навчання у 2015 р. Університет закінчило **1993** особи. Держзамовлення з підготовки фахівців цього року, як і минулого, виконане повністю.

Однак зміни, які відбулися останнім часом і в державі, і в законодавстві, суттєво вплинули на організацію підготовки юридичних кадрів та їх працевлаштування. Зокрема, нова редакція Закону України «Про прокуратуру» внесла в поточному році суттєві зміни до порядку доступу до служби на прокурорських посадах та унеможливила продовження довготривалих договірних відносин із питань цільової підготовки фахівців та їх працевлаштування в органах прокуратури, тобто забезпечення першим робочим місцем. Проблеми аналогічного характеру виникли також і в органах юстиції України.

Проте у 2015 р. із 829 випусників-магістрів (фото 2), що навчалися за рахунок держбюджету, 432 були направлені на роботу до органів прокуратури, юстиції, судової адміністрації, МВС, СБУ, МЗС, Міноборони, Державної прикордонної служби України, системи Пенсійного фонду України. Із 1164 студентів, що навчалися на комерційній основі, 51 випусник отримав призначення на роботу в правоохоронні органи, решта працевлаштована в господарські, бізнесові структури та інші сфери юридичної практики.

Фото 2. Університет відсвяткував випуск магістрів 26–27 червня 2015 р.

До речі, хочу зазначити, що цього року відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 30 березня 2015 р. «Про документи про вищу освіту (наукові ступені) державного зразка» наші випускники отримали власні дипломи Університету. Щоправда, були деякі складнощі з виготовленням, але нам все ж таки вдалося в максимально короткі строки виготовити дипломи на власних бланках і вручити їх випускникам Університету одними з перших серед ВНЗ України.

Контингент студентів. Загальна кількість студентів усіх форм навчання становить близько 14 тис. Із них із відривом від виробництва навчаються понад 9 тис. осіб, без відриву від виробництва – майже 4700 осіб.

ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОФЕСОРСЬКО-ВИКЛАДАЦЬКОГО СКЛАДУ

В Університеті працюють близько 700 науково-педагогічних працівників, із них 105 докторів наук, професорів, більш як 500 кандидатів наук, доцентів.

На сьогодні у нашому ВНЗ функціонують 40 кафедр, які очолюють 31 доктор наук, професор і 9 кандидатів наук, доцентів, а 13 кафедр на 100 відсотків забезпечені викладачами з науковими ступенями. Збільшився показник викладачів, які мають наукові ступені та вчені звання. На сьогодні їх 89 % (2008/2009 н. р. цей показник складав 84 %), лише 73 викладачі не мають наукового ступеня, що становить 11 % (рис. 1).

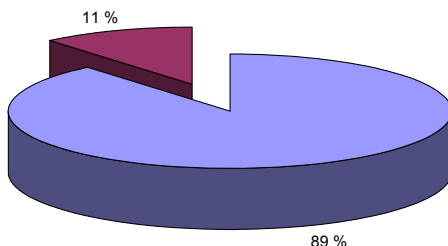

Рис. 1. Показники наукового ступеня викладачів

Цього року колектив Університету поповнився 17 випускниками аспірантури та 3 викладачами, які були прийняті за результатами конкурсного відбору на заміщення вакантних посад. Із різних причин (у зв'язку з виходом на наукову пенсію, переведенням до інших установ, зі смертю, звільненням за сімейними обставинами) за звітний період вибуло 25 викладачів.

Середній вік наших викладачів складає 44 роки (у 2008/2009 н.р. він був вищим – 48 р.). Продовжується тенденція до збільшення кількості жінок у нашому колективі, на сьогодні жінок на 10 % більше, ніж чоловіків.

У період з серпня 2014 р. по квітень 2015 р. на виконання Указу Президента України «Про часткову мобілізацію» 13 працівників Університету були призвані на військову службу по мобіліза-

ції на особливий період, із них 9 – науково-педагогічні працівники. У зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» деякі були звільненні з військової служби та вже приступили до виконання обов'язків на відповідних кафедрах.

Цього навчального року в Університеті відбулися певні кадрові зміни.

- Було оголошено конкурс на заміщення вакантних посад завідувачів кафедр, за результатами яких на посади призначені: Лідія Миколаївна Москвич – д-р юрид. наук, проф. (кафедра організації судових і правоохоронних органів); Богдан Миколайович Головкін – д-р юрид. наук, доц. (кафедра кримінології та кримінально-виконавчого права); Іван Васильович Яковюк – д-р юрид. наук, проф. (кафедра міжнародного права).

На новий строк за результатами конкурсного відбору призначені завідувачі кафедр: Віктор Олексійович Лозовой – д-р філос. наук, проф. (кафедра культурології); Микола Іванович Панов – д-р юрид. наук, проф. (кафедра кримінального права № 2); Світлана Вікторівна Куцепал – д-р філос. наук, проф. (кафедра гуманітарних та соціально-економічних навчальних дисциплін Полтавського юридичного інституту); Віталій Михайлович Пашков – д-р юрид. наук, доц. (кафедра цивільного, господарського та екологічного права Полтавського юридичного інституту); Олександр Миколайович Лемешко – канд. юрид. наук, доц. (кафедра кримінального, адміністративного та трудового права Полтавського юридичного інституту).

Переобраний на новий строк Володимир Іванович Маринів – директор Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України.

Від імені всього нашого колективу дозвольте привітати з присвоєнням почесного звання «Заслужений юрист України» професора кафедри кримінального права № 1 Володимира Ілліча Тютюгіна; доцента кафедри кримінального права № 2 Германа Миколайовича Анісімова та директора Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України, доцента кафедри кримінального процесу Володимира Івановича Мариніва; із присвоєнням почесного звання «Заслужений артист України» – артистку Палацу студентів, асистента кафедри трудового права Вікторію Вікторівну Веннікову та артистку Палацу студентів, стажиста-дослідника кафедри адміністративного права Наталію Миколаївну Ключнікову.

В Університеті працюють: 1 Герой України; 1 академік Національної академії наук України; 14 академіків і 17 членів-кореспондентів Національної академії правових наук України; 18 заслужених діячів науки і техніки України; 11 заслужених працівників освіти України; 15 заслужених юристів України; 3 народних артисти України; 5 заслужених працівників культури України; 5 заслужених артистів України; 11 лауреатів Державної премії України; 1 заслужений діяч мистецтв України; 1 заслужений будівельник України, 10 заслужених професорів Університету.

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ. НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА. НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЙОГО ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Важливою складовою роботи із реалізації завдань в освітній сфері є підвищення якості навчання студентів Університету. Цьому приділяється значна увага, оскільки входження України до європейського освітнього простору вимагає постійної модернізації як самих підходів до викладання дисциплін у вишах, включаючи їх змістове наповнення, так і інструментарію оцінювання здобутих знань.

Необхідно зазначити, що протягом звітного періоду в Університеті була впроваджена *кредитно-модульна система* організації навчального процесу. Результати її використання мали як позитивні, так і негативні наслідки. Серед позитивних моментів можемо назвати такі, як системність оволодіння студентами знаннями, постійний контроль за успішністю, комплексність у підході до підсумкового оцінювання знань, що передбачає обов'язкове врахування балів, отриманих за результатами поточного модульного контролю, тощо. Отже, з одного боку, такий режим роботи дисциплінував студентів і стимулював їх вчитися постійно, а з другого – досить часто проведення модульного контролю змушувало студентів акцентувати увагу на формальному засвоєнні теоретичного та нормативного матеріалу, не давало можливості застосовувати більш широкий арсенал творчих та аналітичних підходів при проведенні практичних та семінарських занять.

У новому Законі України «Про вищу освіту» передбачено використання підходів європейської кредитно-трансферної системи. При цьому обов'язковість застосування саме «модульного» підходу відсутня. З огляду на це Міністерством освіти і науки України

був скасований наказ від 30 грудня 2005 р. № 774 «Про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу». На підставі роз'яснень МОН України університети самостійно визначаються із системою оцінювання знань, враховуючи при цьому те, що наша держава є учасником Великої хартії університетів (Болонська хартія).

Беручи наведене вище до уваги, ректоратом прийнято рішення запровадити *нову систему оцінювання знань*, в якій збережені підходи щодо постійного поточного контролю та надана можливість використовувати творчі, інноваційні підходи як до вивчення навчального матеріалу, так і до оцінювання отриманих знань (йдеться про Положення про моніторинг знань студентів, затверджене наказом ректора від 26 червня 2015 р. № 127).

Принциповими моментами залишаються необхідність своєчасного (до початку вивчення відповідної дисципліни) доведення до відома студентів вироблених кафедрою критеріїв оцінювання знань та дотримання цих підходів протягом всього часу вивчення відповідної навчальної дисципліни. Кафедрам, які наразі отримали повну дискрецію з цього питання, потрібно відповідально поставитися до розробки нових критеріїв, які мають бути оприлюднені на початку нового навчального року.

У цілому критерії оцінювання знань залишаються інструментальним питанням, у той час як пріоритет зберігається за загальною якістю підготовки випускників Університету. Ми не повинні забувати, що в цивілізованому освітянському середовищі в рейтингуванні одне з провідних місць займають результати працевлаштування випускників та середній рівень їх заробітної плати. Цілком зрозуміло, що на це суттєво впливає соціально-економічна ситуація в тій чи іншій країні, однак вона не знімає загального питання про рівень знань і навичок, яких набувають випускники відповідних університетів. Тому постійним завданням ректорату та всього професорсько-викладацького складу є і залишатиметься отримання студентами сучасних та якісних знань.

Показники успішності на 1–3 курсах за результатами літньої сесії у 2014/2015 н. р. виглядають таким чином: абсолютна успішність – 88,8 %, якісна успішність – 56,5 %.

Аналізувати показники успішності необхідно в динаміці, порівнюючи із результатами минулих навчальних років (див. рис. 2).

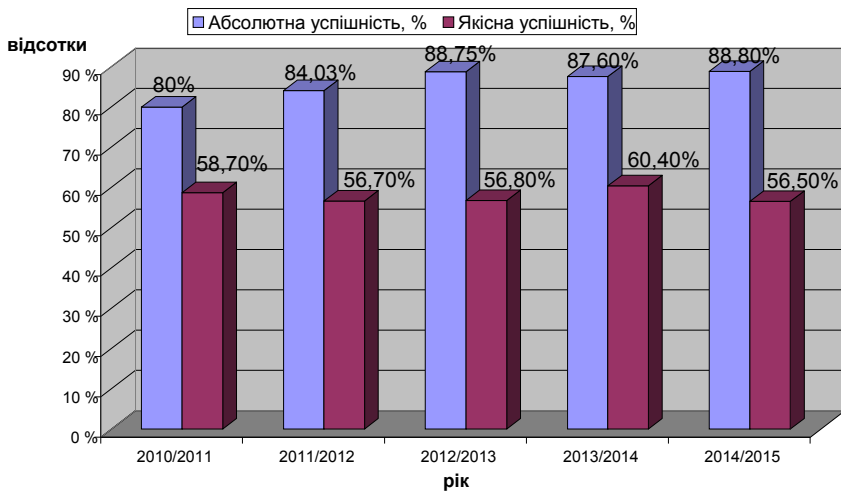

Рис. 2. Показники успішності на 1–3 курсах (навчальні роки)

Які висновки можна зробити, зіставивши наведені цифри? Можна констатувати, що дещо збільшилася абсолютна успішність студентів денних факультетів. При цьому слід вказати і на протилежну тенденцію до зменшення якісної складової.

Цьому може бути декілька пояснень. З одного боку, ректоратом та вченою радою регулярно наголошувалося на тому, що вимоги до рівня знань і їх оцінювання повинні залишатися на високому рівні. При цьому, як вже йшлося, умови проведення модульного контролю вимагають значних зусиль від студентів для підготовки до них, а сам модульний контроль у багатьох випадках перетворювався на формальну, рутинну справу. У зв'язку з цим ректоратом були змінені підходи до організації моніторингу знань студентів. З другого боку, ми повинні завжди тримати на контролі якість та системність знань, що здобуваються нашими студентами. Своєрідним індикатором у цій справі є регулярні **заміри залишкових знань**, так званий «ректорський замір», який проводиться навчальним відділом у співпраці з профільними кафедрами. Цей навчальний рік також не став винятком. Ми запровадили практику надання пріоритету тим дисциплінам, які викладаються кафедрами, звіт про діяльність яких виноситься на вчену раду. З огляду на це був проведений замір із теорії держави та права, конституційного права,

адміністративного права, кримінального права, кримінального процесу, трудового права, міжнародного права та ін. Можна сказати, що результати ректорського контролю далекі від ідеальних і в окремих випадках суттєво відрізняються від результатів семестрового, тобто поточного, контролю з відповідних дисциплін.

Які висновки маємо зробити? По-перше, ректорський замір заснований на тестовому інструментарії (який, до речі, використовується Державною інспекцією навчальних закладів при перевірці вишів), що має істотні відмінності порівняно із технологією прийняття усних іспитів. Це вимагає певної кореляції результатів замірів із результатами іспитів. По-друге, незважаючи на вказані обставини, заміри залишкових знань все-таки дають можливість отримати загальну картину з якості підготовки і оцінити дійсний стан справ.

З огляду на сказане в черговий раз наголошуємо на недопустимості формального підходу кафедр до оцінки результатів «ректорського заміру». Особливо в тому контексті, що за результатами цих замірів слід ставити питання до окремих викладачів, які «розкидуються» позитивними оцінками на іспитах, а потім ми не знаходимо відмінних знань у жодного студента у відповідній групі.

При цьому ректорат не збирається миритися із ситуацією, коли студент повністю ігнорує виконання своїх обов'язків. До таких представників студентської громади застосовуються заходи дисциплінарного впливу, найбільш радикальним із яких є **відрахування** (табл. 1).

Т а б л и ц я 1

Кількість відрахованих студентів за 2014/2015 н.р.

Інститут, факультет	Загальна кількість	За не виконання навчального плану	За порушення умов контракту	За власним бажанням	З інших причин
ІПКОП	72	27	2	14	29
Господарсько-правовий	58	38	6	12	2
ІПСК для МВС	27	12	1	8	6
ІПКОЮ	55	20	-	29	6
ІПЮК для СБУ	2	2	-	-	-
Військово-юридичний	7	1	-	5	1

Міжнародно-правовий	13	4	1	7	1
факультет підготовки кадрів для Державної пенітенціар- ної служби	20	10	1	1	8
Факультет підготовки кадрів для системи Пенсійного фонду України	5	1	-	2	2
Полтавський юридичний інститут	7	6	-	1	-
У цілому по денних інсти- тутах (факультетах)	266	121	11	79	55
Заочний факультет № 1	108	76	-	28	4
Заочний факультет № 2	124	19	70	33	2
Вечірній факультет	28	10	-	6	12
Полтавський юридичний інститут «заочна форма нав- чання»	13	12	-	-	1
У цілому на заочних факультетах	273	117	70	67	19
Загальні показники	539	238	81	146	74

Як бачимо, цей показник дещо вищий, ніж за минулий навчальний рік (усього минулого року було відраховано 424 студенти, серед них за невиконання навчального плану – 197). Цього року на процеси відрахування (до речі, так само, як поновлення і переведення) значно вплинула окупація нашої країни та проведення на Сході України антитерористичної операції (приміром, з одних лише евакуйованих ВНЗ було переведено понад 100 студентів). Разом із тим ніхто не знімає відповідальності ні з директорів інститутів (деканів факультетів), ні з кафедр за те, що в багатьох із зафіксованих в таблиці випадках ситуація могла бути вчасно відкоригована, і студент зміг би продовжувати навчатися. В умовах демографічної кризи, складної соціально-політичної ситуації, зниження попиту на юридичну професію ми всі гуртом маємо працювати над тим, щоб зберегти студентський колектив, від нормальної життєдіяльності якого в першу чергу залежить існування і самого Університету. Тут виникають питання до тих викладачів, у яких студент не в змозі отримати позитивну оцінку. Що вони зробили для того, щоб людина отримала необхідний рівень знань і склала іспит (залік)? Яка була проведена робота кафедрою? Чому до окремих викладачів студенти на відпрацювання ідуть неохоче? Маємо замислитися над цим.

Важливим завданням розвитку Університету є вдосконалення, модернізація існуючих навчальних планів, розробка пропозицій щодо отримання студентами нових нестандартних знань з юридичної сфери. Це дасть можливість повноцінно забезпечити інститут індивідуальної траєкторії навчання студентів (п. 4.3 Плану розвитку Університету на 2010–2020 рр.). Із цією метою третій рік поспіль проводиться експеримент із **сертифікатних освітніх програм** як циклів вибіркокових дисциплін із певної затребуваної ринком праці сфери юридичної практики. Протягом 2014/2015 н.р. була здійснена підготовка з програм «Медіа-право» (куратор – О. І. Поклонська) та «Податковий юрист» (куратор – проф. М. П. Кучерявенко) (фото 3). До речі, варто відмітити, що окремі випускники по завершенню програми вже змогли успішно працевлаштуватися. Наприклад, випускниця програми «Медіа-право» М. Хоменко є співробітницею прес-служби Генеральної прокуратури України.

Фото 3. Другий випуск сертифікатної освітньої програми «Медіа-право»

Наступним кроком буде запровадження вже з наступного навчального року таких програм, як «ІТ право» (куратор – доц. О. Е. Сімсон), «Юридичний бізнес» (куратор – проф. Л. С. Шевченко), «Митне право» (куратор – М. Г. Шульга). Окремо хотілося б

зупинитися на першій із названих програм, яка має об'єднати зусилля представників ІТ-кластеру, провідних фахівців нашого Університету та технічних вузів Харкова.

У цьому контексті завданням кафедр є подальша активізація діяльності щодо розробки і впровадження таких сертифікатних програм, які мають стати прототипами повноцінних магістерських програм.

Планом розвитку Університету передбачено широке впровадження новітніх інформаційних технологій у навчальний процес (п. 3.3). Над виконанням цього завдання працюють відразу два технічних підрозділи Університету – *Центр інформаційного і технічного забезпечення навчального процесу* та *Центр інформаційних технологій*.

Головним здобутком інформаційної діяльності слід визнати існування мультисервісної оптоволоконної інформаційної магістралі, яка у 2008 р. стала центром інформаційного простору Університету. Зараз до цієї освітньої магістралі під'єднано всіх студентів, що мешкають у гуртожитках ВНЗ, додатково створено нові робочі місця, у разі збільшено кількість мережного обладнання та серверів, які обслуговують інформаційні потреби користувачів.

Першим із названих центрів активно продовжується робота з розробки, адаптації та впровадження системи автоматизації управління навчальним процесом. На виконання законів України про захист персональних даних Центр бере участь у розробці та впровадженні комплексної системи захисту інформації (КСЗІ). Наразі впроваджено та підтримується система контролю та управління доступом до Університету (СКУД) у центральному корпусі, підтримується та вдосконалюється робота електронної поштової служби нашого ВНЗ.

Серед користувачів локальної мережі Університету стають більш популярними файлообмінний сервер та сервер з методичними навчальними матеріалами та відеолекціями. Доречно зазначити, що одним із завдань, передбачених Планом розвитку Університету (п. 3.4), є створення *відеоархіву навчальних занять*, проведених провідними викладачами Університету. На сьогодні на порталі АСУ розміщено понад 60 лекцій, і цей банк постійно поповнюється. Наявність саме таких ресурсів, як електронний архів навчальних матеріалів та електронний банк відеолекцій, значно спростила підготовку студентів денної форми навчання, а також стала дуже корис-

ною для студентів-заочників у період підготовки до складання державних іспитів.

Вдалим виявився експеримент із встановлення безкоштовних зон Wi-Fi доступу до мережі Інтернет у головному корпусі Університету та в навчальному корпусі по вул. Пушкінській, 106. У ході експерименту підтверджено необхідність встановлення таких безкоштовних зон в інших навчальних корпусах.

Із червня 2015 р. розпочато роботу з підготовки технічного завдання (і його подальшої реалізації) з установки бездротових точок доступу до локальної мережі Університету і мережі Інтернет у навчальному корпусі за адресою вул. Динамівська, 4. Нині орієнтовна кількість встановлюваних точок – 7, що дасть можливість покрити приблизно 65–70 % навчального корпусу. Також передбачене подальше збільшення кількості точок Wi-Fi із метою стовідсоткового покриття навчального корпусу.

Зараз кількість виходів у локальну комп'ютерну мережу Університету та мережу Інтернет із використанням бездротових технологій передачі даних складає понад 1500 за навчальний день.

Триває робота з удосконалення та адміністрування роботи *локальної комп'ютерної мережі* та всіх можливостей, які вона надає (полегшується доступ до мережі Інтернет, стають доступнішими поштові скрині, мережеві принтери, робота в мережевому оточенні тощо). Такі удосконалення телекомунікаційної мережі дозволяють прискорити роботу всіх учасників навчального процесу, зробити більш зручною та інформаційною працю учасників адміністративно-господарського сектору Університету.

На сьогодні лабораторія технічного забезпечення навчального процесу обслуговує техніку, що забезпечує навчальний процес у всіх корпусах та проводить художнє оформлення приміщень Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

За останній рік співробітниками лабораторії переобладнано зал засідань вченої ради та зал № 1 Університету, встановлено сучасну конференц-систему, а також у цих двох названих залах і ще двох залах (зادля впровадження нових технологій в освіту та проведення занять на більш високому рівні) для проведення лекцій встановлено сучасне мультимедійне обладнання.

Проводиться постійна робота з підтримки в робочому стані парку комп'ютерної техніки, налагоджена діяльність з планової

перевірки дотримання вимог щодо користування персональними електронно-обчислювальними машинами Університету.

У навчальних корпусах нашого ВНЗ по вул. Пушкінській, 77 та вул. Пушкінській, 106 розгорнуті *інформаційні кіоски*, на яких розміщена оперативна інформація для студентів та викладачів про хід навчального процесу, а також у холі центрального навчального корпусу розгорнуті телевізійні монітори, на яких постійно висвітлюється інформація про життєдіяльність Університету. Такими моніторами планується обладнати усі навчальні корпуси.

Особливо слід наголосити на тому, що із метою *модернізації АСУ навчальним процесом* було розроблено:

1) новий портал, унаслідок чого збільшена швидкість отримання користувачами даних з автоматизованої системи. Це, у свою чергу, знизило навантаження на сервер та подовжило технічне функціонування серверу;

2) програмне забезпечення для перегляду розкладу навчальних занять студентів та викладачів – власників планшетів і мобільних телефонів з операційною системою Android. Таке програмне забезпечення розповсюджується безкоштовно та дає можливість студентам вчасно, навіть не заходячи в навчальний корпус, слідкувати за змінами в розкладі, автономно від мережі Інтернет зберігати розклад власних навчальних занять в операційній пам'яті пристрою;

3) новий інтерфейс для інформаційних кіосків, в яких користувачі головного навчального корпусу та навчального корпусу по вул. Пушкінській, 106 отримують відомості про розклад занять та інформацію про науково-педагогічний склад Університету;

4) програмне забезпечення щодо єдиного загального модуля «Єдиний центр запуску спеціалізованого програмного комплексу», який дає можливість: простого, зручного та оперативного доступу користувачів до спеціалізованих програм АСУ; зменшити час очікування відповіді програмного комплексу на вирішення завдання; простішого адміністрування доступу користувачів до спеціалізованих програм АСУ; підвищення захисту інформації, що циркулює в АСУ;

5) та введена у дію система електронного документообігу, яка надаватиме співробітникам змогу в будь-який час отримати в електронній формі накази, розпорядження, нормативні акти та інші документи. Полегшується процедура створення проектів наказів

шляхом автоматизації додання відомостей про осіб, скорочується час доведення наказів до виконавців, спрощується контроль виконання наказів та розпоряджень і, як наслідок, покращується виконавча дисципліна.

Ефективною слід визнати і діяльність іншого підрозділу – ***Центру інформаційних технологій***.

Завдяки його діяльності співробітники та студенти Університету отримали змогу переглядати трансляції святкових концертів, освітніх телевізійних програм та інших пізнавальних передач, які транслювалися за допомогою IP-телебачення з Палацу студентів та телевізійного центру нашого Університету.

Крім інформаційних ресурсів наукової бібліотеки, користувачам стали доступні *електронні копії рідкісних видань*, які з 2006 р. почав створювати та архівувати на компакт-диски ЦІТ. Усього до 2009 р. було випущено понад 50 дисків із раритетними виданнями. Починаючи з 2009 р. співробітники ЦІТ розробляють власне програмне забезпечення для оцифрування, опрацювання, каталогізації та збереження рідкісних книг на сервері.

Так, у 2010 р. до існуючих бібліотечних сервісів Центром було додано веб-сайт Бібліотеки електронних копій раритетних видань. Зараз цей потужний веб-ресурс містить майже 8 тис. повнотекстових електронних копій рідкісних видань загальним обсягом понад 2,8 млн оцифрованих сторінок.

За останній рік сайт бібліотеки відвідали більш ніж 4 тис. разів. Варто зазначити, що нині доступ до повних текстів цієї колекції можливий тільки з мережі Університету.

Центр інформаційних технологій почав роботу над створенням ще одного надзвичайно важливого ресурсу – порталу *Навчальних електронних інформаційних комплексів (НЕІК)* як повноцінної технологічної платформи для впровадження технологій дистанційного навчання у всі форми навчання (денну, заочну, вечірню тощо).

НЕІК створений на базі сучасної системи управління дистанційним навчанням – MOODLE, на ньому містяться програми навчальних дисциплін, підручники, методичні вказівки, нормативно-правові акти, судова практика, інтерактивні тести, питання до заліків і екзаменів, теми курсових робіт, схеми та таблиці, презентації, глосарії та багато інших матеріалів у електронному форматі, систематизованих за окремими навчальними дисциплінами.

Додатково до текстових та графічних матеріалів до складу НЕІК входять відеолекції професорів та провідних фахівців Університету з різних галузей права.

На цей час за участю Центру інформаційних технологій та відповідних кафедр Університету створено вже понад 20 НЕІК, а саме з: кримінального права України (у двох частинах), трудового права України, конституційного права України, адміністративного права (у двох частинах), правової інформації та комп'ютерних технологій в юридичній діяльності, цивільного процесу, екологічного права, цивільного права (у двох частинах), організації судових та правоохоронних органів, основ прокурорської діяльності, кримінального процесу (за новим КПК України), філософії, філософії права, економічної теорії, основ безпеки життєдіяльності, філософських проблем правового виховання, історії держави і права України, історії держави і права зарубіжних країн, основ римського приватного права, сімейного права тощо.

Найближчим часом планується доопрацювати та запровадити в навчальний процес щонайменше 30 нових НЕІК із різних дисциплін, що вивчаються в нашому вузі.

На базі технологій «Майкрософт» реалізована унікальна можливість проведення вебінарів – онлайн-аудіо- та відеоспілкувань студентів та викладачів як індивідуально, так і на віртуальних лекціях, практичних заняттях чи консультаціях. Така технологія вже зараз дозволяє поєднати в віртуальній бесіді до 250 осіб одночасно. А використання спеціалізованого обладнання для відеоконференцій Life Size дозволяє проводити масові он-лайн відеоконференції чи заняття з віддаленими структурними підрозділами Університету.

Крім освітніх сайтів, ЦІТ підтримує роботу офіційного сайту Університету. У 2012 р. сайт був перекладений російською та англійською мовами, що дозволило поширити інформацію про вуз за кордоном.

За останній рік сайт відвідали понад 700 000 разів, при цьому користувачі переглянули більш як 3 300 000 сторінок.

У 2012 р. зусиллями ЦІТ Університет також отримав свій офіційний відеоканал на порталі Youtube. На цьому каналі розміщені для цілодобового перегляду програми виробництва телевізійного центру та телевізійної творчої групи Університету: «Vivat Lex», «Телевізійний вісник університету», «Студентське життя», «На часі», а

також інші відеоматеріали: проморолики про Університет, конкурсні роботи студентів тощо (фото 4). Всього на каналі розміщено понад 100 відеороликів, які переглянули вже понад 71 000 разів.

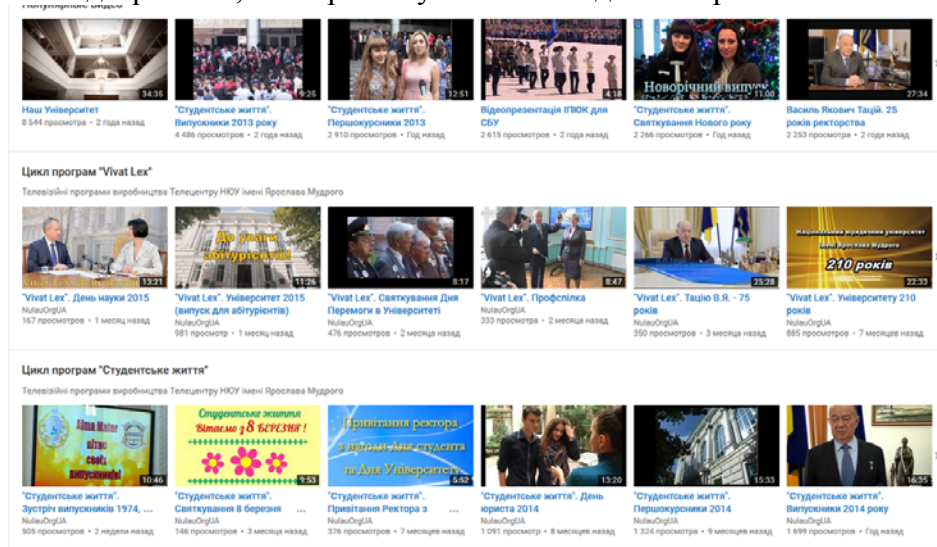

Фото 4. Відеоканал Університету на сервісі Youtube

У комп'ютерних класах студенти отримують доступ до найсучасніших інформаційно-правових баз, каталогів бібліотеки, університетського репозитарію, бібліотеки електронних копій раритетних видань, хмарових сервісів та навчальних електронних інформаційних комплексів.

ПРАКТИКА І СТАЖУВАННЯ

Здобуття юридичної професії передбачає не тільки оволодіння необхідними знаннями, а й набуття відповідних навичок. Цьому має сприяти організація виробничої практики та стажування студентів Університету. Традиційно студенти 4-го курсу проходили практику в органах прокуратури, судах, органах юстиції, СБУ, МВС, інших органах охорони правопорядку, а також на базі суб'єктів приватного права юридичного профілю. До проходження та захисту матеріалів виробничої практики було допущено 1773 студенти, з яких 1768 захистили відповідні матеріали, що становить 99,7 %, 5 студентів, тобто лише 0,3 %, не пройшли практику і не

захистили матеріали з різних об'єктивних причин. Захистивши матеріали виробничої практики, студенти програму в цілому виконали.

Захист матеріалів практики проводився відповідно до критеріїв оцінювання захисту звітів та матеріалів виробничої практики, затверджених наказом ректора.

Результати захисту матеріалів такі: оцінку «відмінно» отримали 1203 студенти (68,4 %); «добре» – 492 студенти (27,5 %); «задовільно» – 73 студенти (4,1 %).

Наприкінці першого курсу магістратури (5-й курс) студенти проходять стажування. У 2014/2015 н. р. допущено 1903 студенти, всі вони успішно пройшли практику.

Цього року за сприяння Асоціації випускників продовжилася кампанія із залучення до організації стажування студентів провідних юридичних фірм, банківських установ та промислових підприємств. Вважаємо цю практику позитивним прикладом диверсифікації програм та баз практики (стажування) студентів. Наступного навчального року має бути вирішене питання про організацію виробничої практики для студентів, що навчаються за спеціальністю «Міжнародне право».

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА РОБОТА

Формування навчальних планів, орієнтованих на потреби практики

Модернізація навчальних планів. Закон України «Про вищу освіту» впровадив інституційну та академічну автономії при формуванні освітніх та освітньо-наукових програм і навчальних планів. Зважаючи на це, освітній процес за ступенями «бакалавр» та «магістр» спрямований на підготовку фахівців, які є конкурентоздатними, професійно орієнтовані в сучасних політико-правових процесах, потрібні для правового супроводу галузей економіки, соціальної сфери, ринку праці, громадянського суспільства. Це, природно, потребує модернізованих і гнучких освітньо-професійних та освітньо-наукових програм і навчальних планів.

З огляду на це навчальні плани Університету спрямовані на подальше запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та компетентнісного підходу, що має сприяти розбудові нової освітньої політики, яка зорієнтована на ринок праці, міжнародному

співробітництву, міжуніверситетській кооперації, а це потенційно дасть випускникам нашого Університету перевагу на ринку праці.

Протягом останніх п'яти років навчальні плани корегувалися та поступово змінювалися з урахуванням розвитку і стану Болонського процесу, зростаючої значущості навчання впродовж життя та більш широкого використання результатів навчання.

Навчальний план на наступний рік став особливим виходячи з того, що наразі виникло питання практичної імплементації Закону України «Про вищу освіту», оскільки ряд його норм має пряму дію і підлягає застосуванню з моменту набрання чинності, а деякі норми щодо організації освітнього процесу, у тому числі і вимоги до навчальних планів, можуть мати перехідний характер.

Як відомо, МОН України скасувало низку наказів (№ 642 від 09.07.2009 р. «Про організацію вивчення гуманітарних дисциплін за вільним вибором студента»; № 259 від 29.03.2010 р. «Про внесення змін до наказів МОН № 642 від 09.07.2009 р. та № 1150 від 21.12.2009 р.»; № 831 від 25.08.2010 р. «Про внесення змін до наказу МОН від 09.07.2009 р. № 642»), якими запроваджувалися обов'язкові для всіх навчальні дисципліни («Українська мова за професійним спрямуванням», «Охорона праці в галузі», низка дисциплін соціально-гуманітарного циклу). Крім того, у зв'язку із прийняттям Закону України «Про вищу освіту» підлягають перегляду і державні стандарти вищої освіти. Так, крім освітньо-кваліфікаційної характеристики, залишився лише стандарт про дотримання вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики даного напрямку чи спеціальності за певним освітньо-кваліфікаційним рівнем та варіативної складової освітньо-професійної програми.

Ці новації ставлять питання про самостійність, незалежність і відповідальність вищого навчального закладу у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, належної організації освітнього процесу та розвитку навчальних планів відповідно до ст. 10 Закону України «Про вищу освіту».

Із 2009 р. в Університеті проводиться робота з удосконалення рамок показників навчальних планів відповідно до вимог Європейської кредитно-трансферної системи, які зорієнтовані на реальні сфери юридичної практики, індивідуальну траєкторію навчання студентів, прогнозовані академічні та професійні кваліфікації.

Заданий Законом України «Про вищу освіту» перехід від освітньої моделі, орієнтованої на викладача, до освітньої моделі,

орієнтованої на студента, зумовлює необхідність зміни (часом кардинальної) майже всіх документів, які регламентують освітній процес. Саме в умовах зростання рівня академічної автономії ВНЗ підвищується і роль навчальних планів як бізнес-проектів на ринку освітніх послуг. Навчальний план має відбивати нові прориви інноваційного розвитку університетської освіти та інтелектуального потенціалу, які у перспективі можуть впливати на соціально-економічний розвиток країни, регіону, галузі тощо.

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» у 2015 р. існуючі експериментальні кредити ЄКТС обсягом 36 год змінилися на кредити ЄКТС обсягом 30 год без зміни кількості кредитів (для навчальних планів попередніх років). Нормативна кількість залікових одиниць на один навчальний рік, як і раніше, становить 60 кредитів ЄКТС. Важливо також і те, що запроваджується зменшення максимального навчального навантаження науково-педагогічного працівника до 600 год. Ці норми починають діяти з 1 вересня 2015 р. Із цього приводу, як відомо, є рішення вченої ради Університету, введене в дію наказом ректора № 148 від 27 липня 2015 р.

На зазначених вище засадах розроблені навчальні плани за ступенями «бакалавр» та «магістр». У цілому вони характеризуються таким чином.

«Бакалавр»:

– *денна форма* складає 240 кредитів (7200 год), із них на дисципліни гуманітарної та соціально-економічної підготовки відведено 24 кредити (720 год); дисципліни фундаментально-професійної підготовки – 25,5 кредиту (765 год); дисципліни професійно-практичної підготовки – 118,5 кредиту (3555 год) з урахуванням виробничої практики та курсових робіт; варіативна складова – 44,5 кредиту (1335 год); контрольні заходи – 24,0 кредити (720 год);

– *заочна форма* складає 240 кредитів (7200 год), із них на дисципліни гуманітарної та соціально-економічної підготовки відведено 20 кредитів (600 год); дисципліни фундаментально-професійної підготовки – 25,5 кредиту (765 год); дисципліни професійно-практичної підготовки – 110 кредитів (3300 год) з урахуванням контрольних та курсових робіт; варіативна складова – 49,5 кредиту (1485 год); контрольні заходи – 35 кредитів (1050 год).

«Магістр»:

– *денна форма* складає 90 кредитів (2700 год), з них: дисципліни професійно-практичної підготовки – 47,5 кредиту (1425 год) з

урахуванням практики зі спеціальності та курсових робіт; варіативна складова – 34,5 кредиту (1035 год); контрольні заходи – 24,0 кредити (720 год);

– *заочна форма* складає 90 кредитів (2700 годин), з них: дисципліни професійно-практичної підготовки – 30,0 кредитів (900 год) з урахуванням курсової роботи; варіативна складова – 43,5 кредиту (1305 год); контрольні заходи – 10,5 кредиту (315 год).

У навчальних планах різних ступенів передбачені дисципліни професійно-практичної підготовки за вільним вибором студента, що є серйозною новелою. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» загальний обсяг вибіркових навчальних дисциплін має становити не менш як 25 % від загального обсягу кредитів ЄКТС. Навчальним планом може визначатися перелік професійно орієнтованих дисциплін на вибір для певної спеціальності.

Однак слід наголосити, що навчальні плани за освітньо-кваліфікаційними рівнями «молодший спеціаліст» та «спеціаліст» розроблені за попередніми моделями. Як відомо, на ці два освітньо-кваліфікаційні рівні наступного року набір буде здійснюватися востаннє. Це також стосується і галузі знань 1801 «Специфічні категорії» освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр».

Незважаючи на те, що нами були зроблені певні кроки щодо модернізації навчальних планів і освітньо-професійних програм, усе ж таки слід було рішучіше стати на інноваційний розвиток майбутніх освітньо-професійних програм, освітніх проектів.

Цього навчального року пропонується введення додаткових профільних, які будуть мати статус вибіркових, освітньо-професійних програм, інтегрованих у загальний навчальний план. Мова йде про освітньо-професійні програми, які скеровані на високоінтелектуальні та технологічно-інноваційні сфери юридичних практик: «Банківське право», «Корпоративний юрист», «Адвокатура», «Інтелектуальна власність». Нами передбачається, що впровадження цих профільних освітньо-професійних програм буде здійснено в Інституті підготовки кадрів для органів прокуратури. Виходячи з того, що це експериментальний проект, він буде втілюватися переважно у другому та третьому семестрах магістерської підготовки. Крім того, протягом першого семестру нового навчального року планується розглянути питання щодо поширення такої практики в інших інститутах та факультетах Університету.

Підвищення якості

методичного забезпечення навчального процесу

Навчально-методична робота в Університеті здійснюється відповідно до чинних нормативних актів, навчальних і робочих навчальних планів тощо. Координують цю роботу ректорат, учена рада, науково-методична рада Університету, рада з соціально-виховної роботи. Названі органи свою діяльність спрямовують на розробку єдиної освітньої концепції та організацію науково-методичного забезпечення процесу підготовки фахівців; узагальнення і поширення досвіду педагогічної роботи з питань змісту та методики викладання, підготовки і випуску навчальної, навчально-методичної літератури та дидактичних матеріалів.

Дорадчим органом в Університеті є науково-методична рада, яка вирішує коло науково-методичних проблем. Минулого навчального року рада розглядала такі питання: «Про навчально-методичне забезпечення магістерських програм»; «Про інноваційні аспекти викладання навчальної дисципліни “Іноземна мова”»; «Про результати моніторингу освітньо-професійних програм в європейському просторі вищої освіти та запровадження моделей включеного навчання студентів та академічної мобільності викладачів»; «Про навчально-методичні та дидактичні аспекти реалізації програм навчальних дисциплін»; «Про стан навчально-методичного забезпечення навчального процесу Університету»; «Удосконалення та модернізація навчально-методичного комплексу по забезпеченню навчального процесу як на денній, так і заочній формах навчання» тощо.

Упродовж останніх семи років саме інноваційна діяльність, пов'язана з удосконаленням змісту освіти в цілому та окремих навчальних дисциплін, збагаченням навчальних курсів досягненнями сучасної юридичної науки, практики, проектуванням змісту юридичної освіти, враховуючи розвиток різних видів юридичної діяльності: публічного адміністрування, судової, бізнесової, правоохоронної, міжнародно-правової, науково-педагогічної тощо, була визначальним напрямом у роботі ради.

В Університеті функціонує автоматизований бібліотечний комплекс (АБК), що забезпечує доступ до електронних бібліотечних ресурсів і джерел мережі Інтернет. Для методичного забезпечення освітнього процесу у структурі АБК використовується Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс

(СЕНМК), який постійно оновлюється. Він є інноваційною системою інформаційного і методичного забезпечення навчання студентів, відповідає сучасним програмам навчальної діяльності, що викладаються в нашому вузі. СЕНМК почав формуватися наприкінці 2012 р. на веб-порталі наукової бібліотеки Університету як єдиний консолідований електронний ресурс інформаційного освітнього середовища ВНЗ, а наповнюється завдяки злагодженій співпраці співробітників бібліотеки з кафедрами та редакційно-видавничим відділом. СЕНМК містить повнотекстові версії підручників, навчально-методичних посібників, матеріалів судової практики, хрестоматійних матеріалів тощо, адаптованих до навчальних планів та циклів дисциплін, які викладаються студентам усіх форм навчання.

Продовжується робота зі створення НЕІК. В Інституті підготовки кадрів для органів юстиції України протягом двох років впроваджується пілотний проект щодо імплементації в освітній процес повномасштабної технологічної платформи цих комплексів.

Забезпечення ефективності освітнього процесу зорієнтоване на: комплексну організацію освітнього процесу задля підвищення якості підготовки фахівців; застосування передових навчальних технологій; ефективне використання навчального часу для занять завдяки застосуванню активних форм навчання та інформаційних технологій, комп'ютеризації та організації самостійної роботи студентів; формування логічної структури програм підготовки фахівців, впровадження структурно-логічних схем побудови навчальних планів та модульно-блочних систем навчання; реалізацію індивідуальної системи підготовки фахівців, поєднання теоретичної підготовки з практикою тощо.

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників у 2014/2015 н. р., як і в попередні, здійснювалося відповідно до плану. Так, 43 викладачі Університету протягом минулого навчального року мали можливість удосконалити та підвищити кваліфікацію і майстерність. У цілому з 2008 по 2015 рр. згідно з планом підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу нашого ВНЗ 575 викладачів пройшли стажування на профільних кафедрах різних університетів, у прокуратурі Харківської області, судах, Харківській обласній адміністрації та інших установах.

Упродовж 2008–2015 рр. підвищення кваліфікацій викладачів проводилося також і в «Школі професійної майстерності» за такими навчальними програмами: «Проблеми теорії та педагогіки вищої школи» – для викладацького складу Університету, педагогічний стаж якого складає менш ніж 10 років, та «Актуальні проблеми вищої юридичної освіти» – для викладачів, педагогічний стаж яких становить понад 10 років. За результатами роботи видано 7 збірок тез доповідей та повідомлень, до яких увійшло 297 публікацій на обрані теми, а саме: «Актуальні проблеми вдосконалення навчального процесу» (2008); «Навчальний процес: проблеми теорії та практики» (2009); «Організаційно-методичні питання навчального процесу» (2010); «Навчальний процес: питання теорії, методики і дидактики» (2011); тези доповідей та повідомлень учасників VI конференції «Школа професійної майстерності» (2012); «Інноваційні аспекти модернізації вищої освіти» (2013); «Теоретико-методологічні засади модернізації вищої освіти в Україні» (2014).

Відповідно до плану підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників та навчально-допоміжного персоналу на 2014/2015 н. р. було проведено 4 міжкафедральних семінари (за циклами: історико-теоретичний, цивільно-правовий, кримінально-правовий та цикл соціально-гуманітарних дисциплін), а також 30 кафедрально-методичних семінарів у 1-му і 2-му семестрах.

Освітня діяльність із підвищення кваліфікацій за ліцензією післядипломної освіти здійснювалася Інститутом післядипломної освіти Університету, у якому упродовж 2014–2015 рр. післядипломну освіту отримали 43 викладачі інших вищих навчальних закладів.

У 2014/2015 н. р. започатковані курси з отримання спеціальних знань у сфері здійснення діяльності арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора) у справах про банкрутство страхових організацій (сертифікати видано 30 слухачам). Відповідно до навчального плану про «Підвищення кваліфікації арбітражних керуючих з питань банкрутства та відновлення платоспроможності боржника» 42 слухачі отримали свідоцтва про підвищення кваліфікації арбітражних керуючих.

Із 2008 по 2015 рр. в Інституті отримали можливість підвищити кваліфікацію 599 осіб, зокрема: працівники юридичних підрозділів та юрисконсультанти підприємств залізничного транспорту «Укрзалізниця» (50 осіб), трудові арбітри Національної служби посередництва і примирення (30 осіб), юристи банківської системи

Харківської області (40 осіб), депутати Харківської міської ради (314 осіб).

ЮРИДИЧНА КЛІНІКА

Юридична клініка Університету, створена у 2006 р., упродовж звітнього періоду продовжувала успішно виконувати покладені на неї завдання.

За час роботи сформовано згуртований та вмотивований колектив студентів-консультантів, кількість якого постійно зростає. Лише за поточний навчальний рік до справи долучилося понад 100 студентів всіх курсів більшості інститутів (факультетів). Для порівняння у 2008/2009 н.р. Юридичною клінікою було задіяно 75 студентів. Студентами-консультантами 3–5 курсів надається безоплатна правова допомога в різних формах, зокрема, особистий прийом громадян у громадській приймальні Юридичної клініки, виїзні та телефонні консультації, надання відповідей на письмові запити громадян та через веб-сайт Юридичної клініки, складання документів, у тому числі процесуального характеру, представництво інтересів громадян у судах, органах державної влади, місцевого самоврядування, перед фізичними та юридичними особами, проведення правоосвітніх заходів. Показово, що підвищений інтерес до діяльності Юридичної клініки виявляють студенти першого та другого курсів, які надають технічну допомогу студентам-консультантам.

Показники у роботі Юридичної клініки за всіма видами безоплатної правової допомоги постійно зростають: від 100 звернень у 2008/2009 н. р. до 736 у 2014/2015 н. р. (див. рис. 3). Загальний обсяг звернень за період 2008–2015 рр. перевищує 3000. Для ілюстрації можна навести статистику звернень за останній навчальний рік за галузями права: цивільне – 198, сімейне – 106, житлове – 62, трудове – 82, право соціального забезпечення – 126, земельне – 39, адміністративне – 88, конституційне – 13, податкове – 22 (див. рис. 4).

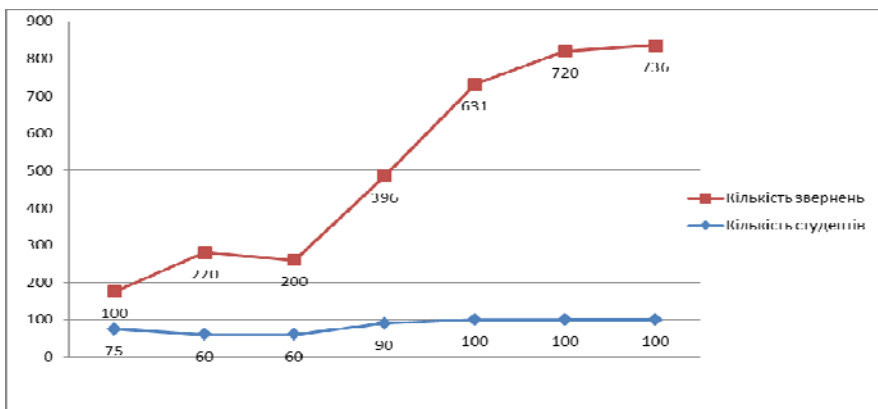

Рис. 3. Кількість студентів та обсяг наданих консультацій протягом 2008–2015 навчальних років

Рис. 4. Статистика звернень

Контингент осіб, що звертаються до Юридичної клініки, є доволі сталим. За безоплатною правовою допомогою у 2014/2015 н. р. зверталися особи таких соціальних груп: пенсіонери – 375, малозабезпечені – 124, безробітні – 69, учасники антитерористичної операції та члени їх сімей – 63; «чорнобильці» – 57, внутрішньо переміщені особи – 48 (див. рис. 5).

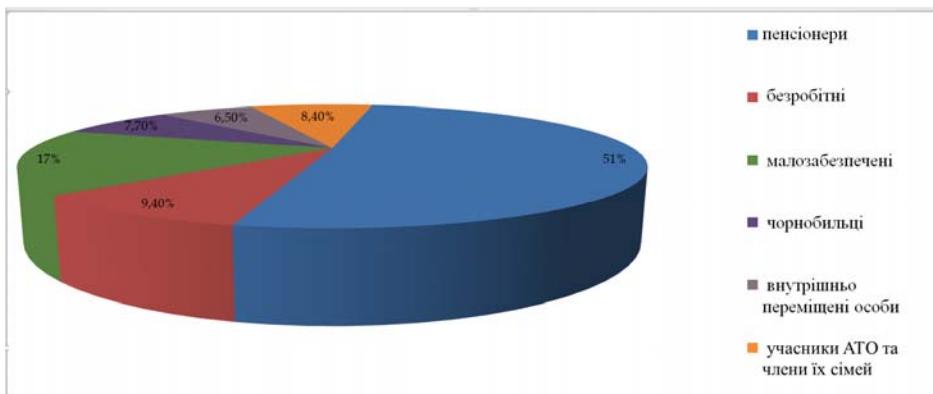

Рис. 5. Категорії осіб, які зверталися за безоплатною правовою допомогою

Юридична клініка у своїй діяльності широко використовує Інтернет-ресурси, у тому числі і сайт Юридичної клініки (<http://www.legalclinic.com.ua/>), на якому розміщена і постійно оновлюється велика кількість корисної інформації та посилань, що покликані допомогти відвідувачам і сприяти захисту їх прав та інтересів, зокрема, аналітичні матеріали, тексти консультацій та довідкової інформації, зразки документів, презентації, рекомендації тощо. Слід наголосити, нині кількість матеріалів перевищує 350. За період функціонування (з вересня 2011 р.) сайт Юридичної клініки відвідало понад 500 тис. осіб більш як із 20 країн світу, а сукупний показник переглядів – майже один мільйон. Лише за 2014/2015 н.р. цей веб-сайт відвідало більш ніж 192 тис. осіб, у тому числі із США, РФ, Франції, Китаю, Німеччини, Польщі, Японії та ін. Завдяки сайту Юридичної клініки вдалося досягти досить високого рівня комунікації як між студентами, так і відвідувачами.

Юридична клініка постійно розширює сферу діяльності й перелік категорій громадян, які потребують безоплатної правової допомоги. У першу чергу йдеться про осіб, які захищають свою Батьківщину в зоні антитерористичної операції, та членів їх сімей, внутрішньо переміщених осіб, а також громадян, які проживають або вимушено залишили тимчасово окуповану територію Автономної Республіки Крим та міста Севастополя. Колективом Юридичної клініки вивчено, проаналізовано і систематизовано нормативно-правову базу стосовно цих верств населення, їх запити та проблеми, а також розроблено інструктивно-довідкові матеріали, які розміщені на веб-сайті Юридичної клініки. Встановлені та розширюються зв'язки з

іншими організаціями волонтерського спрямування, що дозволяє надавати безоплатну правову допомогу якомога більшому колу осіб. Саме з метою правової освіти і надання допомоги регулярно проводяться виїзні консультації у Харківському обласному шпиталі для інвалідів війни, Харківській державній науковій бібліотеці імені В. Г. Короленка, у приміщенні Харківської міської громадської організації «Союз Чорнобиль», Московському територіальному центрі соціального обслуговування (надання соціальних послуг) м. Харків у рамках Харківського міського гуманітарного проекту «Єдина соціальна мережа». На базі громадської приймальні Юридичної клініки в рамках проекту «Впровадження інноваційного механізму підвищення якості соціальних послуг для забезпечення життєдіяльності територіальної громади» працює інформаційний соціальний електронний офіс. До того ж, як уже зазначалося, усі бажаючі можуть надіслати повідомлення на електронну пошту або звернутися до консультантів через веб-сайт.

Юридична клініка при виконанні покладених на неї завдань плідно співпрацює з Головним управлінням юстиції в Харківській області. Зокрема, спільно з управлінням постійно організовуються заходи із правової освіти населення, у тому числі тематичні правоосвітні лекції у навчальних (включаючи ВНЗ) та інших закладах Харкова й області, а також семінари за участю представників органів та установ, що входять до системи Міністерства юстиції України (експертні установи, органи РАГСу, виконавчої служби тощо). Загальна кількість лекційних виступів студентів Юридичної клініки перевищує 250. У цьому контексті додамо, що в роботі координаційної ради молодих юристів при Головному управлінні юстиції у Харківській області беруть активну участь студенти Юридичної клініки, а старші консультанти вже традиційно входять до складу Харківської обласної міжвідомчої координаційно-методичної ради з правової освіти населення.

Із метою розширення співробітництва Юридичної клініки з судовими, правоохоронними органами, органами юстиції, державної влади і місцевого самоврядування, з іншими установами та організаціями у 2012/2013 н. р. Університетом укладені договори про співпрацю з Харківським окружним адміністративним судом; Управлінням праці та соціальних питань Департаменту праці та соціальної політики Харківської міської ради; Департаментом житлового господарства Харківської міської ради.

Для розширення території, тобто виходу за межі Харкова, студентами Юридичної клініки в поточному навчальному році був реалізований благодійний проект із надання безоплатної правової допомоги мешканцям м. Ізюма, що знаходиться у безпосередній близькості від зони АТО та прийняв у себе значну кількість біженців.

Багато уваги приділяється навчальній складовій діяльності Юридичної клініки. Із метою підвищення практичних знань студентів-клініцистів регулярно організовуються зустрічі, лекції, «круглі столи», модельні судові засідання, майстер-класи з провідними науковцями та практиками в галузі права, які представляють органи публічної влади, юридичні фірми, адвокатські об'єднання тощо.

За поточний навчальний рік організовано та проведено дві студентські науково-практичні конференції (всього за цей час пройшло чотири студентські науково-практичні конференції та Харківський міський «круглий стіл» з обговорення закону «Про безоплатну правову допомогу»). Колективом Юридичної клініки підготовлено та видано методичний посібник із питань практичної підготовки студентів-правників «Основи юридичної клінічної практики» (2008), який використовується для підготовки консультантів із студентів молодших курсів.

Юридичною клінікою адаптовано програми проходження студентами четвертого і п'ятого курсів Університету практики на її базі, що в подальшому дозволить забезпечити можливість проходження практики широкому колу студентів.

Діяльність Юридичної клініки активно висвітлюється засобами масової інформації, зокрема, Харківською обласною державною телерадіокомпанією, телевізійною творчою групою Університету, газетами «Вечерний Харьков» та «Vivat Lex!».

У 2007 та 2012 рр. Юридична клініка одержала гранти Міжнародного фонду «Відродження».

У 2014 та 2015 рр. Асоціацією юридичних клінік України спільно з Українською фундацією правової допомоги за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» серед студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів України, які залучені до роботи юридичних клінік, із метою популяризації діяльності останніх проводилися всеукраїнські конкурси студентських робіт. Переможцями названих конкурсів стали студенти Інституту підготовки кадрів для органів прокуратури України Ілона Щербакова (2014) та Роман Глебов (2015).

Також Юридична клініка приділяє велику увагу патріотичному вихованню, культурному розвитку, дозвіллю та відпочинку студентів, які регулярно відвідують культурно-просвітницькі заходи (концерти, спектаклі тощо), а під час екскурсійних подорожей знайомляться з історичною та культурною спадщиною рідного краю. Так, у рамках проекту «Рідна країна» колектив Юридичної клініки, за підтримки профкому студентів Університету, 28 вересня 2013 р. відвідав «Гоголівські місця», 5 жовтня 2014 р. знайомився з культурно-історичними пам'ятками Харківщини (фото 5), а також 26 травня 2015 р. здійснив одноденну подорож до колиски козацтва – Національного заповідника на о. Хортиця. Таким чином, Юридична клініка стала місцем, де можна не тільки отримати практичний досвід, а й активно і з користю для здоров'я відпочити, тобто вона є осередком розвитку та дружньої атмосфери серед студентів (фото 6).

Фото 5. Колектив Юридичної клініки на екскурсії пам'ятними місцями Харківщини

Фото 6. Закінчення навчального року

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

Основою нових підходів у діяльності бібліотеки стали інформаційні технології та комп'ютерне забезпечення. Передусім йдеться про стовідсоткову автоматизацію бібліотечних процесів, створення сучасних ресурсів для науки і навчання, адміністрування веб-сайта бібліотеки, науково-аналітичну роботу, формування і систематизацію фондів та ін.

Серед головних завдань бібліотеки було і залишається формування фондів, тобто поповнення й оновлення їх науковими та навчальними виданнями. Ці питання завжди у центрі уваги ректорату. У звітному навчальному році книжкові фонди збільшилися приблизно на 19 тис. видань, із них закуплено 3,7 тис. книг на суму майже 400 тис. грн, решта надходжень – це дари, книгообмін з університетськими установами (8 тис.), приєднання фондів бібліотеки Київського інституту управління та права (6 тис.), а також надходження авторефератів і дисертацій (1 тис.). У цілому загальний фонд нині нараховує 1,432 млн видань. Велику частку (майже 42 %)

нових надходжень до бібліотеки складають книги та наукові збірники, подаровані авторами, вченими Університету, а також іншими навчальними закладами, організаціями. Почесне місце відведено фондам і особистим бібліотекам, переданим Університету академіком права В. В. Сташисом (6230 прим.). Останнім часом спостерігається зацікавленість викладачів щодо поповнення книжкового фонду, зокрема, цього року надійшло майже 1,5 тис. видань (рис. 6). Традицію дарування книг бібліотеці Університету слід і надалі продовжувати, така акція має стати більш відкритою та вагомою.

загальне зростання майже на 200 тис. видань

Рис. 6. Поповнення бібліотечного фонду Університету

У цьому контексті важливо також використовувати всі наявні можливості, джерела наповнення фонду виданнями іноземними мовами через участь Університету у спільних міжнародних проєктах із закордонними вищими навчальними закладами. Це дозволить збільшити коло партнерів, у тому числі і з книгообміну.

Бібліотека намагається створювати всі умови для доступності й наочності використання фондів та інформаційних ресурсів, що формує. Тому сьогодні головним джерелом та змістовним порталом акумуляції і систематизації інформації відповідно до завдань освітньо-наукового процесу в Університеті стає бібліотечний веб-сайт. Його популярність підтверджена кількістю звернень зовнішніх користувачів. Так, протягом звітного навчального року, за даними

ГуглАналітикс, зафіксовано 295 тис. відвідувань веб-ресурсів бібліотеки із 84 країн світу, переглянуто понад 932 тис. сторінок, що в 1,6 разу перевищує показники минулого періоду.

Найбільшої актуальності серед бібліотечних ресурсів набув електронний каталог бібліотеки (ЕК), що включає бібліографічні записи про всі наявні книги та журнали, тобто 100 % відображає фонди. Здійснюючи в ЕК пошук необхідної літератури за різними параметрами (темами, авторами, рубриками), викладачі, аспіранти чи студенти завжди мають змогу замовити книги заздалегідь і отримати їх у бібліотеці в зручний для себе час. Цього навчального року до ЕК було здійснено більш як 1 млн звернень викладачів, аспірантів і студентів. Також майже на 12 %, у порівнянні з 2008 р., підвищився обсяг освітніх та наукових запитів до довідково-бібліографічної служби бібліотеки on-line, що розміщена на веб-сайті бібліотеки. Так, у режимі «запит-відповідь» виконано понад 52 тис. довідок і консультацій через автоматизовану систему обслуговування.

Ключовим завданням, яке сформульовано в межах пріоритетів Університету та бібліотеки, залишається створення електронної бібліотеки праць учених та бібліотеки електронних копій раритетних видань. Багато зроблено у цьому напрямі, майже 20 тис. текстів наукових статей, книг, навчально-методичних матеріалів та рідкісних, раритетних видань оцифровано і представлено в електронній бібліотеці. Обсяги переведення бібліотечного фонду на електронні носії постійно збільшуються. Як підсумковий етап цієї діяльності планується вже у приміщенні нової бібліотеки надати доступ та забезпечити широке використання електронної бібліотеки Університету, у тому числі на платній основі. У процесі формування електронної бібліотеки створюються також нові науково-бібліографічні та інформаційні ресурси: електронні персональні бібліографічні покажчики, електронні біобібліографічні видання, присвячені вченим-правознавцям, експонуються тематичні виставки та веб-огляди книг, присвячені актуальним питанням права, ювілейним і пам'ятним датам, тощо. Усі ці ресурси дуже популярні серед студентства та вчених, про що свідчать відвідування веб-сайта.

Окремо слід сказати про університетський репозитарій. Він став своєрідною відповіддю на вимоги сучасного цифрового світу, оскільки вже неможливо застосовувати тільки традиційні форми оприлюднення наукових здобутків учених. Тому сьогодні згідно із

положеннями Закону України «Про вищу освіту», сучасними завданнями створення центрів знань в університетах, необхідністю удосконалення механізму наукометричного оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників нашого ВНЗ організація та супровід інституційного репозитарію є певним трендом у формуванні цифрового архіву досягнень і окремого вченого, і певних кафедр. Репозитарій став відкритим електронним середовищем зі статусом повноцінного електронного видання, а також виступає надійним механізмом прискорення інтеграції особистих наукових здобутків учених у світовий Інтернет-простір. Унікальність репозитарію пояснюється тим, що він одночасно виконує функції електронної бібліотеки і відкритого електронного архіву, який покликаний забезпечити зберігання великих масивів текстів, метаданих, інших відомостей, що ідентифікують праці вченого та створюють своєрідне портфоліо вченого, колективу (кафедри, інституту), та прискорити інтеграційні процеси (рис. 7).

Рис. 7. Показники наповнення депозитарію науковими статтями

Нині електронне сховище репозитарію, увесь інформаційно-науковий контент із питань правознавства представлено в Міжнародному каталозі відкритого доступу наукових ресурсів ROAD; Реєстрі репозитаріїв відкритого доступу ROAR; Каталозі репозитаріїв відкритого доступу OpenDOAR та Директорії журналів відкритого доступу DOAJ. Створення в нашому Університеті репозитарію у квітні 2012 р., його подальший розвиток – це вірний і відповідаль-

ний крок до підвищення академічної веб-присутності нашого вишу у глобальних наукових комунікаціях та отримання більш достойного місця університетським електронним архівом праць вчених у наукометричному рейтингу Вебометрікс, який встановлює кількість зовнішніх Інтернет-посилань, цитувань та активність ресурсів і сайту нашого Університету.

Сьогодні за ініціативою кафедр Університету та окремих учених із 7,5 тис. внесених до цифрового архіву наукових статей 43 % розміщено бібліотекою, решта – це праця з оброблення, оцифровки та систематизації наукового масиву бібліотечними співробітниками. Подання та оприлюднення в репозитарії Університету результатів досліджень має стати обов'язком кожного вченого, кафедри, інституту. Уже зараз програмна платформа відкритого доступу Dspace, на якій формується університетський електронний архів праць учених нашого вузу, надає можливість отримувати обліково-статистичні відомості про публікаційну активність кожного науковця, відстежувати показники звернень до наукових робіт і журналів. Зокрема, спираючись на це, можна визначити найактивніших депозиторів університетського репозитарію: кафедра земельного та аграрного права (384), кафедра теорії держави і права (372), кафедра кримінального права № 1 (348), кафедра філософії (327), кафедра цивільного права № 1 (315), кафедра кримінології та кримінально-виконавчого права (300), кафедра трудового права (285), кафедра історії держави і права України та зарубіжних країн (247), кафедра адміністративного права (241). Слід зауважити, що використання усіх можливостей університетського репозитарію сприятиме більш активному розвитку процесів використання наукометричного аналізу.

Новим напрямом у діяльності наукової бібліотеки стало вивчення та опрацювання разом із науково-дослідним відділом Університету наукометричних показників наших учених із метою підвищення їх публікаційної активності в зарубіжних базах Scopus, Web of Science, РІНЦ. Стратегічним рішенням ректорату у цій справі стало створення нової служби наукометрії на базі інформаційно-кодифікаційного відділу. Метою діяльності нової служби стане моніторинг наукометричних показників, дослідження публікаційної активності та цитованості авторів наукових праць. Це прискорить інтеграційні наукові процеси, що позитивно позначиться на рейтингу як окремого ученого, так і Університету в системі наукового цитування, визначеного міжнародними наукометричними системами

та національним Українським індексом наукового цитування. На допомогу викладачам і аспірантам бібліотекою розроблено та розміщено на веб-сайті електронний ресурс «Наукометрія. Бібліометрія», де можна отримати вичерпну інформацію про міжнародні наукометричні бази та бібліометрику української науки. У травні цього року бібліотека спільно з відділом наукових досліджень та за участю представника ПП «Технологічний Центр» провела для кафедр науково-практичний семінар «Система наукового цитування та поширення результатів наукових досліджень». Ученим Університету надана довідково-бібліографічна практична допомога у створенні облікових записів власних профілів у пошуковій системі та відкритій наукометричній базі Google Академія; реєстрації в єдиному міжнародному реєстрі ідентифікаторів учених ОРКІД (ORCID), який забезпечує коректну цитованість статей та дозволяє формувати особистий рейтинг ученого в Українському індексі наукового цитування.

Наукова бібліотека Університету також створила власний бібліометричний профіль у Google Scholar. Підтвердженням якості цього профілю є те, що, за даними інформаційно-аналітичної системи «Бібліометрика української науки» Національної бібліотеки ім. В. І. Вернадського, він має рейтинг індексу цитувань праць бібліотечних працівників – 22 та індекс Гірша – 2 (фото 7).

Репозитарій – інструмент інтеграції здобутків учених вузу в світову e-Science

- забезпечує відкритість і оперативність доступу до наукових досліджень вчених різних країн світу;
- надає наукову галузеву інформацію для використання її у науково-практичній діяльності;
- збільшує цитованість статей із відповідних журналів;
- забезпечує збір власних публікацій ученого в єдиному профілі та ідентифікує їх у міжнародних базах Web of Science, Scopus та ін.;
- забезпечує вірогідність підвищення рейтингу учених і вузу;
- інтегрує поточні наукові публікації вчених у світовий комунікаційний простір науки;
- надає необмежений доступ до наукових праць світової наукової громадськості;
- забезпечує зростання популярності і цитованості наукових публікацій учених.

Фото 7. Бібліометричний профіль

Сьогодні також важливо розширювати коло промоційних заходів для пропагування діяльності бібліотеки серед більш широкого кола шанувальників, читачів. Недостатньо застосовувати можливості тільки власного сайту, потрібні інші сучасні засоби інформування, зокрема, і менш офіційні та формальні. Тому представлення бібліотеки у вільній енциклопедії «Вікіпедія», соціальних мережах («ВКонтакте», «Фейсбук», «Друзі») дає оперативну комунікацію з великою аудиторією щодо надходження нових видань, запланованих заходів, поширення інформації про славетну історію вузу та майбутнє бібліотеки.

Активно ведеться будівництво нової сучасної бібліотеки. Проведено чимало зустрічей та погоджень із проектантами, виконавцями; здійснено тендерні операції щодо закупівлі спеціального обладнання, воріт із протикрадіжними функціями; виконано роботи стосовно уточнення кількості комп'ютерно-читацьких місць, бібліотечних меблів, розміщення фондових колекцій та ін. Передбачається, що нова бібліотека поєднає в собі ресурсний центр, галузеві книгосховища, фонди, комп'ютеризовані читацькі місця і забезпечить потреби науки та освіти не тільки Харківського регіону, а й української науково-освітньої спільноти в цілому.

ВИДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

У забезпеченні навчального процесу підручниками, посібниками і довідковою літературою важливу роль відіграє видавнича діяльність.

Так, у 2014/2015 н.р. підготовлено і видано 51 найменування, із них 9 підручників та 37 навчальних посібників, обсягом 900,5 друк. арк. Для порівняння, 2007/2008 н.р. – 22 (обсягом 375,38 ум. друк. арк.), 2008/2009 – 24 (375 ум. друк. арк.), 2009/2010 – 33 (420 ум. друк. арк.), 2013/2014 – 39 (870 ум. друк. арк.). Динаміка досить позитивна (рис. 8).

Рис. 8. Кількість виданих підручників і посібників

У 2014/2015 н. р. підготовлено і видано такі підручники і посібники:

1. Васильєв С. В. Сравнительный гражданский процесс: учеб. / С. В. Васильев. – М.: Юрлитинформ, 2015. – 352 с. – (Гражданский и арбитражный процесс) (22 ум. друк. арк.)

2. Васильєв С. В. Порівняльний цивільний процес: підруч. / С. В. Васильєв. – К.: Правова єдність: Алерта, 2015. – 352 с. (22 ум. друк. арк.)

3. Екологічне право: підруч. / за ред. А. П. Гетьмана. – Х.: Право, 2014. – 432 с. (27 ум. друк. арк.)

4. Кримінальне право України. Загальна частина: підруч. / за ред.: В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна ; М-во освіти і науки України, НЮУ ім. Ярослава Мудрого. – 5-те вид., переробл. і доповн. – Х.: Право, 2015. – 528 с. (33 ум. друк. арк.)

5. Кримінальний процес: підруч. / за ред. В. Я. Тація, О. В. Капліної, О. Г. Шило. – Х.: Право, 2014. – 824 с. (51,5 ум. друк. арк.)

6. Кримінально-виконавче право: підруч. / за ред. В. В. Голіни, А. Х. Степанюка. – Х.: Право, 2015. – 392 с. (24,5 ум. друк. арк.)

7. Кримінологія: підруч. / за ред. В. В. Голіни, Б. М. Головкина; М-во освіти і науки України, НЮУ ім. Ярослава Мудрого. – Х.: Право, 2014. – 440 с. (27,5 ум. друк. арк.)

8. Правова статистика: підруч. / за ред. В. В. Голіни. – Х.: Право, 2015. – 252 с. (15,75 ум. друк. арк.)

9. Руденко М. В. Господарський процес: підруч. / М. В. Руденко, С. В. Васильєв, Г. С. Рибалко. – Х.: Харків юрид., 2014. – 368 с. (23 ум. друк. арк.)

10. Автухов К. А. Кримінально-виконавче право: навч. посіб. (відповіді на экзаменац. питання та питання до практ. занять) / К. А. Автухов; за заг. ред. А. Х. Степанюка. – Х.: Право, 2015. – 160 с. (10 ум. друк. арк.)

11. Адміністративне право: альбом схем: [навч. посіб.] / уклад. Ю. П. Битяк [та ін.]. – 2-ге вид., змін. та доповн. – Х.: Право, 2014. – 152 с. (9,5 ум. друк. арк.)

12. Актуальні проблеми гірничого права України: навч.-метод. посіб. / уклад. А. П. Гетьман. – Х.: Право, 2015. – 224 с. (14 ум. друк. арк.)

13. Актуальні проблеми енергетичного права та енергетичної політики ЄС: навч.-метод. посіб. / уклад.: І. А. Шуміло, Б. Ю. Ребриш. – Х.: Право, 2015. – 128 с. (8 ум. друк. арк.)

14. Веніславський Ф. В. Конституційне право України в схемах і таблицях: навч. посіб. для студ. юрид. вузів та ф-тів / Ф. В. Веніславський; наук. ред. В. П. Колісник. – Х.: Право, 2014. – 376 с. (23,5 ум. друк. арк.)

15. Господарсько-правове забезпечення раціонального використання електроенергії: навч.-метод. посіб. / уклад. А. А. Гринчак. – Х.: Право, 2015. – 120 с. (7,5 ум. друк. арк.)

16. Господарсько-правове регулювання використання альтернативних джерел енергії: навч.-метод. посіб. / уклад. Т. М. Анакіна. – Х.: Право, 2015. – 140 с. (8,75 ум. друк. арк.)

17. Демиденко Г. Г. Історія вчень про право і державу: курс лекцій, прочитаних у Нац. ун-ті «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого» / Г. Г. Демиденко. – 2-ге вид., доповн. і змін. – Х.: Право, 2014. – 414 с. (25,9 ум. друк. арк.)

18. Екологічна етика: навч. посіб. / за ред. О. М. Шуміла; М-во освіти і науки України, МВС України, ХНУВС. – Х.: Право, 2015. – 302 с. (18,9 ум. друк. арк.)

19. Екологічне право України. Особлива частина: навч. посіб. / О. М. Шуміло [та ін.]. – Х.: Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2014. – 384 с. (24 ум. друк. арк.)

20. Економіка підприємства: навч. посіб. / О. А. Гриценко [та ін.]; за ред. Л. С. Шевченко. – Х.: Право, 2014. – 208 с. (12,75 ум. друк. арк.)

21. Енергетичне право України: еколого-правові аспекти: [навч.-метод. посіб.] / уклад. Г. В. Анісімова. – Х.: Право, 2015. – 204 с. (12,75 ум. друк. арк.)

22. Земельні спори: правові засади вирішення: [навч. посіб.] / А. В. Котелевець, Л. В. Лейба, М. В. Шульга. – Х.: Федорко, 2014. – 214 с. (13,4 ум. друк. арк.)

23. Історія вчень про право і державу: Хрестоматія / авт.-уклад. Г. Г. Демиденко; за ред. О. В. Петришина. – 6-те вид., доповн. і змін. – Х.: Право, 2014. – 928 с. (58 ум. друк. арк.)

24. Каркач П. М. Прокурор у підготовчому судовому провадженні: навч. посіб. / П. М. Каркач. – Х.: Право, 2015. – 60 с. (3,75 ум. друк. арк.)

25. Ковжого С. О. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. / С. О. Ковжого, О. Д. Малько, А. М. Полежаєв. – Х.: Право, 2014. – 304 с. (19 ум. друк. арк.)

26. Кримінальний процес: навч. посіб. для підгот. до іспиту / О. В. Капліна [та ін.]. – Х.: Оберіг, 2014. – 248 с. (15,5 ум. друк. арк.)

27. Кримінальний процес: навч. посіб. для підгот. до іспиту / О. В. Капліна [та ін.]. – Х.: Право, 2015. – 280 с. (17,5 ум. друк. арк.)

28. Кримінальний процес: навч. посіб. для підгот. до комплекс. держ. іспиту / О. В. Капліна [та ін.]. – Х.: Право, 2015. – 184 с. (11,5 ум. друк. арк.)

29. Лапкін А. В. Основи прокурорської діяльності в Україні: навч. посіб. у схемах / А. В. Лапкін. – 3-тє вид., змін. та доповн. – Х.: Право, 2015. – 148 с. (9,25 ум. друк. арк.)

30. Лизогуб В. А. Країнознавство: навч. посіб. / В. А. Лизогуб. – Х.: Право, 2014. – 624 с. (39 ум. друк. арк.)

31. Масюк В. В. Цивільний процес у схемах і таблицях: навч. посіб. / В. В. Масюк, М. Ю. Акулова. – 2-ге вид., доповн. – Х.: Право, 2015. – 192 с. (12 ум. друк. арк.)

32. Міжнародне енергетичне право і стійкий розвиток: навч.-метод. посіб. / уклад. О. Я. Трагнюк. – Х.: Право, 2015. – 160 с. (10 ум. друк. арк.)

33. Мілаш В. С. Господарське право: навч. посіб. для підгот. до іспитів / В. С. Мілаш. – Х.: Право, 2015. – 328 с. (20,5 ум. друк. арк.)

34. Настюк В. Я. Адміністрування наркоконтролю в Україні: навч. посіб. / В. Я. Настюк, О. М. Шевчук. – Х.: Право, 2015. – 272 с. (17 ум. друк. арк.)

35. Олейніков Д. О. Строки у новому кримінальному процесуальному законодавстві: наук.-практ. посіб. / Д. О. Олейніков, М. В. Членов; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Ін-т підготовки юрид. кадрів для СБУ. – Х.: Право, 2015. – 152 с. (9,5 ум. друк. арк.)

36. Організація роботи адвокатури в Україні: навч. посіб. / В. В. Афанасьєв; за ред. І. Є. Марочкіна. – Х.: Право, 2014. – 392 с. (24,5 ум. друк. арк.)

37. Основи військового управління: навч. посіб. / за ред. С. Ю. Полякова; МОН України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Х.: ХУПС, 2014. – 344 с. (21,5 ум. друк. арк.)

38. Перспективи міжнародних відносин у сфері енергетики та захисту довкілля: навч.-метод. посіб. / уклад.: А. М. Євков, Я. С. Бенедик. – Х.: Право, 2015. – 128 с. (9 ум. друк. арк.)

39. Перспективи розвитку еколого-правового регулювання використання альтернативних джерел енергії: навч.-метод. посіб. / уклад. А. К. Соколова. – Х.: Право, 2015. – 100 с. (6,25 ум. друк. арк.)

40. Правда Руська Ярослава Мудрого: початок законодавства Київської Русі: [навч. посіб.] / уклад.: Г. Г. Демиденко, В. М. Єрмолаєв; вступ. ст. В. Я. Тація. – Х.: Право, 2014. – 344 с. (21,5 ум. друк. арк.)

41. Правова інформація та комп'ютерні технології в юридичній діяльності: навч. посіб. / за ред. В. Г. Іванова. – 4-те вид., переробл. і доповн. – Х.: Право, 2014. – 240 с. (15 ум. друк. арк.)

42. Правове регулювання оперативно-службової діяльності Служби безпеки України: навч. посіб. для підгот. до комплекс. держ. іспиту: [для курсантів 5 курсу Ін-ту підготовки юрид. кадрів для СБУ] / С. О. Гриненко [та ін.]; СБУ, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Ін-т підготовки юрид. кадрів для СБУ. – Х.: ІПЮК для СБУ, 2015. – 280 с. (17,5 ум. друк. арк.)

43. Правове регулювання ринку електроенергії в Україні: навч.-метод. посіб. / уклад. О. Ю. Битяк. – Х.: Право, 2015. – 172 с. (10,75 ум. друк. арк.)

44. Селіванов А. О. Конституційне правосуддя в Україні: (автор. спецкурс): [навч.-метод. посіб.] / А. О. Селіванов. – Х.; К.: Логос, 2015. – 40 с. (2,5 ум. друк. арк.)

45. Судовий контроль у кримінальному провадженні: навч. посіб. для підгот. до заліку / О. В. Капліна [та ін.]. – Х.: Право, 2015. – 88 с. (5,5 ум. друк. арк.)

46. Теорія держави і права: посіб. для підгот. до держ. іспитів / за ред. О. В. Петришина. – 4-те вид., доповн. і змін. – Х.: Право, 2015. – 204 с. (12,75 ум. друк. арк.)

47. Тютюгін В. І. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг: навч.-практ. посіб. / В. І. Тютюгін, Ю. В. Гродецький, С. В. Гізімчук. – Х.: Право, 2014. – 232 с. (14,5 ум. друк. арк.)

48. Інформаційний пакет із сертифікатної освіти професійної програми «Податковий юрист» / НЮУ ім. Ярослава Мудрого; уклад. М. П. Кучерявенко [та ін.]. – Х.: Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, 2014. – 96 с. (6 ум. друк. арк.)

49. Культура України: тезаурус і персоналії: до 210-річчя НЮУ ім. Ярослава Мудрого / авт.-уклад. В. О. Лозовой [та ін.]; ред.: Л. В. Анучина, О. А. Стасевська, О. В. Уманець. – Х.: Право, 2014. – 276 с. (17,5 ум. друк. арк.)

50. Романов М. В. Конспект лекцій з кримінально-виконавчого права / М. В. Романов. – Х.: Права людини, 2015. – 256 с. (16 ум. друк. арк.)

51. Статівка А. М. Аграрне право: (оглядові лекції, норм.-прав. акти) / А. М. Статівка, В. Ю. Уркевич. – Х.: Юрайт, 2014. – 352 с. (22 ум. друк. арк.)

Із другого півріччя 2012 р. співробітники редакційно-видавничого відділу спільно з бібліотекою наповнюють Стандартизований електронно-навчальний методичний комплекс (СЕНМК), який розміщено на сайті. Такі нововведення сприяють швидкому і зручному отриманню потрібної інформації дистанційно (у гуртожитку, вдома), що дозволяє економити час, а також зберігати інформацію (тобто мати її під рукою).

У 2014/2015 н. р. у СЕНМК розміщено 22 електронні видання, а саме: тести, навчально-методичні посібники, програми окремих дисциплін і спецкурсів, конспекти лекцій, хрестоматії (рис. 9).

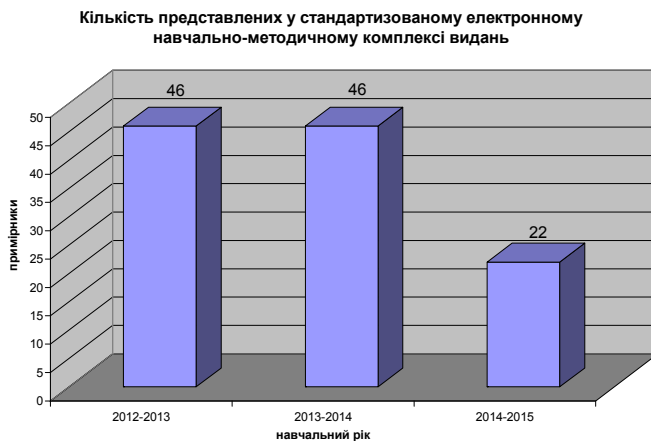

Рис. 9. Показники наповнення СЕНМК

За минулий рік видано 47 найменувань методично-довідкової літератури обсягом 152 ум. друк. арк. (рис. 10).

Рис. 10. Видання навчально-методичної літератури

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Науково-дослідницька робота в Університеті здійснюється з фундаментальних проблем юридичних і суспільних наук професорсько-викладацьким складом кафедр, співпрацівниками Науково-дослідного інституту правознавства та Науково-дослідницького сектору відповідно до Положення про науково-дослідницьку роботу університету й плану НДР, який щорічно схвалюється на засі-

данні вченої ради та затверджується наказом ректора Університету і проходить відповідну державну реєстрацію в УкрІНТЕІ. Наразі наукові дослідження виконуються за 17-ма цільовими програмами та за 9-ма темами держбюджетної тематики.

***Програми наукових досліджень, що виконуються
професорсько-викладацьким складом кафедр Університету***

1. Актуальні питання державотворення в Україні та зарубіжних країнах на різних етапах їх історії, № 0111u000970 (кафедра історії держави і права України і зарубіжних країн).

2. Теоретичні проблеми розвитку державотворчих процесів та правової системи України, № 0111u000969 (кафедри теорії держави та права, логіки).

3. Конституційно-правові проблеми забезпечення верховенства права у функціонуванні механізму публічної влади в Україні, № 0111u000966 (кафедри конституційного права України, державного будівництва, адміністративного права).

4. Проблеми правового забезпечення справляння податків та зборів в Україні, № 0111u000965 (кафедра фінансового права).

5. Соціолого-правові та політологічні аспекти дослідження соціальної реальності, № 0111u000964 (кафедра соціології та політології).

6. Філософські та філософсько-правові проблеми духовного життя суспільства та формування правової культури особистості, № 0111u000968 (кафедра філософії).

7. Культурологічні, морально-правові та естетико-художні проблеми духовного буття, № 0111u000967 (кафедра культурології).

8. Проблеми вдосконалення правового регулювання особистих немайнових та майнових відносин в Україні, № 0111u000963 (кафедри цивільного права № 1, цивільного права № 2).

9. Правове забезпечення реалізації політики держави на пріоритетних напрямках економічного розвитку та у сфері екологічної безпеки, № 0111u000962 (кафедри господарського права, земельного та аграрного права, екологічного права).

10. Соціально-економічна модернізація України та формування інноваційної моделі розвитку, №0111u000961 (кафедра економічної теорії).

11. Проблеми вдосконалення правового регулювання відносин у сфері праці та соціального захисту, № 0111u000960 (кафедра трудового права).

12. Теоретичні проблеми ефективності кримінального законодавства України та практики його застосування, № 0111u000959 (кафедри кримінального права № 1, кримінального права № 2).

13. Теоретичні і прикладні проблеми запобігання злочинності та реформування Державної кримінально-виконавчої служби в Україні, № 0111и000958 (кафедра кримінології та кримінально-виконавчого права).

14. Судова влада: проблеми організації та діяльності, № 0111u000957 (кафедри цивільного процесу, кримінального процесу, організації судових та правоохоронних органів).

15. Проблеми криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції, № 0111u000956 (кафедра криміналістики).

16. Дослідження проблем захисту, ефективного кодування представлення цифрових даних на основі інтегративних методів правової інформатики, №0111u000955 (кафедра інформатики).

17. Теоретичні та практичні проблеми сучасного міжнародного права та іноземного конституційного права, № 0111u000954 (кафедра міжнародного права).

***Програми наукових досліджень, що виконуються
Науково-дослідним інститутом правознавства
та Науково-дослідницьким сектором Університету***

1. Приватноправові механізми здійснення та захисту суб'єктивних прав фізичних та юридичних осіб.

2. Демократичні засади формування, організації та функціонування вищих органів державної влади України.

3. Основні напрямки вдосконалення правового регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні.

4. Правовий статус університетів в країнах СНД та ЄС: порівняльно-правове дослідження.

5. Стан та перспективи розвитку вищої юридичної освіти в Україні: соціально-правовий дискурс.

6. Правова і політична культура українського соціуму: теорія і практика взаємодії в умовах модернізації політико-правового життя.

7. Актуальні правові проблеми сталого розвитку сільських територій в Україні.

8. Науково-теоретичні проблеми формування, розвитку та інституційної побудови правової економіки в Україні.

9. Проблеми розроблення та впровадження автоматизованих інформаційних систем для оптимізації кримінального провадження.

Законотворча, експертна робота та співробітництво з державними і правозастосовними органами

Науковці Університету беруть активну участь у законотворчій діяльності як члени різних робочих комісій і груп з розробки нових законопроектів та внесення змін та доповнень до чинних законів.

Тільки за останні 7 років за дорученням Верховної Ради, її комітетів та Міністерства юстиції України науковцями Університету доопрацьовано й відрецензовано понад 500 законопроектів та 7 проектів окремих кодексів (Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кодексу адміністративного судочинства України, Кримінального, Кримінально-виконавчого кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України та ін.).

Рис. 11. Кількість опрацьованих законопроектів

Науковці Університету активно співпрацюють із центральними правозастосовчими й судовими органами України як члени чи консультанти рад. Так, нині серед учених нашого ВНЗ: 9 – члени Науково-консультативної ради при Верховному Суді України

(В. Я. Тацій, Ю. П. Битяк, М. П. Кучерявенко, О. А. Лукашев, С. М. Прилипко, В. Я. Настюк, В. І. Борисов, М. І. Панов, В. І. Тютюгін, А. М. Статівка); 12 – члени Науково-консультативної ради Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ (В. В. Комаров, А. М. Слюсар, І. В. Спасибо-Фатєєва, М. В. Шульга, Ю. П. Битяк, О. В. Капліна, В. Я. Тацій, В. П. Тихий, В. І. Тютюгін, В. Ю. Шепітько, О. Г. Шило, І. В. Назаров); 4 – консультанти Науково-консультативної ради при Вищому адміністративному суді України (О. В. Петришин, С. Г. Серьогіна, М. П. Кучерявенко, Ю. П. Битяк); 4 – консультанти Науково-консультативної ради Вищого господарського суду України (Є. М. Білоусов, В. І. Борисова, І. В. Спасибо-Фатєєва, В. Л. Яроцький); 2 – консультанти науково-методичної ради при Генеральній прокуратурі України (І. В. Бенедик, В. П. Тихий); В. Я. Тацій – член консультативно-експертної ради при МВС України, Національного антикорупційного комітету, науково-експертної ради СБУ, Національної ради із сталого розвитку України Кабінету Міністрів України; Ю. П. Битяк – член науково-консультативної ради при Міністерстві юстиції України.

За останні 7 років вивчено й відрецензовано з формуванням зауважень і пропозицій 56 проектів постанов Пленумів та 228 експертних висновків на запити Конституційного Суду України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищого господарського суду України, Вищого адміністративного суду України. Проведено 96 узагальнень судової та слідчої практики, за результатами яких судовим, правоохоронним і правозастосовчим органам надіслано відповідні доповідні записки та звіти.

Науковці Університету постійно беруть участь у обговоренні та роз'ясненні чинного законодавства та практики його застосування на місцевому телебаченні й радіомовленні, у друкованих засобах масової інформації.

Професорсько-викладацький склад нашого вузу підтримує тісні зв'язки з місцевими органами виконавчої влади й органами місцевого самоврядування, підприємствами, організаціями й установами шляхом надання наукових консультацій з роз'яснення чинного законодавства. Щороку надається понад 250 консультацій.

Характеристика видавничої, інформаційної та редакційної діяльності

Результати науково-дослідних робіт відображені в публікаціях науковців. У 2008–2015 рр. науково-педагогічними працівниками Університету видано 15 461 найменування наукової, навчальної та науково-практичної літератури загальним обсягом 21 823 друк. арк. (рис. 12), із них 440 монографій загальним обсягом 7237 друк. арк. (рис. 13).

Рис. 12. Кількісні показники публікацій викладачів

Рис. 13. Кількісні показники опублікованих монографій

Наразі в Університеті виходять 6 власних фахових збірників наукових статей: «Проблеми законності» (видається трьома мова-

ми), «Економічна теорія та право», «Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: філософія, філософія права, політологія, соціологія», «Криміналіст першодрукований» та електронні видання «Теорія і практика правознавства» й «Вісник Асоціації кримінального права України». Тільки у 2014 р. видано 23 збірники цих фахових видань, до яких увійшло 872 статті, обсягом 502 друк. арк. Усього ж за 2008–2015 рр. вийшло 116 випусків цих видань (1949 друк. арк.), де опубліковано 3624 статті 3332 авторів. Крім того, Університет є співзасновником таких наукових видань: «Право України», «Вісник Національної академії правових наук України», «Філософія права і загальна теорія права», «Вісник Асоціації випускників Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”», «Вісник Вищої кваліфікаційної комісії суддів України», «Вісник прокуратури», «Питання боротьби зі злочинністю», «Теорія та практика судової експертизи і криміналістики», «Юридическая наука и образование», «Юрист України».

Наукові фахові видання Університету на підставі ліцензійних угод увійшли до наукометричних баз даних: РІНЦ, «EBSCO Publishing, Inc. (США)», Google Академія, Index Copernicus.

В Університеті працює сайт «Наука в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого» (<http://nauka.nlu.edu.ua>), який висвітлює науково-дослідницьку діяльність нашого вузу в мультимовному режимі (українською, англійською, німецькою і ще 46 мовами). Щодня сторінку відвідують понад 300 користувачів.

Основними завданнями сайту є популяризація науки, публічний контроль якості наукових статей, розвиток сучасного інституту наукової рецензії і підвищення цитованості української науки, а також розширення читацької аудиторії журналу як серед учених, так і серед рядових інтернет-користувачів, збільшення затребуваності наукових статей журналу через забезпечення їх «видимості» у популярних пошукових системах (Яндекс, Google).

На сайті можна знайти відомості про наукові школи, монографічні видання науковців Університету, звіти про науково-дослідницьку роботу. Усі бажаючі мають змогу ознайомитися з фаховими виданнями нашого вишу. Корисними можуть бути дані про цільові комплексні програми, за якими здійснюються наукові дослідження, наукову діяльність молодих учених і студентського наукового товариства, розклад захисту дисертацій. Досить важливим є

висвітлення діяльності вченої ради Університету, спеціалізованих вчених рад, НДІ правознавства, науково-дослідницького сектору, вченого секретаря, роботи із законопроектами та статистики наукової діяльності.

Науковці Університету плідно співпрацюють із редакційними колегіями журналів та наукових збірників, виконуючи роботу як наукових редакторів, так і членів редакційних колегій. Це такі видання, як «Адвокат», «Актуальні питання інноваційного розвитку», «Актуальні питання цивільного та господарського права», «Актуальні проблеми державного управління», «Вісник Академії прокуратури України», «Вісник Вищого адміністративного суду України», «Вісник Конституційного Суду України», «Вісник Національної академії правових наук України», «Державне будівництво та місцеве самоврядування», «Екологічний вісник», «Економіка та право», «Земельне право України: теорія і практика», «Інтелектуальний капітал», «Інформація і право», «Культура України», «Національна безпека України», «Нотаріат для Вас», «Освіта регіону», «Питання боротьби зі злочинністю», «Право України», «Практика Європейського суду з прав людини. Рішення. Коментарі», «Приватне право і підприємництво», «Проблеми філософії права», «Публічне право», «Слідча практика України», «Теорія та практика судової експертизи і криміналістики», «Філософія і сучасність», «Фінансове право», «Часопис цивільного і кримінального судочинства», «Юрист України» та ін.

Організація та проведення наукових заходів

В Університеті, як уже зазначалося, велика увага приділяється роботі з висвітлення наукових досліджень професорсько-викладацького складу. Для ознайомлення та обміну науковими досягненнями в галузі правознавства у вузі проводяться різноманітні наукові, науково-практичні конференції, семінари і засідання у формі «круглих столів». За останні 7 років Університетом разом з іншими установами було проведено 367 заходів. Доречно назвати ті, що отримали найбільший резонанс у суспільстві.

Із нагоди святкування 12-ї річниці Конституції України 26–27 червня 2008 р. було проведено Міжнародну науково-практичну конференцію *«Конституційні аспекти судової реформи»* (спільно з Інститутом вивчення проблем злочинності НАПрН України та за сприяння Проекту Агентства міжнародного розвитку США «Україна: верховенство права»).

22–23 квітня 2009 р. пройшла Міжнародна науково-практична конференція *«Проблеми розвитку законодавства про працю та соціальне забезпечення»*, у роботі якої взяли участь близько 150 учасників із різних міст України та близького зарубіжжя.

22 травня 2009 р. – науково-практична конференція, присвячена 15-річчю створення Інституту підготовки юридичних кадрів для СБ України.

25–26 червня 2009 р. – Всеукраїнська науково-практична конференція *«Конституційний процес в Україні: здобутки та проблеми»*. Основними напрямками роботи заходу були: теоретичні та прикладні аспекти розвитку сучасного конституціоналізму, проблеми реформування публічної влади на місцях, питання кримінально-правового захисту конституційних прав і свобод людини та громадянина.

27 березня 2009 р. відбулося засідання «круглого столу» *«Проблеми правового виховання в сучасній Україні»*, де обговорювалися проблеми, стан та перспективи правового виховання в умовах становлення та розвитку української державності.

15–16 квітня 2010 р. – Міжнародна науково-практична конференція *«Системоутворюючі категорії в фінансовому праві: стан та перспективи трансформації»*, яка стала фундаментом проведення подібних конференцій, присвячених проблемам фінансового права, у майбутньому.

14 травня 2010 р. проведена науково-практична конференція *«Реформування судових і правоохоронних органів України: проблеми та перспективи»* за участі Голови Конституційного Суду України, заступника Генерального прокурора України, суддів Конституційного та Верховного Судів України, голів Апеляційних судів Харківської та Запорізької області, Інституту вивчення проблем злочинності НАПрН України та багатьох інших науковців і практичних працівників.

25–26 листопада 2010 р. – Міжнародна науково-практична конференція *«Криміналістика XXI століття»*, у роботі якої взяли участь учені-криміналісти ВНЗ, науково-дослідних експертних установ, працівники правоохоронних органів України (заступник Міністра внутрішніх справ України, заступник Міністра юстиції України, начальник Головного управління МВС України у Львівській області, судді Вищих спеціалізованого адміністративного та господарського судів України, ректор Національної академії СБУ, нача-

льник Департаменту Державної служби боротьби з економічною злочинністю МВС України), Росії (Московського державного університету, Барнаульського юридичного інституту МВС Росії), Білорусі (Білоруського державного університету).

19 квітня 2011 р. – IV Міжнародна конференція *«Захист демократичних цінностей і дотримання прав людини у діяльності спецслужб»* за участю представників Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, СБУ, Офісу зв'язку НАТО в Україні та ОБСЄ.

23–24 червня 2011 р. – Всеукраїнська науково-практична конференція *«Конституція України – основа розбудови правової демократичної соціальної держави та формування правової системи»*, з нагоди 15-річчя Конституції України. Конференція була проведена за участі представників Адміністрації Президента України та Національної академії правових наук України. У ході роботи висвітлені найбільш актуальні проблеми реалізації Конституції, становлення в Україні конституціоналізму на демократичних засадах, забезпечення прав людини і громадянина, функціонування органів державної влади і місцевого самоврядування, а також перспективні напрями вдосконалення Конституції. За результатами роботи прийняті рекомендації щодо подальшого вдосконалення конституційного законодавства України.

27–28 вересня 2011 р. у рамках святкування 20-ї річниці незалежності України спільно з Харківською обласною державною адміністрацією та Харківською міською радою проведено Форум *«Громадське життя Харківщини за 20 років незалежності України»*.

7–8 жовтня 2011 р. пройшла III Міжнародна науково-практична конференція *«Актуальні проблеми регулювання відносин у сфері праці і соціального забезпечення»*. У роботі конференції брали участь провідні фахівці в галузі трудового права та права соціального забезпечення України, Республіки Білорусь, Болгарії, Федеративної Республіки Німеччина.

13–14 жовтня 2011 р. – Міжнародна науково-практична конференція *«10 років чинності Кримінального кодексу України: проблеми застосування, удосконалення та подальшої гармонізації із законодавством європейських країн»*. У ході роботи учасники конференції обговорювали найбільш дискусійні питання щодо внесення доповнень до кримінального законодавства України, розробили певні рекомендації, які стали вагомим внеском у справу вдоско-

налення норм чинного законодавства про кримінальну відповідальність (фото 8).

Фото 8. Міжнародна науково-практична конференція «10 років чинності Кримінального кодексу України: проблеми застосування, удосконалення та подальшої гармонізації із законодавством європейських країн», 13–14 жовтня 2011 р.

19–20 квітня 2012 р. пройшла Міжнародна науково-практична конференція «Принципи фінансового права», проведена спільно з Національною академією правових наук України, на якій обговорювалися найбільш актуальні фундаментальні проблеми фінансово-правового регулювання.

24 квітня 2012 р. – громадські слухання «Обговорення проекту Національної стратегії України щодо наркотиків» за участю Національної академії правових наук України та Державної служби України з контролю за наркотиками. За своїм змістом програмний документ, який обговорювався на вказаному заході, став дороговказом для реалізації нової політики у сфері використання наркотиків на засадах прогресивного бачення ролі й місця наркотиків у сучасному суспільстві, врахував апробований в інших країнах позитивний досвід, інноваційний підхід до вирішення проблем використання наркотиків в Україні (фото 9).

Фото 9. Громадські слухання «Обговорення проекту Національної стратегії України щодо наркотиків», 24 квітня 2012 р.

11–12 жовтня 2012 р. відбулася Міжнародна науково-практична конференція *«Основні напрями розвитку кримінального права та шляхи вдосконалення законодавства України про кримінальну відповідальність»*, організована спільно з Національною академією правових наук України, Науково-дослідним інститутом вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса.

9 листопада 2012 р. – засідання «круглого столу» *«Актуальні питання кодифікації екологічного законодавства України»*, яке було проведено разом із Національною академією правових наук України.

15–16 листопада 2012 р. – Всеукраїнська науково-практична конференція *«Актуальні питання інтелектуальної власності та інноваційного розвитку»*, організована і проведена спільно з Національною академією правових наук України, Науково-дослідним інститутом інтелектуальної власності НАПрН України та Науково-дослідним інститутом правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України.

23 листопада 2012 р. пройшла III Міжнародна науково-практична конференція *«Правові засади гарантування та захисту прав*

і свобод людини і громадянина», яка проводилася в режимі відеоконференц-зв'язку з Полтавським юридичним інститутом (фото 10).

Фото 10. III Міжнародна науково-практична конференція «Правові засади гарантування та захисту прав і свобод людини і громадянина», Полтавський юридичний інститут, 22 травня 2012 р.

19 березня 2013 р. відбулося спільне засідання «круглого столу» кафедр цивільного процесу нашого університету та юридичного факультету Московського державного університету імені М. В. Ломоносова «Перевірка судових рішень в цивільному процесі України та Росії».

17 травня 2013 р. – спільний семінар з Академією внутрішніх військ МВС України «Шляхи використання сучасних інформаційних технологій при підготовці та діяльності співробітників правоохоронних органів за напрямками безпека життєдіяльності й цивільний захист».

28 травня 2013 р. – семінар «Правове забезпечення оперативно-службової діяльності: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення», який проводився в Інституті підготовки юридичних кадрів для СБУ.

27 вересня 2013 р. – П'ята Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми трудового права і права соціаль-

ного забезпечення», присвячена розгляду теоретичних та практичних проблем трудового права. Цей захід із кожним роком набуває великого значення, про що свідчить 150 поданих наукових матеріалів до опублікування зі 100 вищих навчальних закладів України, Росії та Білорусі.

4 жовтня 2013 р. проведено польсько-український семінар *«Посилення контролюючої функції судової влади в системі рівноваги органів влади в Україні»*, організаторами якого виступили Фондація польсько-української співпраці ПАУСІ разом із партнерами з вищих навчальних закладів України.

10–11 жовтня 2013 р. відбулася Міжнародна науково-практична конференція *«Актуальні проблеми кримінальної відповідальності»*. Необхідно сказати, що цей захід став щорічним та традиційним для Університету. На форумі обговорювалися проблемні питання теорії кримінального права та практики його застосування; проблема встановлення, диференціації та реалізації кримінальної відповідальності; напрями вдосконалення і розвитку законодавства України про кримінальну відповідальність та шляхи його подальшої гармонізації із законодавством європейських держав (фото 11).

Фото 11. Міжнародна науково-практична конференція *«Актуальні проблеми кримінальної відповідальності»*, 10–11 жовтня 2013 р.

15–17 жовтня 2013 р. пройшло перше в Україні засідання «круглого столу» *«Публічно-приватне партнерство у сфері науки та інновацій»*, організатором якого виступив НДІ правознавства нашого Університету під егідою Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації України спільно з Українським центром сприяння розвитку публічно-приватного партнерства.

18 жовтня 2013 р. – II Всеукраїнська науково-практична конференція *«Теоретико-правові засади формування сучасного медичного права в Україні»* на базі Полтавського юридичного інституту.

29 листопада 2013 р. – Всеукраїнська науково-практична конференція *«Актуальні проблеми застосування Кримінального процесуального кодексу України: до річниці набуття чинності»*. У рамках роботи конференцій були надані рекомендації, що містять пропозиції із вдосконалення чинного Кримінального процесуального кодексу України та практики його застосування.

6 грудня 2013 р. – засідання «круглого столу» *«Сучасні науково-практичні проблеми екологічного, земельного та аграрного права»*. Учасники заходу обговорювали питання створення ефективного механізму функціонування системи законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, спрямованого на досягнення національних пріоритетів. Основними вимогами до такого законодавства є його відповідність Конституції України, наближення до директив ЄС, забезпечення впровадження багатосторонніх екологічних угод, стороною яких є Україна, соціальна прийнятність, реалістичність, економічна ефективність. Законодавство має сприяти гнучкому застосуванню економічних інструментів для стимулювання впровадження інноваційних екологічних технологій, вирішення проблем на національному, регіональному та місцевому рівнях.

21 березня 2014 р. – Друга Міжнародна конференція *«Актуальні питання інтелектуальної власності та інноваційного розвитку»*, проведена спільно з НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України.

20 травня 2014 р. – п'яте засідання постійно діючого науково-практичного семінару *«Правове забезпечення оперативно-службової діяльності: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення»*, що відбулося в Інституті підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України.

26–27 червня 2014 р. – Десята (позачергова) Міжнародна науково-практична конференція *«Криміналістика: наука, навчання,*

практика», проведена у м. Ужгород спільно з Литовським товариством криміналістів та Литовським центром судової експертизи.

11 березня 2015 р. – Всеукраїнська науково-практична конференція «Термінологічні проблеми перекладу та навчання фахових мов».

16 квітня 2015 р. – III Міжнародна науково-практична конференція «Сучасний стан та перспективи розвитку сектору безпеки України: публічно-приватні аспекти». На заході обговорювалися такі актуальні проблеми: місце та значення приватного сектору безпеки у системі забезпечення національної безпеки, правові засади концепції корпоративної безпеки України, проблеми приватизації завдань та функцій поліції, становлення охоронної та детективної діяльності в Україні, питання розвитку банківської безпеки, безпеки закордонних дипломатичних представництв, кібербезпеки тощо.

19 червня 2015 р. – Всеукраїнська науково-теоретична конференція «Україна за умов внутрішньополітичних та зовнішньополітичних загроз», XXVIII Харківські політологічні читання, які є візитною карткою нашого Університету.

Усі названі наукові заходи, як уже наголошувалося, отримали значний науковий і соціальний резонанс, високу оцінку юридичної громадськості. За результатами їх роботи надруковані збірники тез доповідей та наукових повідомлень (рис. 14).

Рис. 14. Проведені заходи

Приємно відзначити, що особливого значення набувають ті наукові заходи, які містять практичні рекомендації щодо антикри-

зової політики, створення умов для ефективного розвитку держави та правового супроводження антитерористичної операції в зоні конфлікту. Кафедрами кримінального права № 1 і № 2, кримінального процесу, кримінального процесу та оперативно-розшукової діяльності, кримінології, криміналістики, організації судових та правоохоронних органів, адміністративного права і фінансового права була проведена велика робота по організації та проведенню відповідних наукових заходів, зокрема:

12 грудня 2014 р. спільно з Донецьким апеляційним адміністративним судом проведено засідання «круглого столу» «Проблемні питання застосування Податкового кодексу України при вирішенні спорів адміністративними судами»;

4 жовтня 2014 р. – науково-практичний семінар з питань реалізації військовими і територіальними прокурорами повноважень та виконання завдань в умовах проведення антитерористичної операції;

9–10 жовтня 2014 р. відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Наука кримінального права в системі міждисциплінарних зв'язків», організована спільно з Науково-дослідним інститутом вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України та ВГО «Асоціація кримінального права»;

31 жовтня 2014 р. спільно з Харківським національним університетом внутрішніх справ було проведено засідання «круглого столу» «Кримінально-правові наслідки злочину: актуальні сучасні питання»;

19 березня 2015 р. відбувся «круглий стіл» «Антикорупційне законодавство: теорія та практика застосування» за сприяння Посольства Латвійської Республіки в Україні та Національної академії правових наук України;

17–18 квітня 2015 р. разом з Національною академією правових наук України та БО «Благодійний фонд “Мир і правопорядок”» проведено науково-практичну конференцію «Сучасна адміністративно-правова доктрина захисту прав людини» (фото 12) тощо. У рамках роботи наукових заходів були надані конкретні пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення чинного законодавства з питань правових засад діяльності правоохоронних органів, чинного Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України та ін.

Фото 12. Науково-практична конференція «Сучасна адміністративно-правова доктрина захисту прав людини», 17–18 квітня 2015 р.

В університетському середовищі високо цінується та віддається шана тим ученим, які стояли у витоків юридичної освіти і науки в нашому навчальному закладі. Так, за останні роки проведено конференції, присвячені пам'яті професорів Ч. Н. Азімова, М. І. Бажанова, Ю. О. Вовка, В. П. Маслова, О. О. Погрібного, В. В. Сташиса, Ю. М. Тодики, М. В. Цвіка. Мова йде про такі заходи, як: *2 лютого 2013 р.* – засідання «круглого столу», присвячене 90-річчю з дня народження видатного вченого-криміналіста професора М. І. Бажанова; *24 травня 2013 р.* – засідання «круглого столу», присвячене пам'яті професора Ю. О. Вовка, «Сучасні досягнення наук земельного, аграрного та екологічного права»; *13 червня 2014 р.* – засідання «круглого столу», присвячене пам'яті професора О. О. Погрібного, «Розвиток організаційно-правових форм господарювання в аграрному секторі» (фото 13); *24 червня 2014 р.* – засідання «круглого столу» у Полтавському юридичному інституті «Актуальні питання теорії демократії», присвячене 90-річчю з дня народження М. В. Цвіка (фото 14); *19 грудня 2014 р.* – Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми цивільного права та процесу», присвячена пам'яті Ч. Н. Азімова; *27 лютого*

2015 р. – Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми приватного права», присвячена 93-й річниці з дня народження професора В. П. Маслова (фото 15); 9–10 липня 2015 р. – міжнародний «круглий стіл» «Кримінальне право: традиції та новациї», присвячений 90-річчю з дня народження видатного вченого, Героя України, академіка В. В. Сташиса.

Фото 13. Засідання «круглого столу», присвячене пам'яті професора О. О. Погрібного, «Розвиток організаційно-правових форм господарювання в аграрному секторі», 13 червня 2014 р.

Фото 14. Засідання «круглого столу» «Актуальні питання теорії демократії», присвячене 90-річчю з дня народження М. В. Цвіка, 24 червня 2014 р.

Фото 15. Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми приватного права», присвячена 93-й річниці з дня народження професора В. П. Маслова, 27 лютого 2015 р.

Уже дев'ять років поспіль в Україні проводиться Всеукраїнський фестиваль науки. Учені нашого вишу беруть активну участь у заходах, які відбуваються в рамках цього фестивалю. Так, в Університеті за останні роки відбулися такі:

15 травня 2008 р. – науково-практична конференція «Правові засади підвищення ефективності боротьби зі злочинністю в Україні», учасники якої звертали увагу на кримінально-правові проблеми захисту прав і свобод людини і громадянина тощо;

16 травня 2008 р. – Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми державно-правового розвитку в умовах європейської інтеграції і глобалізації»;

15 травня 2009 р. – наукова конференція «Теоретичні основи забезпечення якості кримінального законодавства та правозастосовної діяльності у сфері боротьби зі злочинністю в Україні». Головними проблемами, що розглядалися у ході роботи конференції, стали: теоретичні основи забезпечення якості кримінального законодавства у сфері боротьби зі злочинністю, забезпечення якості запобіжної дії кримінального закону та теоретичні основи забезпечення якості кримінально-виконавчої діяльності;

14 травня 2010 р. – науково-практична конференція «Реформування судових та правоохоронних органів України: проблеми та перспективи» за участі суддів Конституційного та Верховного Су-

дів України, Інституту вивчення проблем злочинності НАПрН України та інших науковців і практичних працівників;

26 квітня 2012 р. – засідання «круглого столу» *«Процеси економічної глобалізації та напрями модернізації правового господарського порядку в Україні»*, проведене спільно з Науково-дослідним інститутом правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України;

25–26 квітня 2013 р. – наукова конференція *«Удосконалення юридичної освіти в Україні»*, співorganizаторами якої виступили Українська правнича фундація та Агентство США з міжнародного розвитку;

29 квітня 2013 р. – засідання «круглого столу» *«Консолідація та інтеграція інформаційних ресурсів для освіти і науки»* у рамках Міжнародної науково-практичної конференції *«Сучасна бібліотека: філософія, інновації, якість роботи»*;

19 травня 2014 р. – науково-практична конференція викладачів, аспірантів і студентів *«Сучасна економічна наука: досягнення, виклики, пріоритетні напрями розвитку (до 70-річчя кафедри економічної теорії)»*;

19 травня 2015 р. – науково-практична конференція викладачів, аспірантів і студентів *«Економічна безпека сучасності України: виклики та загрози»*;

20 травня 2015 р. – VI студентська наукова конференція *«Актуальні питання кримінального процесу очима молодих дослідників»*;

21–22 травня 2015 р. – Міжнародна наукова студентська конференція *«Актуальні проблеми законодавства України про кримінальну відповідальність та практики його застосування»*, присвячена 90-річчю з дня народження академіка В. В. Сташиса (фото 16).

Фото 16. Міжнародна наукова студентська конференція «Актуальні проблеми законодавства України про кримінальну відповідальність та практики його застосування», присвячена 90-річчю з дня народження академіка В. В. Сташиса, 21–22 травня 2015 р.

Учені Університету беруть активну участь у різних наукових заходах міжнародного рівня, присвячених актуальним проблемам правознавства, які проводилися за межами України, зокрема в: Австрії, Великій Британії, Білорусі, Грузії, Греції, Казахстані, Канаді, Литві, Молдові, Німеччині, Польщі, Росії, Сполучених Штатах Америки, Туреччині, Франції, Чехії, Швейцарії, Японії та ін.

Кожного року за результатами роботи конференцій, симпозіумів, семінарів, читань публікуються матеріали виступів, тільки у 2014/2015 н. р. надруковано понад 1237 найменувань тез доповідей і наукових повідомлень обсягом понад 280 друк. арк. Усього ж за останні 7 років вийшло друком 5934 тези доповідей та наукових повідомлень обсягом 1429 друк. арк.

НАУКОВІ ЗДОБУТКИ

Науковці Університету за високі професійні досягнення отримали низку державних нагород, стали стипендіатами та лауреатами премій різного рівня.

18 травня 2012 р. Указом Президента України № 329/2012 Державну премію України в галузі науки і техніки присуджено 5-томному виданню *«Правова система України: історія, стан та перспективи»*. Лауреатами стали професори: Ю. П. Битяк, А. П. Гетьман, В. В. Голіна, Ю. М. Грошевий, В. В. Комаров, О. В. Петришин (фото 17).

Фото 17. 18 травня 2012 р. Указом Президента України № 329/2012 Державну премію присуджено 5-томному виданню *«Правова система України: історія, стан та перспективи»*

За звітний період шести науковцям Університету присвоєно почесне звання «Заслужений юрист України» – В. В. Афанасьєву, Г. М. Анісімову, Н. О. Гуторовій, В. І. Тютюгіну, В. М. Шевчуку.

Звання «Заслужений діяч науки і техніки України» у 2008–2015 рр. було присвоєно Ю. В. Бауліну, В. М. Гарашуку, В. М. Єрмолаєву, В. Я. Настюку, С. М. Прилипку, С. Г. Серьогінній, І. В. Спасибо-Фатєсвій, М. М. Тищенку, О. Г. Шило, В. Л. Яроцькому.

Стипендію з правознавства для видатних науковців імені В. П. Маслова Харківської обласної державної адміністрації у різні роки отримували: д-р юрид. наук, проф., зав. кафедри цивільного

права № 2, чл.-кор. Національної академії правових наук України В. Л. Яроцький (2008); д-р юрид. наук, проф. кафедри криміналістики, акад. Національної академії правових наук України В. О. Коновалова (2009); д-р юрид. наук, проф., зав. кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права, чл.-кор. Національної академії правових наук України В. В. Голіна (2010); д-р юрид. наук, проф., зав. кафедри теорії держави та права, акад. Національної академії правових наук України О. В. Петришин (2011); д-р юрид. наук, проф., зав. кафедри екологічного права, акад. Національної академії правових наук України А. П. Гетьман (2012); канд. юрид. наук, проф., зав. кафедри організації судових та правоохоронних органів Л. Є. Марочкін (2014); канд. юрид. наук, проф., зав. кафедри цивільного процесу, акад. Національної академії правових наук України В. В. Комаров (2015).

У 2013 р. проф. В. І. Борисова нагороджена орденом «За заслуги» II ступеня, проф. А. П. Гетьман – орденом «За заслуги» III ступеня.

Професори В. І. Борисова та Ю. Г. Барабаш нагороджені нагрудним знаком «Відмінник освіти України» Міністерства освіти і науки України.

У 2014 р. лауреатами премії імені Святого Володимира за краще науково-правниче видання в Україні стали А. П. Гетьман, А. К. Соколова, Г. В. Анісімова (фото 18).

Фото 18. Лауреатами премії імені Святого Володимира за краще науково-правниче видання в Україні стали А. П. Гетьман, А. К. Соколова, Г. В. Анісімова

Відзнаки Харківської обласної державної адміністрації за останні 7 років отримали 64 викладачі; Харківської обласної ради – 56; Харківської міської ради – 29; Харківського міського голови – 44.

Протягом 2008–2015 рр. авторські свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір отримали 348 науковців Університету, а 108 учених стали лауреатами премії імені Ярослава Мудрого в різних номінаціях.

Підготовка наукових кадрів

Зараз в Університеті аспірантуру і докторантуру відкрито з усіх юридичних спеціальностей:

12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень;

12.00.02 – конституційне право; муніципальне право;

12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право;

12.00.04 – господарське право; господарсько-процесуальне право;

12.00.05 – трудове право; право соціального забезпечення;

12.00.06 – земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право;

12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право;

12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право;

12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність;

12.00.10 – судоустрій; прокуратура та адвокатура;

12.00.11 – міжнародне право;

12.00.12 – філософія права.

Аспірантура. Станом на липень 2015 р. в аспірантурі Університету навчаються 109 аспірантів з відривом від виробництва (45 осіб – за державним замовленням, 64 – на підставі контрактів). Випуск з аспірантури у 2014 р. склав 42 особи, з них: 26 навчалися з відривом від виробництва за рахунок бюджету, 25 були розподілені працювати на кафедри Університету, 16 навчалися з відривом від виробництва на підставі контракту (рис. 15). Сума оплат за навчан-

ня аспірантів і здобувачів, які навчаються на підставі контрактів, за 2014/2015 н. р. становить 3 млн 481 тис. грн. Ефективність роботи аспірантури у 2014 р. становить 57 % (рис. 16).

Рис. 15. Показники прийому і загальної чисельності аспірантів

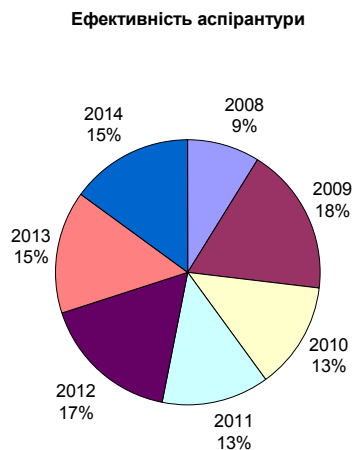

Рис. 16. Ефективність аспірантури

8 осіб достроково представили та захистили дисертації, це:

- Т. І. Швидка – кафедра господарського права, науковий керівник проф. Д. В. Задихайло;
- І. В. Ігнатенко – кафедра земельного та аграрного права, науковий керівник проф. М. В. Шульга;

• Б. О. Прокопенко – кафедра ОСПО, науковий керівник проф. І. Є. Марочкін;

• В. О. Спасенко – кафедра адміністративного права, науковий керівник проф. В. В. Зуй;

• Є. В. Гузь – кафедра цивільного права № 2, науковий керівник проф. В. Л. Яроцький;

• Т. І. Бровченко – кафедра цивільного права № 2, науковий керівник проф. І. В. Спасибо-Фатєєва;

• Д. В. Аббакумова – кафедра міжнародного права, науковий керівник проф. М. В. Буроменський;

• О. Є. Луценко – кафедра трудового права, науковий керівник проф. О. М. Ярошенко.

На даний момент дисертації захистили 15 випускників 2014 р.:

• О. Д. Комаров – кафедра кримінального права № 1, науковий керівник проф. В. І. Тютюгін;

• О. С. Калмикова – кафедра міжнародного права, науковий керівник доц. О. Я. Трагнюк;

• О. І. Попов – кафедра цивільного процесу, науковий керівник проф. К. В. Гусаров;

• К. О. Мандрікова – кафедра фінансового права, науковий керівник проф. С. П. Погребняк;

• Ю. О. Толстенко (навчалася на підставі контракту) – кафедра міжнародного права, науковий керівник доц. О. В. Сенаторова;

• Д. В. Федчишин (навчався на підставі контракту) – кафедра земельного та аграрного права, науковий керівник проф. М. В. Шульга;

• Т. К. Адабашев (навчався на підставі контракту) – кафедра господарського права, науковий керівник доц. С. В. Глібко;

• В. Д. Авескулов – кафедра трудового права, науковий керівник проф. О. М. Ярошенко;

• А. С. Осадча – кафедра кримінального права № 2;

• І. М. Кульчій – кафедра земельного та аграрного права, науковий керівник проф. А. М. Статівка;

• К. О. Павшук – кафедра конституційного права України, науковий керівник проф. Ю. Г. Барабаш;

• О. Д. Новак – кафедра адміністративного права, науковий керівник доц. В. В. Зуй;

- А. В. Філатова – кафедра цивільного права № 1, науковий керівник доц. Л. М. Баранова;

- К. О. Трихліб – кафедра теорії держави і права, науковий керівник проф. О. В. Петришин;

- К. В. Кальян (на підставі контракту) – кафедра фінансового права, науковий керівник проф. М. П. Кучерявенко.

У 2014 р. захистили кандидатські дисертації аспіранти попередніх років.

1. І. М. Череватенко – кафедра цивільного процесу, науковий керівник доц. В. В. Баранкова.

2. О. В. Таволжанський – кафедра кримінології та КВП, науковий керівник доц. Л. П. Оніка.

3. В. О. Яремчик – кафедра криміналістики, науковий керівник проф. В. Ю. Шепітько.

4. Д. В. Шилова – кафедра кримінального процесу, науковий керівник проф. О. В. Капліна.

5. С. О. Лушпаєв – кафедра земельного та аграрного права, науковий керівник проф. В. Ю. Уркевич.

6. О. С. Верещагіна – кафедра господарського права, науковий керівник доц. Р. П. Бойчук.

7. Н. В. Сметаніна – кафедра кримінології та КВП, науковий керівник проф. В. В. Голіна.

8. О. С. Шутова (навчалася на підставі контракту) – кафедра фінансового права, науковий керівник доц. Д. А. Кобильнік.

Подано до спеціалізованих вчених рад дисертації 7 аспірантів.

Докторантура. У докторантурі зараз навчаються 5 осіб. Випуск із докторантури у 2014 р. – 1 особа (рис. 17).

У 2014–2015 рр. захистили докторські дисертації доценти: Л. П. Коваленко (кафедра адміністративного права); Л. М. Демидова, С. М. Мохончук (кафедра кримінального права № 1); І. В. Яковюк (кафедра теорії держави і права); Г. В. Россіхіна (кафедра фінансового права).

Рис. 17. Показники прийому і загальна чисельність докторантів

Атестація науково-педагогічних кадрів

Невід’ємною складовою діяльності Університету є підготовка та атестація висококваліфікованих науково-педагогічних кадрів.

Відповідно до наказів МОН України № 1516 від 23.12.2011 р. та № 893 від 04.07.2013 р. нині у нашому ВНЗ працюють чотири спеціалізовані вчені ради з правом прийняття до розгляду і проведення захистів дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) юридичних наук за всіма юридичними спеціальностями, а саме: Д 64.086.01; Д 64.086.02; Д 64.086.03; Д 64.086.04.

На засіданнях цих спеціалізованих вчених рад за звітний період аспірантами, співробітниками і здобувачами Університету захищено 394 кандидатські і 60 докторських дисертацій.

Крім того, упродовж вказаного періоду за рішенням вченої ради представлені до присвоєння вчених звань та отримали відповідні атестати 169 доцентів та 33 професори.

ДІЯЛЬНІСТЬ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ПІДРОЗДІЛІВ

Науково-дослідний інститут правознавства

Робота Інституту здійснюється за такими основними напрямками: розробка фундаментальних та прикладних наукових досліджень із найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави, що виконуються за рахунок державного бюджету, участь у конкурсах на отримання вітчизняних та іноземних грантів, науково-практична діяльність на госпрозрахункових засадах.

Науково-дослідні роботи за рахунок коштів державного бюджету. Учасники тимчасових творчих колективів НДІ правознавства завершили роботу над розробкою п'яти тем науково-дослідних робіт, що виконувалися за рахунок коштів державного бюджету, на загальну суму 1 млн 650 тис. грн.

1. «Приватноправові механізми здійснення та захисту суб'єктивних прав фізичних та юридичних осіб» (фундаментальне дослідження) – в. о. наукового керівника канд. юрид. наук, проф. В. І. Борисова, строк виконання – з 1 січня 2010 р. по 31 грудня 2012 р., обсяг фінансування проекту – 480 тис. грн.

2. «Демократичні засади формування, організації та функціонування вищих органів державної влади України» (фундаментальне дослідження) – науковий керівник д-р юрид. наук, доц. Ю. Г. Барабаш, строк виконання – з 1 січня 2010 р. по 31 грудня 2012 р., обсяг фінансування проекту – 480 тис. грн.

3. «Основні напрямки вдосконалення правового регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні» (фундаментальне дослідження) – науковий керівник д-р юрид. наук, доц. В. Ю. Уркевич, строк виконання – з 1 січня 2010 р. по 31 грудня 2012 р., обсяг фінансування проекту – 480 тис. грн.

4. «Правовий статус університетів у країнах СНД та ЄС: порівняльно-правове дослідження» (прикладне дослідження) – науковий керівник д-р юрид. наук, проф. С. П. Погребняк, строк виконання проекту – з 1 січня 2013 р. по 31 грудня 2014 р., обсяг фінансування проекту – 90 тис. грн.

5. «Стан та перспективи розвитку вищої юридичної освіти в Україні: соціально-правовий дискурс» (прикладне дослідження) –

науковий керівник д-р філос. наук, проф. М. П. Требін, строк виконання проекту – з 1 січня 2013 р. по 31 грудня 2014 р., обсяг фінансування проекту у 2014 р. – 115 тис. грн.

За результатами завершення науково-дослідних робіт, що виконувалися за рахунок коштів державного бюджету, опубліковано три колективні монографії:

- Демократичні засади формування, організації та функціонування вищих органів державної влади України / за ред. Ю. Г. Барабаша (12,5 друк. арк.);

- Правове регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення / за ред. А. П. Гетьмана та В. Ю. Уркевича (28 друк. арк.);

- Приватноправові механізми здійснення та захисту суб'єктивних прав фізичних та юридичних осіб / за ред. В. Л. Яроцького (14 друк. арк.).

Учасники чотирьох тимчасових творчих колективів НДІ правознавства працюють над розробкою тем науково-дослідних робіт, що виконуються за рахунок коштів державного бюджету:

- «Людина у міжнародному праві» (фундаментальне дослідження) – науковий керівник д-р юрид. наук, проф. кафедри міжнародного права і державного права зарубіжних країн М. В. Буроменський. Строк виконання проекту – з 1 січня 2013 р. по 31 грудня 2015 р. У результаті проведення дослідження очікується науковий доробок, який відповідає світовому рівню науки міжнародного права. Учені повинні підготувати наукову, методичну і навчальну продукцію, яка не має аналогів в Україні.

Д о р о б о к а в т о р і в за тематикою проекту – це участь у трьох наукових конференціях, 4 монографії, 16 статей, 17 тез доповідей. Обсяг фінансування проекту у 2014 р. – 120 тис. грн;

- «Основні напрямки реформування законодавства України у науково-технічній та інноваційній сфері в руслі адаптації до європейських стандартів» (фундаментальне дослідження) – науковий керівник д-р юрид. наук, доц. О. Е. Сімсон. Строк виконання проекту – з 1 січня 2013 р. по 31 грудня 2015 р. У результаті виконання проекту передбачається розробити: Концепцію реформування законодавства про науково-технічну та інноваційну діяльність, у якій буде обґрунтована необхідність реалізації в українському міжгалузевому законодавстві нових сучасних підходів до регулювання означеної сфери, що склалися у новому тисячолітті в розвинених країнах

Європи; нову редакцію Закону України «Про інноваційну діяльність», в якій буде реалізовано комплексне регулювання відносин національної інноваційної системи, а також впроваджені конкретні механізми ефективної взаємодії суб'єктів публічного та приватного права у здійсненні інноваційної діяльності та її організації; Проект взаємоузгоджених змін до чинного законодавства України в науково-технічній та інноваційній сферах, який дозволить здійснити системні перетворення у її правовому регулюванні та встановити єдині стандарти у міжгалузевому спеціальному законодавстві.

Д о р о б о к а в т о р і в за тематикою проекту: 1 авторське свідоцтво, 1 монографія, 2 колективні монографії (з яких одна підготовлена спільно з американськими та польськими фахівцями), 17 наукових статей (з яких 7 – в іноземних виданнях), 13 тез доповідей на наукових конференціях. У 2015 р. О. Е. Сімсон захистила докторську дисертацію «Правова модель державно-приватного партнерства як інструмент гармонізації публічних і приватних інтересів в інноваційній стратегії України». Обсяг фінансування проекту у 2014 р. – 120 тис. грн.

– «Інституціональні засади забезпечення прав та інтересів людини у соціальній сфері» (фундаментальне дослідження) – науковий керівник д-р юрид. наук, проф. О. М. Ярошенко. Строк виконання проекту – з 1 січня 2013 р. по 31 грудня 2015 р. У результаті виконання проекту очікується вирішення конкретної фундаментальної проблеми, що полягає в тому, щоб на підставі комплексного аналізу наукової літератури, а також положень чинного національного та міжнародного законодавства у сфері соціального захисту визначити інституціональні засади забезпечення прав та інтересів людини в соціальній сфері, сформулювати поняття та систему юридичних гарантій права людини на соціальний захист, а також внести пропозиції та наукові рекомендації щодо вдосконалення їх якості та ефективності.

Д о р о б о к а в т о р і в за тематикою проекту: 3 монографії, 18 наукових статей, 17 тез доповідей на наукових конференціях. Обсяг фінансування проекту у 2014 р. – 120 тис. грн;

– «Напрями удосконалення регулювання бюджетних відносин в Україні» – науковий керівник д-р юрид. наук, проф. М. П. Кучерявенко. У результаті виконання проекту очікується вирішення конкретної прикладної проблеми, що полягає в розробці сучасної концепції правового забезпечення реалізації бюджетних відносин в

Україні як складника цілісної концепції удосконалення правового регулювання суспільних відносин у сфері публічної фінансової діяльності, і напрацювання пропозицій щодо подальшого вдосконалення актів бюджетного законодавства України.

Д о р о б о к а в т о р і в за тематикою проекту: 1 монографія, 10 наукових статей, 12 тез доповідей на наукових конференціях. Обсяг фінансування проекту у 2014 р. – 26 тис. грн.

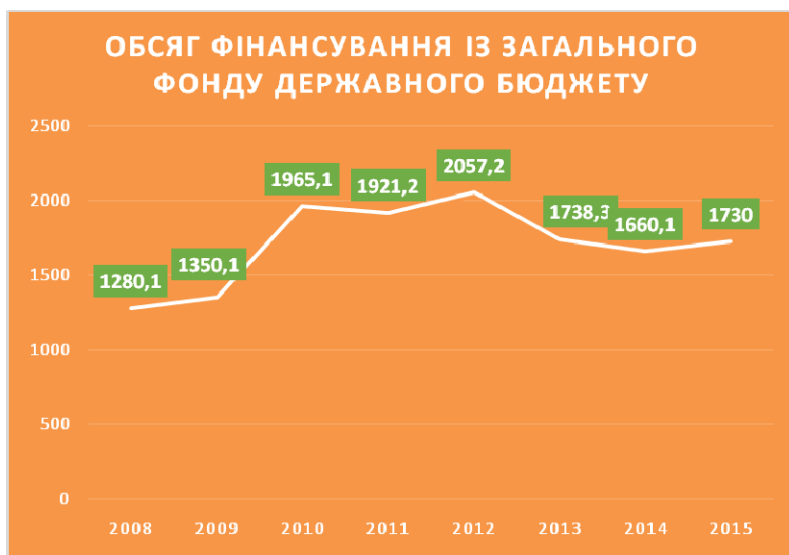

Рис. 18. Обсяги фінансування розробок науковців Університету

Госпрозрахункова діяльність

Для вирішення регіональних потреб та вивчення існуючого стану правового регулювання соціальних відносин, пов'язаних із розміщенням транспортних засобів у населених пунктах України, проведено дослідження владних повноважень органів державної виконавчої влади і органів місцевого самоврядування, визначено суб'єктів, які беруть участь у відносинах розміщення транспортних засобів у населених пунктах України, та проаналізовано правовий режим використання майна державної, комунальної та приватної форм власності для забезпечення розміщення таких засобів. Із цією метою НДІ правознавства на договірних засадах на замовлення Всеукраїнської Асоціації «Парковки України» здійснює розробку Концепції Закону України «Про розміщення транспортних засобів в населених пунктах України» та проекту цього Закону.

Співробітниками НДІ правознавства на замовлення швейцарської компанії «Мікадо Фінанс АГ» проведені науково-правові експертизи щодо відповідності законодавству України укладення та виконання договору довірчого управління цінними паперами. Вартість виконаних за договором робіт становить 110 тис. грн. На підставі угоди із державним підприємством «АНТОНОВ-ФІНАНС» проведено науково-правову експертизу виконання бюджетної програми «Придбання літаків Ан-148 через державне лізингове підприємство». Вартість послуг за договором – 75 тис. грн.

За роки діяльності НДІ правознавства на госпрозрахункових засадах отримав 637 тис. грн.

Ведуться переговори з метою укладення двох договорів про довгострокове співробітництво з надання науково-правових послуг та правового супроводження підприємницької діяльності між НДІ правознавства й українською фірмою «АНТОНОВ-ФІНАНС» та швейцарською компанією «Мікадо Фінанс АГ».

*Участь у проектах, що фінансуються міжнародними
організаціями та фінансовими установами*

Певного позитивного досвіду співробітники Інституту набули під час участі в конкурсах на отримання наукових грантів. Уже подано заявки на участь у нових конкурсах на отримання міжнародних наукових грантів. Співробітники Інституту отримали науковий грант USAID: RFA AGRO-GA14-1b-18 «Програма формування спроможності обласних (регіональних) галузевих асоціацій агропромислового комплексу брати участь у обговоренні, формулюванні та впровадженні аграрної політики на місцевому рівні і відстоювати інтереси своїх членів».

Зараз ведеться підготовча робота для подання грантових заявок у рамках Програми «Горизонт-2020» Робоча програма 2016–2017 «Європа у світі, що змінюється, – інклюзивні, інноваційні та рефлексивні суспільства».

Підготовлено попередній проект «Інформаційна безпека» (кол. авт.: Ольга Сімсон – д-р юрид. наук, директор НДІ правознавства НЮУ імені Ярослава Мудрого; Чарльз Уайтхед – проф. Корнелльського університету, США; Марчін Горнікієвич – проф. Військового університету технологій, Польща; Марія Авдєєва – фахівець у галузі інформаційної безпеки; Данило Шевченко – менеджер проек-

ту), який планується провадити на базі НДІ правознавства із залученням коштів Міжнародного Вишеградського фонду. Передбачається, що до участі в реалізації проекту долучаться найбільш авторитетні вітчизняні та закордонні експерти в галузі інформаційної безпеки, а також будуть використані кращі закордонні практики та напрацювання.

Конференції та «круглі столи», проведені НДІ правознавства

У межах міжнародного науково-технологічного форуму «Наука, інновації, технології 2013» був проведений перший в Україні «круглий стіл» «Публічно-приватне партнерство у сфері науки та інновацій». Організаторами виступили: Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України, Український центр сприяння розвитку публічно-приватного партнерства, а також Інститут правознавства Університету.

За спільною ініціативою НДІ правознавства НЮУ імені Ярослава Мудрого та Департаменту підвищення конкурентоспроможності регіону ХОДА 17 червня 2015 р. на базі НДІ правознавства пройшов «круглий стіл» із приводу організації співробітництва ІТ-кластеру, який зібрав голів трьох департаментів ХОДА, представників провідних ВНЗ, ІТ-компаній, великих промислових підприємств та інших зацікавлених сторін. На «круглому столі» обговорювався Проект договору про організацію співробітництва в рамках ІТ-кластеру, підготовлений НДІ правознавства.

Науково-дослідницький сектор

В умовах сьогодення основним завданням науково-дослідницького сектору є організація виконання фундаментальних та прикладних наукових досліджень, спрямованих на вирішення нагальних соціальних та економіко-правових проблем. На основі використання їх результатів, а також відповідно до наукових напрямів діяльності та профілю підготовки фахівців НДС здійснює прикладні дослідження та юридичний супровід господарської діяльності на договірній основі з конкретними замовниками шляхом використання ринкових механізмів.

У 2008–2015 рр. співробітниками науково-дослідницького сектору Університету виконані відповідні розділи з 34-х науково-дослідницьких робіт. Усі вони пройшли конкурсний відбір, схвалені

Об'єднаною науковою радою МОН України (секція «Право») за пріоритетним напрямом «Фундаментальні дослідження з найважливіших проблем природничих, суспільних і гуманітарних наук». Із них 30 є фундаментальними, а 4 – прикладними розробками. Зокрема, у 2015 р. фахівцями Університету проводяться фундаментальні наукові дослідження за чотирма науково-дослідницькими роботами:

– «Правова і політична культура українського соціуму: теорія і практика взаємодії в умовах модернізації політико-правового життя» (науковий керівник – д-р філос. наук, проф. М. П. Требін);

– «Актуальні правові проблеми сталого розвитку сільських територій в Україні» (науковий керівник – д-р юрид. наук, проф. А. П. Гетьман);

– «Науково-теоретичні проблеми формування, розвитку та інституційної побудови правової економіки в Україні» (науковий керівник – д-р екон. наук, проф. Л. С. Шевченко);

– «Проблеми розроблення та впровадження автоматизованих інформаційних систем для оптимізації кримінального провадження» (науковий керівник – д-р юрид. наук, проф. В. Ю. Шепітько).

Основними виконавцями НДР є науково-педагогічні працівники кафедр Університету, аспіранти, студенти і допоміжний персонал.

За результатами наукових досліджень видано 40 підручників, 84 навчальні посібники, 73 монографії.

Серед основних можна назвати *монографії*: «Форма правління: питання конституційно-правової теорії та практики» (35 друк. арк.); «Інформаційне насильство та безпека: світоглядно-правові аспекти» (25,25 друк. арк.); «Проблеми забезпечення ефективності діяльності органів кримінального переслідування в Україні» (26 друк. арк.); «Злочини у сфері господарської діяльності в КК України і судовій практиці» (42 друк. арк.); «Правове виховання в сучасній Україні» (27,5 друк. арк.); «Правовые проблемы экологической политики Европейского Союза и Украины» (11,6 друк. арк.); «Убийство: искусство расследования» (19,5 друк. арк.); «Парадигмальні виміри правосвідомості українського суспільства» (21 друк. арк.);

підручники: «Земельне право» (21 друк. арк.); «Філософія» (27 друк. арк.); «Екологічне право» (19 друк. арк.); «Сімейне право» (19,5 друк. арк.); «Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні» (20,93 друк. арк.); «Криміналістика» (22 друк. арк.); «Кримінальне право України: Загальна частина» (26 друк. арк.); «Кримінальне право України: Особлива частина» (39 друк. арк.); «Основи юридичної психології» (17,5 друк. арк.);

навчальні посібники: «Аграрне право (оглядові лекції, нормативно-правові акти)» (15 друк. арк.); «Настільна книга слідчого» (59,8 друк. арк.); «Словник юридичних термінів екологічного законодавства України» (8 друк. арк.); «Практика судів України з кримінальних справ (2008–2011)» (38,76 друк. арк.); «Современный словарь по общественным наукам» (20,23 друк. арк.); «Основи економічної теорії у структурно-логічних схемах» (10,1 друк. арк.) та ін.

Також у ході виконання НДР було видано «Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. пр.» (15 друк. арк.); науково-практичні коментарі («Кримінальний процесуальний кодекс України» – 35 друк. арк.; «Цивільний кодекс України» – 33,5 друк. арк.; до Закону України «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою» – 19 друк. арк.) та ін. Розроблено проект «Стратегії економічного розвитку України до 2020 р.» (ч. 4: «Цілі, пріоритети, етапи розвитку та показники»; ч. 6: «Сучасна інноваційна система»).

За результатами науково-дослідницьких робіт захищено 35 кандидатських та 5 докторських дисертацій.

Науково-педагогічні працівники брали активну участь у роботі 1059 конференцій і семінарів. Опубліковано в наукових виданнях 2276 статей і тез доповідей.

Загальний обсяг фінансування НДР за вказаний період становив 5 млн 478 тис. 479 грн. Постійно проводилася робота з пошуку потенційних замовників, у результаті цього за надання юридичних послуг для юридичних та фізичних осіб отримано 1 млн 090 тис. 500 грн (рис. 19).

Рис. 19. Фінансування зі спеціального фонду держбюджету

Організація наукової роботи молодих учених

Рада молодих учених Університету є керівним органом об'єднання молодих науковців ВНЗ, яке створене і діє з метою координації наукових досліджень аспірантів, здобувачів та молодих викладачів Університету, проведення наукових заходів, висування та підтримки молодих учених у стипендіальних конкурсах та організації міжвузівської співпраці з відповідного напрямку. Очолює раду молодих учених канд. юрид. наук, доц. кафедри державного будівництва К. Є. Солянік.

За 2008–2015 рр. радою молодих учених в Університеті проведено для молодих учених (аспірантів та здобувачів) 38 конференцій різного рівня, за результатами кожної обов'язково публікується збірник тез доповідей і наукових повідомлень, що дає змогу молодим науковцям оприлюднювати результати своєї наукової роботи.

Традицією для Університету стало проведення восени кожного року, з нагоди святкування Дня юриста, Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених та здобувачів *«Юридична осінь»*, у ході роботи якої розглядаються питання різних галузей права (конституційного, господарського, фінансового, екологічного, трудового, цивільного, кримінального та ін.). Учасниками конференції є молоді вчені Університету й науковці з провідних ВНЗ України та ближнього зарубіжжя.

В Університеті за ініціатики кафедри конституційного права України проходить Міжнародна наукова конференція молодих учених, аспірантів і студентів *«Тодиківські читання»*, присвячена пам'яті видатного науковця, акад. Ю. М. Тодики. Із 2008 по 2015 р. за підсумками конференції видано 7 збірників тез доповідей та наукових повідомлень загальним обсягом понад 140 друк. арк.

У житті сучасної спільноти молодих учених нашого вишу важливою подією є проведення щорічної конференції *«Проблеми сучасної юридичної науки очима молодих учених»* (фото 19), адже саме засідання й доповіді здійснюються англійською мовою. Захід проходить за активною участю фахівців кафедри іноземних мов. Цього року конференція пройшла 16 квітня.

Фото 19. Всеукраїнська конференція «Проблеми сучасної юридичної науки очима молодих учених» іноземними мовами, 17 квітня 2014 р.

Крім цього, молоді вчені Університету виступають ініціаторами тематичних наукових заходів, як-от: наукова конференція «Соціально-економічні трансформації сучасного світу» (кафедра економічної теорії); спільно з Університетом Гете (м. Франкфурт-на-Майні, Німеччина) проведено українсько-німецький семінар із питань права ЄС та українського законодавства (кафедра цивільного процесу); Міжнародна науково-практична конференція іноземними мовами «Глобалізація: право і суспільство» (кафедри іноземних мов № 2, міжнародного права) (фото 20); науково-практична Інтернет-конференція «Конституційна реформа як вимога сучасності» – з нагоди святкування Дня Конституції України; наукова конференція «Перші кроки в науці земельного, аграрного та екологічного права».

Фото 20. Міжнародна науково-практична конференція студентів та молодих науковців «Глобалізація: право і суспільство», 24 вересня 2013 р.

Радюю молодих учених проводиться робота по висуненню кандидатів із числа молодих учених Університету для участі в різноманітних конкурсах на здобуття премій і стипендій. Так, за останні 7 років наші науковці стали *лауреатами*:

премії Президента України для молодих учених – доц. Ю. Є. Атаманова (2011), доц. І. Ю. Назаров (2012), доц. К. А. Автухов (2015) (фото 21);

премії Кабінету Міністрів України для молодих учених – доц. Ю. Г. Барабаш (2009);

а також стипендіатами Верховної Ради України – проф. Ю. Г. Барабаш (2014);

Президента України – аспіранти О. П. Євсєєв, Г. С. Крайник (2008), О. І. Попов (2012), А. О. Олефір (2013);

Фото 21. Вручення свідоцтва лауреата Премії Президента України для молодих учених та медалі асистенту кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права К. А. Автухову

Кабінету Міністрів України – доц. І. І. Бодрова, доц. В. С. Мілаш (2008), асист. А. С. Лукаш (2009), доц. Ю. А. Пономаренко, доц. К. Є. Соляннік (2010), доц. Л. М. Москвич (2011), асист. А. О. Уварова, асист. В. В. Шеховцов (2013), доц. О. П. Євсєєв, асист. М. В. Шепітько (2014);

Харківської обласної державної адміністрації з правознавства для молодих науковців ім. В. П. Маслова – доценти: К. Є. Соляннік (2008), І. І. Дахова (2009), В. Ю. Уркевич (2011).

Стипендію ім. М. С. Грушевського одержували аспіранти: І. А. Тітко (2008), С. О. Лушпаєв (2012).

Переможцями конкурсу Київського національного університету внутрішніх справ ім. В. В. Копейчикова стали Ю. Г. Барабаш (2008) та О. Ю. Лялюк (2009).

Перемогу в обласному конкурсі «Найкращий молодий науковець Харківщини» за напрямом «Держава і право» у 2009 р. здобули О. В. Ус, Л. І. Летнянчин, Ю. Г. Барабаш, Т. В. Курман, І. Ю. Мірошников та Д. В. Лук'янов.

Асистент А. В. Лапкін у 2011 р. отримав Стипендію пам'яті першого президента Харківського фонду підтримки молодих обдарувань Є. П. Кушнар'єва у номінації «Точні, природничі і гуманітарні науки».

Перемогу у Всеукраїнському конкурсі «Молодий правник 2013» у номінації «молодий науковець» здобув асист. С. А. Федчишин (кафедра адміністративного права).

Лауреатом міжнародного конкурсу наукової ініціативи «Discovery» у 2014 р. у номінації «Краща наукова пропозиція» з науковою роботою на тему «Правові аспекти видобутку сланцевого газу в Україні» стала О. В. Донець (кафедра екологічного права).

Дипломантом XVI обласного конкурсу «Вища школа Харківщини – кращі імена» у номінації «Науковець» у 2014 р. став доц. І. В. Назаров.

Рада молодих учених активно співпрацює з навчальними та науковими закладами, комітетом у справах сім'ї та молоді Харківської міської ради, Асоціацією молодих учених і спеціалістів м. Харків, іншими науковими державними й недержавними молодіжними установами й організаціями.

Науково-дослідницька робота студентів

Студентське наукове товариство Університету (СНТ) створено з метою широкого залучення до науково-дослідницької роботи студентів усіх форм навчання. Воно функціонує як незалежне утворення, діяльність якого координується проректором з наукової роботи, а організаційно-технічне забезпечення здійснюється відділом наукових досліджень. Організацію роботи Студентського наукового товариства здійснює канд. юрид. наук, доц. кафедри фінансового права Д. О. Білінський. Наразі понад 3 тис. студентів усіх форм навчання плідно працюють у наукових студентських гуртках, які очолюють провідні професори й доценти. Студенти беруть активну участь у наукових заходах, які відбуваються не тільки в Університеті або інших ВНЗ України, а й за її межами (Велика Британія, Білорусь, Іспанія, Польща, Росія, Чехія), а численні грамоти та подяки організаційних комітетів свідчать про ґрунтовний та високий рівень їх підготовки (рис. 20).

Рис. 20. Показники публікацій студентів

Студентське наукове товариство Університету за останні 7 років провело 129 наукових заходів, у яких взяли участь студенти не тільки провідних ВНЗ України, а й ближнього зарубіжжя.

Кожного року з нагоди святкування Дня університету проходить студентська наукова конференція міжнародного рівня «Правова система України: проблеми теорії та практики». У ході конференції висвітлюються найбільш актуальні питання загальнотеоретичних проблем розвитку держави і права, конституційно-правових основ формування правової держави і громадянського суспільства, цивільно-правових відносин, адаптації вітчизняного законодавства до законодавства Європейського Союзу, розвитку економіки і забезпечення реалізації трудових прав громадян тощо.

Підвищилася ініціативність кафедр, факультетів, інститутів щодо проведення тематичних конференцій та «круглих столів» за участю студентів-гуртківців, які за останні роки вже стали традиційними. Серед проведених конференцій слід відмітити такі, як:

- науково-практична конференція студентів «Державне будівництво та місцеве самоврядування в сучасних умовах» (кафедра державного будівництва);
- міжвузівська студентська конференція «Український соціум: соціально-політичний аналіз сучасності та прогноз майбутнього» (кафедра соціології та політології);

- науково-практична конференція *«Особливості сучасного етапу розвитку національної економіки України під впливом загальноосвітніх соціально-економічних трансформацій»* (кафедра економічної теорії);
- міжвузівська студентська конференція *«Наука і техніка у запобіганні злочинності: реальність і перспективи»* (кафедра кримінології та КВП);
- студентська наукова конференція *«Філософія і право»* (кафедра філософії);
- Всеукраїнська наукова конференція *«Актуальні питання кримінального процесу очима молодих дослідників»* (кафедри кримінального процесу, кримінального процесу та оперативно-розшукової діяльності);
- Всеукраїнська науково-практична конференція *«Проблемні питання практичного застосування трудового права та права соціального забезпечення в Україні»* (кафедра трудового права, Юридична клініка);
- регіональна наукова конференція *«Харківські студентські кримінально-правові читання»* (кафедри кримінального права № 1 та № 2) (фото 22);

Фото 22. Міжнародна наукова конференція студентів та аспірантів «Четверті Харківські кримінально-правові читання», 16–17 травня 2014 р.

- конференція англійською мовою «*Забезпечення законності в Україні*» (кафедри іноземних мов);
- наукова конференція «*Безпека життєдіяльності людини в регіонах України*» (кафедра основ безпеки життєдіяльності);
- науково-практична конференція «*Держава і право України: актуальні проблеми історії, теорії та практики*» (Полтавський юридичний інститут);
- науково-практична конференція «*Правова система України: становлення і перспективи розвитку*» (Полтавський юридичний інститут);
- Всеукраїнська конференція «*Актуальні напрямки розвитку національної економіки та господарського законодавства України*» (кафедра господарського права та студентське самоврядування господарсько-правового факультету);
- Всеукраїнська науково-практична конференція «*Актуальні проблеми юридичної науки і практики*» (міжнародно-правовий факультет).

Усі зазначені заходи відбулися на досить високому науковому та організаційному рівні. За результатами роботи конференцій та «круглих столів» лише за останній рік опубліковано 3068 тез доповідей і наукових повідомлень загальним обсягом понад 600 друк. арк. як в українських, так і в зарубіжних виданнях. Значним досягненням у науково-дослідницькій діяльності студентів можна вважати оприлюднення ними своїх наукових доробків не тільки у спеціалізованих студентських збірниках, а й у фахових виданнях.

Наш Університет у 2011–2013 рр. був базовим із проведення *Всеукраїнської студентської олімпіади за спеціальністю «Правознавство»*. Захід проходив із метою виявлення, відбору та підтримки обдарованої студентської молоді, розвитку і реалізації здібностей студентів, підвищення якості підготовки фахівців, системного вдосконалення навчального процесу та формування команд для участі в міжнародних олімпіадах. За результатами олімпіади у 2008/2009 н. р. студентка Університету О. Літовченко посіла II місце, студент Л. Чернявський – III місце. У 2009/2010 н. р. студенти О. Гельман та І. Лагутін посіли III місце. У 2010/2011 н. р. перемогу здобув О. Кривенко, на другу позицію вийшли Т. Музика та А. Дзюба.

У різні роки команда студентів Університету в командному заліку посідала:

2011/2012 н. р. (Т. Музика, В. Сущенко, І. Волкова) – І місце;
2012/2013 н. р. (М. Руденко, М. Опанасюк, І. Зінченко) –
І місце;

2013/2014 н. р. (Р. Я. Мандель, В. В. Черненко, О. Г. Карпов) –
ІІІ місце.

Команда студентів Університету у 2014/2015 н. р., до складу якої увійшли В. Скрильник (4 курс, господарсько-правовий факультет), Д. Куденко (4 курс, Інститут підготовки кадрів для органів юстиції України), В. Перехода (4 курс, міжнародно-правовий факультет) здобула ІІІ місце у командному заліку Всеукраїнської студентської олімпіади з правознавства.

Слід зазначити, що на базі нашого навчального закладу з 1995 по 2011 р. проводився та у 2015–2019 рр. проходить Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт зі спеціальності «Правознавство». За результатами підсумкової наукової конференції ІІ туру конкурсу студенти нашого ВНЗ були нагороджені:

2008/2009 н. р. – 5-ма дипломами І ступеня (з 8), 4-ма дипломами ІІ ступеня (з 15), 5-ма дипломами ІІІ ступеня (з 13);

2009/2010 н. р. – 8-ма дипломами І ступеня (з 14): М. В. Влащенко, А. Ю. Дзюба, К. С. Левіна, А. І. Новікова, В. Г. Подольський, В. В. Пузаненко, О. А. Селіванов, Н. Ю. Філатова; 10-ма дипломами ІІ ступеня (з 19): А. І. Козуб, І. М. Кульчій, К. В. Латиш, Є. В. Мажаров, К. О. Мандрікова, К. О. Павщук, М. А. Рубашенко, А. О. Уразова, А. О. Чернов, С. В. Ястребов; 7-ма дипломами ІІІ ступеня (з 18): О. Ю. Бологов, О. О. Лавриненко, А. В. Попова, Ю. О. Провотар, Н. В. Сметаніна, М. С. Трофіменко, О. М. Шмігельський;

2010/2011 н. р. – 10-ма дипломами І ступеня (з 12): А. Ю. Дзюба, С. В. Журавльов, О. О. Лисюк, О. Є. Луценко, А. О. Муртіщева, О. І. Попов, О. М. Савельєва, В. В. Стеценко, Л. С. Стешенко, Т. О. Шаправський; 11-ма дипломами ІІ ступеня (з 21): Є. О. Говорун, В. В. Гордейчук, К. В. Кальян, О. О. Лавриненко, К. О. Мандрікова, Б. Ю. Ребриш, М. В. Тарнавська, А. О. Уразова, Н. Ю. Філатова, А. В. Чумаченко, М. В. Щолокова; 5-ма дипломами ІІІ ступеня (з 16): І. В. Голубовський, В. Ю. Древаль, Т. О. Музика, Н. В. Ортинська, М. А. Рубашенко;

2011/2012 н. р. – 3-ма дипломами І ступеня (з 11): В. Колеснік, Т. Музика, О. Садовська; 4-ма дипломами ІІ ступеня (з 17): О. Лавриненко, О. Лейба, Т. Пасько, В. Чубенко; 9-ма дипломами ІІІ ступеня (з 28): А. Ващенко, Б. Головка, І. Голубовський, Т. Дмитренко, А. Калініна, А. Круглова;

2012/2013 н. р. – 5-ма дипломами І ступеня: М. Опанасюк, О. Лейба, Б. Ребриш, Т. Харатян, Ж. Грушко), 4-ма дипломами ІІ ступеня: Н. Андріїв, О. Лисюк, В. Горбенко, М. Крук; 4-ма дипломами ІІІ ступеня: А. Муртіщева, Є. Васильченко, П. Корнева, А. Чайковська;

2013/2014 н. р. – 3-ма дипломами І ступеня: К. В. Білоус, М. В. Пушинський, О. В. Садовська; дипломом ІІ ступеня Ж. В. Грушко, 6-ма дипломами ІІІ ступеня: К. В. Лазарчук, С. Ю. Лисенко, В. О. Горбенко, І. І. Чайка, Б. С. Тетерятник, А. В. Чайковська.

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України «Про проведення Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук у 2014/2015 р.» № 1193 від 21.10.2014 р. наш Університет став базовим із проведення Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з юридичних наук. У конкурсі взяли участь 213 студентських наукових робіт із 59 ВНЗ країни. На підставі зовнішнього рецензування рекомендовано до захисту 122 роботи. За результатами підсумкової наукової конференції ІІ туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт із правознавства у 2014/2015 н. р. (фото 23) студенти Університету були нагороджені 3-ма дипломами І ступеня (К. В. Білоус, Т. С. Кравченко, І. М. Мороз); дипломом ІІ ступеня (С. С. Рубцов); 4-ма дипломами ІІІ ступеня (Ж. В. Грушко, О. С. Лозова, Я. В. Прудников, М. М. Сорока).

Фото 23. ІІ тур Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з юридичних наук у 2014/2015 н. р., 30–31 березня 2015 р.

Останніми роками набули широкого застосування наукові заходи у формі модельних судових засідань, судових тренінгів, судових дебатов та брейн-рингів: модельне засідання Ради Безпеки ООН щодо Сирії; інтелектуальна вікторина «Брейн-ринг» англійською мовою; мовно-літературний брейн-ринг, присвячений 200-річчю з дня народження Т. Г. Шевченка; інтелектуальна гра «Брейн-ринг» з цивільного права; III судові дебати з міжнародного права, що проходили у формі моделювання судового засідання Міжнародного суду ООН (фото 24); перший Всеукраїнський конкурс навчальних судових дебатов із податкового права (Tax law moot court) (фото 25), присвячений вирішенню найактуальніших завдань оподаткування (4 березня); модельні засідання у стінах Полтавського юридичного інституту (29 квітня, 15 травня); турнір із кримінального права (29 травня) тощо. Особливої уваги заслуговує I Всеукраїнське модельне засідання Конституційного Суду України за участю Голови КСУ Ю. В. Бауліна, що відбулося у стінах нашого Університету.

Фото 24. Гуртком міжнародного права (NLU ILSA Chapter) Університету проведено IV Конкурс судових дебатов з міжнародного права (IV NLU Moot Court Competition), 6–7 червня 2015 р.

Фото 25. Всеукраїнський конкурс навчальних судових дебатів з податкового права (Tax law moot court), присвячений вирішенню найактуальніших завдань оподаткування, 4 березня 2015 р.

В Університеті плідно працює Дебатний клуб, який залучає активних студентів до пошуку шляхів вирішення важливих суспільно-правових проблем, підвищує їх правову свідомість. У травні 2014 р. за ініціативи Ліги студентів Асоціації випускників Університету було започатковано Дискусійний клуб. Доброю традицією Університету є проведення турніру з дебатів «Кубок ректора», що відбувається за юридичною тематикою. Переможцями III відкритого Всеукраїнського дебатного турніру, який відбувся 14–15 березня 2014 р., стали студенти Євгенія Брич (Інститут підготовки кадрів для органів прокуратури України, 3 курс) та Станіслав Юшенко (господарсько-правовий факультет, 3 курс).

Окремої уваги заслуговує участь студентів Університету під керівництвом канд. юрид. наук, доц. кафедри міжнародного права О. В. Сенаторової у IX Міжнародній олімпіаді з міжнародного гуманітарного права «Молодь за мир». Це один з найпрестижніших європейських конкурсів із міжнародного права, що відбулася в Мінську з 30 вересня по 4 жовтня 2014 р. Команда студентів у складі Станіслава Юшенка (господарсько-правовий факультет, 4 курс),

Михайла Солдатенка (Інститут підготовки кадрів для органів юстиції України, 3 курс) та Анастасії Чуваєвої (міжнародно-правовий факультет, 5 курс) гідно представила наш Університет і Україну на цьому заході та була відмічена судьями як одна з кращих команд олімпіади. Новітні форми наукових заходів підвищують правову свідомість майбутніх фахівців-юристів та відіграють важливу роль у формуванні їх професійних здібностей.

За значні здобутки в науково-дослідницькій роботі студенти Університету отримують різного рівня премії та стипендії. Так, наші студенти є стипендіатами Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міністерства юстиції України, ХОДА ім. О. С. Масельського та ін.

За активну участь у науково-дослідницькій роботі студенти університету також отримували стипендію Харківського міського голови «Обдарованість»: Л. Романенко, К. Скрипель, К. Бордюгова (2008/2009 н. р.); А. Дзюба, Т. Музика, А. Пятаха, Д. Шкатула (2011/2012 н. р.); Є. Веремеєнко, Ж. Грушко, Д. Моцний, М. Руденко, Т. Харатян (2013/2014 н. р.); К. Білоус, В. Герасименко, А. Лузан, К. Мельниченко, М. Пушинський (2014/2015 н. р.).

Переможцями конкурсу Стипендіальної програми «Завтра.UA» у різні роки були: С. Батрін, А. Лапкін, Д. Євсєєва, С. Левчук (2007/2008 н. р.); О. Виноградова (2008/2009 н. р.); А. Грицак, О. Лавриненко, Д. Ткаченко, Ю. Юрченко (2011/2012 н. р.); М. Іскра, Ю. Кінаш, Я. Козін, А. Ладуренко, Є. Шацький, Ю. Юрченко, М. Опанасюк, Я. Тализіна (2012/2013 н. р.); А. Ладуренко, І. Чайка, Б. Ребриш (2013/2014 н. р.).

Нові вимоги у сфері наукової діяльності та атестації наукових кадрів у зв'язку з прийняттям Закону України «Про вищу освіту»

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність у вищих навчальних закладах розглядається як невід'ємна складова освітньої діяльності і проводиться з метою інтеграції наукової, освітньої і виробничої діяльності в системі вищої освіти. При цьому провадження наукової і науково-технічної діяльності університетами, академіями, інститутами є обов'язковим.

Основними завданнями наукової, науково-технічної діяльності вищих навчальних закладів є:

- одержання конкурентоспроможних наукових і науково-прикладних результатів;
- застосування нових наукових, науково-технічних знань під час підготовки фахівців з вищою освітою;
- формування сучасного наукового кадрового потенціалу, здатного забезпечити розробку та впровадження інноваційних наукових розробок.

Наведені, як й інші, завдання в повному обсязі стосуються і нас. На них слід зупинитися виключно в інформаційному порядку, виконання будемо здійснювати в процесі імплементації положень Закону.

Це стосується, зокрема, підготовки фахівців вищої наукової кваліфікації, здійснюється на третьому (освітньо-науковому) рівні та науковому рівні з присудженням відповідного ступеня – доктора філософії та доктора наук.

Доктор філософії – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою вищого навчального закладу або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді. Особа має право здобувати ступінь доктора філософії тільки під час навчання в аспірантурі (ад'юнктурі). Виняток може робитися лише тим особам, які професійно займаються науковою, науково-технічною або науково-педагогічною діяльністю за основним місцем роботи. Вони мають право здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою, зокрема, під час перебування у творчій відпустці тощо. Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі (ад'юнктурі) становить чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30–60 кредитів ЄКТС.

Доктор наук – це другий науковий ступінь, що здобувається особою на науковому рівні вищої освіти на основі ступеня доктора філософії. Ступінь доктора наук присуджується спеціалізованою вченою радою вищого навчального закладу чи наукової установи за результатами публічного захисту наукових досягнень у вигляді дисертації або опублікованої монографії, або за сукупністю статей,

опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується МОН України.

Законом України «Про вищу освіту» передбачено створення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти – постійно діючого колегіального органу, уповноваженого Законом на реалізацію державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти. Серед іншого назване Національне агентство розробляє:

- вимоги до рівня наукової кваліфікації осіб, які здобувають науковий ступінь, порядок їх присудження спеціалізованими вченими радами вищих навчальних закладів (наукових установ);
- положення про акредитацію спеціалізованих вчених рад, акредитує спеціалізовані вчені ради та контролює їх діяльність.

Крім того, Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти ініціює надання вищому навчальному закладу статусу дослідницького Університету. Такий статус надається вузу, що забезпечує проривний розвиток держави в певних галузях знань за моделлю поєднання освіти, науки та інновацій, сприяє її інтеграції у світовий освітньо-науковий простір та має визнані наукові здобутки.

Норми часу методичної, наукової, організаційної роботи встановлюються вищим навчальним закладом. До видів робіт, які плануються та обліковуються як наукова робота, будуть віднесені (із зазначенням відповідної кількості годин на вид наукової роботи): виконання науково-дослідної роботи зі звітністю в формі – докторська дисертація, кандидатська дисертація, монографія; написання і підготовка до видання колективної монографії; написання і підготовка до видання підручника, навчального посібника, словника, довідника; написання і підготовка до видання наукових статей у міжнародних наукових журналах (фахових журналах, у збірниках наукових праць та інших виданнях); отримання міжнародних грантів на виконання пріоритетних наукових досліджень тощо.

У Прикінцевих та перехідних положеннях Закону України «Про вищу освіту» передбачено, що науковий ступінь кандидата наук після набрання чинності цим Законом прирівнюється до наукового ступеня доктора філософії, а вчене звання старшого наукового співробітника – до вченого звання старшого дослідника.

Організаційні заходи щодо входження до міжнародних наукометричних баз даних

За минулий рік лише 8 викладачів опублікували наукові статті в наукометричній базі даних Scopus (В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін, Ю. В. Гродецький, А. П. Гетьман, В. В. Карасюк, О. Е. Сімсон, О. В. Барабаш, В. Я. Міщенко).

Чому такий низький показник? На моє переконання – це результат нашої інертності і, нарешті, відсутність відповідної зовнішньої та внутрішньої мотивації у тому чи іншому вигляді. Що мається на увазі? Ми продовжуємо працювати за схемою, яка склалася протягом багатьох років у національній вищій освіті, а саме – відповідна кількість годин навчального процесу, участь у одній-двох науково-практичних конференціях або «круглих столах», підготовка однієї-двох наукових статей та їх публікація у друкованих (або електронних) виданнях. Натомість ми забуваємо, що нині вища школа (освіта і наука) знаходяться в процесі суттєвого реформування. Для ілюстрації можна навести дуже показовий приклад. У проекті постанови Кабінету Міністрів України «Порядок затвердження рішень про присвоєння вчених звань» передбачено, що, наприклад, вчене звання доцента присвоюється працівникам вищих навчальних закладів, які займаються педагогічною роботою на посадах науково-педагогічних працівників не менш як 5 навчальних років, та:

1) яким присуджений науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук), доктора наук;

2) які мають: навчально-методичні праці, що використовуються в навчальному процесі; наукові праці, зокрема, не менш як 3 праці, опубліковані після захисту кандидатської дисертації у виданнях, що індексуються у провідних міжнародних наукометричних базах Web of Science (Веб оф сайнс) та (або) Scopus;

3) які викладають навчальні дисципліни на високому науково-методичному рівні, що підтверджено висновком кафедри вищого навчального закладу, та застосовують у власній педагогічній діяльності дистанційне навчання, мультимедійні та інші інтерактивні засоби навчання та технології;

4) які можуть підтвердити знання англійської або іншої іноземної мови (крім регіональних мов та мов меншин) шляхом надання міжнародного сертифікату відповідно до Загальноєвропейської рекомендації з мовної освіти (на рівні B2 – вище середнього)

або іншого документа про навчання (стажування) у країні, що входить до Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) та/або Європейського Союзу;

5) які брали участь у роботі не менш як однієї наукової конференції (конгресу, симпозіуму, семінару), проведеної у країні, що входить до Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) та/або Європейського Союзу.

Для входження до міжнародної наукометричної бази даних Scopus науково-видавничий відділ виконав такі вимоги.

1. Розроблено спеціальний тримовний електронний сайт (українською, англійською та російською мовами), за допомогою якого допустима індексація наукового журналу у міжнародній наукометричній базі даних Scopus:

- сайт дає можливість всім бажаючим, у тому числі й іноземним авторам, опублікувати статтю в нашому науковому журналі;

- на Інтернет-ресурсі є можливість переглянути добірку усіх статей як окремого автора, так і повністю усього архіву номерів у форматі pdf;

- крім того, сайт дає можливість значно підвищити імпакт-фактор (наукометричні показники, які вимірюються для журналів у певних базах цитування, такими базами є Scopus, РІНЦ, Web of Science (Веб оф сайнс).

2. Додатково до складу редакційної ради збірника наукових статей «Проблеми законності» введені шість міжнародних членів: Автадил Анисович Арабаєв – д-р юрид. наук, проф., голов. ред. науково-методичного журналу «Право і політика» (Киргизстан); Сергій Олександрович Балашенко – д-р юрид. наук, проф., декан юридичного факультету Білоруського державного університету (Білорусь); Вільям Еліот Батлер – д-р юрид. наук, засл. проф. права ім. Джона Едварда Фоулера школи права Дікінсон Університету штату Пенсильванія, проф. Емерітус порівняльного правознавства Лондонського університету, іноземний член НАН України та НАПрН України (США); Януш Даріуч Брік – д-р юрид. наук, проф. Лодзького університету (Польща); Томас Давуліс – д-р юрид. наук, проф., дир. Інституту трудового права, декан юрид. ф-ту Вільнюського університету (Литва); Снеголе Матюльєне – д-р юрид. наук, проф., заст. декана юрид. ф-ту Університету ім. Миколаса Ромеріса (Литва).

3. Одним із критеріїв Scopus є Інтернет-доступність науково-го журналу у різних зарубіжних електронних ресурсах і базах да-

них. Для цього фахові журнали нашого Університету були включені до таких міжнародних Інтернет-ресурсів: EBSCO (ЄБСКО), Google Scholar (Гугл Сколап), Elibrary (Ілайбері), Бібліотека ім. В. І. Вернадського, РІНЦ, «Киберленинка». Крім того, підготовлені документи для включення до міжнародної наукометричної бази даних Index Copernicus International (Індекс Копернікус Інтернешинал) та планується включення до Directory of Open Access Journals (Діректорі оф оупен аксес джорналс) (Швеція) – наукометричної директорії, що пропонує вільний доступ до наукових та академічних журналів в електронному форматі по всіх напрямках та Ulrich's Periodicals Directory (Улріс Периодікалс Дайректрі).

4. Згідно з вимогами Scopus розроблена та розміщена на сайті заява про дотримання редакційної етики.

Крім наведеного для повного виконання вимог міжнародної наукометричної бази даних Scopus нам необхідно здійснити такі заходи.

Удосконалити апарат рецензування, тобто запровадити чотирирівневий апарат рецензування:

- I – рецензування головним редактором;
- II – відкрите рецензування (автор і рецензент знають один про одного) – рецензія, представлена в редакцію автором;
- III – одностороннє «сліпе» рецензування (рецензент знає про автора, автор – ні);
- IV – двостороннє «сліпе» рецензування (обидва не знають один про одного).

Одним із важливих чинників, на який зважає Scopus, – це пристатейна бібліографія статей у випуску транслітерацією та переклад окремих елементів посилань.

Зміст у випусках повинен бути англійською мовою.

Потрібен високий рівень репутації трьох членів редакційної ради, запропонованих при заявці журналу (цитованість у міжнародних наукометричних базах даних, особиста сторінка в Інтернеті).

Бажано мати цифровий ідентифікатор об'єкта (ЦІО) – це шлях до документа в загальному інформаційно-віртуальному просторі (як правило, в Інтернеті) для отримання необхідної інформації про статтю.

Із метою входження Університету до міжнародних наукометричних баз даних, у тому числі до Scopus, науковим та редакційно-видавничим відділом у 2015 р. було розроблено й реалізовано такі заходи.

1. Проведено експертний аналіз останніх випусків збірника наукових праць Університету «Проблеми законності» та його сайту на відповідність стандартам міжнародної наукометричної бази даних Scopus, що дозволило виявити їх сильні та слабкі сторони. У результаті повністю перероблено електронні сайти збірників наукових праць «Проблеми законності» та «Теорія і практика правознавства», на яких уся необхідна інформація про збірник, авторів, умови публікації й рецензування статей та повний і стислий їх виклад стали подаватися українською, російською та англійською мовами.

2. У зв'язку зі зміною статусу засновника збірник «Проблеми законності» перереєстровано в Міністерстві юстиції України та подано відповідні документи до Міністерства освіти і науки України для підтвердження його фаховості.

3. Збірники наукових праць «Проблеми законності» та «Теорія і практика правознавства» зареєстровано на платформі міжнародної наукометричної бази даних Index Copernicus International (м. Варшава, Польща), що дасть можливість отримувати щорічні аналітичні звіти про цитованість учених Університету.

4. Переглянуто склад редколегій збірників, доповнено інформацію про її членів. До редакційної колегії введено провідних вчених-юристів Європи та США.

5. Відповідно до міжнародних норм та вимог наукометричної бази даних Scopus, яка працює виключно з електронними версіями наукових журналів, подано заявку до Міжнародного центру періодичних видань (м. Париж, Франція) на отримання ISSN (online) для електронної версії збірника «Проблеми законності», а загальнодержавну сферу розповсюдження фахового збірника «Проблеми законності» розширено до міжнародної.

На виконання вимог міжнародної наукометричної бази Scopus на сайті фахових збірників Університету розроблено та розміщено список наукових журналів, які наразі індексуються Scopus (458 видань).

6. Професорсько-викладацькому складу Університету запропоновано зареєструватися у Гугл Академії (Google Scholar), що допоможе авторам наукових статей відстежувати динаміку цитування власних робіт, дізнатися, хто і коли посилався на роботи, побудувати діаграму цитування та визначити популярні нині наукометричні показники та підвищити загальний рейтинг викладачів нашого ВНЗ. Також науковцям Університету запропоновано отримати ID ORCID

(особистий ідентифікатор автора) для спрощення і автоматизації процесу ідентифікації автора та зв'язку з його статтями.

7. Зареєстровано фахові наукові збірники Університету в Гугл Академії (Google Scholar) для участі в рейтингу «Топ-100 наукових періодичних видань України».

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Інтернаціоналізація вищої освіти як пріоритетний процес розвитку вищої школи є важливим напрямом діяльності Університету. Тому відповідно до завдань затвердженої Стратегії інтеграції Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого у міжнародний освітній простір до 2017 р., основною метою якої виступає зміцнення міжнародного іміджу Університету як освітньої установи європейського рівня з можливістю активного впливу на процеси гармонізації вищої юридичної освіти, та в рамках постійного діалогу з Європейською асоціацією університетів та Європейською асоціацією юридичних факультетів, дійсним членом яких є наш навчальний заклад, Університет постійно отримує інформацію щодо заходів, які проводяться під егідою цих асоціацій. У межах таких заходів наш ВНЗ бере активну участь в обговоренні найбільш актуальних проблем юридичної освіти і науки. До правління асоціацій постійно надається інформація та пропозиції щодо міжнародного співробітництва Університету. З Європейською асоціацією юридичних факультетів обговорено зміст навчальних програм та запропоновано започаткувати спільний проект із питань гармонізації вищої юридичної освіти. Для публікації у Європейському журналі з питань юридичної освіти (European Journal of Legal Education) готується стаття про стан та проблеми вищої юридичної освіти.

Продовжується співпраця з Наглядовою Радою Великої хартії університетів та Європейським центром публічного права, розташованим в Афінах (Греція), основним завданням якого є сприяння верховенству права і демократії у країнах Європи. Центр підтримує проведення досліджень у галузі права, створення демократичних інституцій, займається проблемами юридичної освіти і правозастосування.

Важливим напрямом діяльності за останні два роки є співпраця з компанією Кью Ес (QS Quacquarelli Symonds), яка займається складанням рейтингів університетів світу. Проведено переговори з

керівництвом та експертами компанії, що відповідають за складання рейтингу найкращих університетів світу «Top Universities». За результатами переговорів Університет вперше був включений до програми експертних досліджень для формування позицій рейтингу «Академічна репутація» та «Репутація у роботодавців».

До компанії QS вже двічі підготовлено і надіслано пакет документів, що дозволило Університету взяти участь в оцінюванні при складанні рейтингу. Слід підкреслити, що підготовлені звіти про роботу Університету, підкріплені конкретними підтвердженнями та показниками, були схвалені керівництвом компанії QS, а це дозволило Університету пройти до наступного етапу оцінювання – публікації профілю Університету на веб-сайті компанії. У поточному році до компанії QS надано оновлену інформацію про наш ВНЗ для публікації на веб-сайті та участі у рейтингу-2015. За результатами нових переговорів із керівництвом компанії QS Університету запропоновано взяти участь у новому рейтингу «Європа, що розвивається, та Центральна Азія».

Міжнародне співробітництво Університету розширилося. На підтвердження цього слід навести статистику: кількість угод, укладених з іноземними навчальними закладами та освітніми організаціями, досягла 35, а, наприклад, у 2008 р. їх було 18 (рис. 21). Зараз підготовлено до підписання та направлено для узгодження договір про співпрацю зі Східно-Середземноморським університетом (м. Фамагуста, Північний Кіпр). Поновлено зв'язки із провідним ВНЗ Ірландії – університетом м. Корк. Проведено переговори з керівництвом юридичного факультету щодо підписання договору про співробітництво.

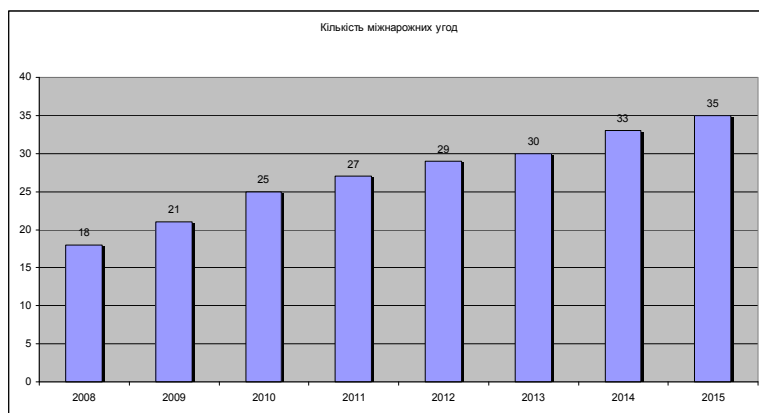

Рис. 21. Кількість міжнародних угод

Із метою розширення міжнародного співробітництва встановлено контакти з Баварським академічним центром Східної Європи, що знаходиться в Університеті м. Регенсбург. Центр організовує і координує двосторонні академічні обміни та наукові проекти, а також надає стипендії та гранти. Центру надано інформацію про Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого для розміщення у «дослідницькій карті» навчальних закладів, що сприятиме пошуку нових закордонних партнерів для нашого ВНЗ серед університетів Європи. З вересня 2015 р. почнеться другий етап співпраці з Центром, коли за результатами публікації «дослідницької карти» стане можливим безпосереднє укладання двосторонніх договорів із німецькими університетами.

Проведено переговори з Національним Еразмус офісом та Директоратом із питань освіти Європейської комісії щодо участі університету в новій програмі Еразмус+, що об'єднала програми Темпус та Еразмус. Еразмус+ – це нова програма Європейського Союзу в галузі освіти, підготовки, молоді та спорту на період 2014–2020 рр. Для країн-партнерів програми (включаючи Україну) відкривається низка можливостей для студентів, дослідників, працівників вищих навчальних закладів, молодіжних організацій та інших інституцій. Усі заходи фінансуються Європейським Союзом. Програма працює за трьома ключовими напрямками: навчальна мобільність; співпраця задля інновацій та обміну кращими практиками (стратегічні партнерства, альянси знань та розвиток потенціалу); підтримка реформування. Проведено пошук партнерів нашого вишу, для чого налагоджені зв'язки з новими університетами, зокрема, Талліннським, Латвійським, університетом Енна «Коре» (Італія), університетом Оксфорд Брукс (Велика Британія). Уже проведено переговори із існуючими закордонним партнерами Університету (Королівський технологічний університет, Університет м. Корк) та отримано їх згоду на подання спільної заявки на отримання фінансування в рамках програми Еразмус+.

У 2015 р. завершився спільний проект Темпус «Розробка регіональних міждисциплінарних навчальних курсів із питань енергетичного та екологічного права». Нашими партнерами були університет Магдебурга (Німеччина), університет Жирони (Іспанія), Королівський технологічний університет (Швеція), Агентство «Міжнародний університетський сервіс» (Австрія), Грузинський технічний університет, Державний університет Ілія (Грузія). Нами виконане основне

завдання – розроблено дев'ять навчально-методичних посібників для аспірантів. Ці посібники надруковані і будуть доступні в електронній формі на сайті бібліотеки Університету.

У цілому участь за останні роки у спільних європейських проектах (за програмами Темпус та іншими, безпосередньо спрямованими на налагодження співробітництва у сфері вищої освіти) разом із провідними університетами країн Західної Європи стала одним із найбільш успішних напрямів міжнародної співпраці ВНЗ. Наш Університет вигравав шість спільних європейських проектів за програмою Темпус, у рамках яких стажування за кордоном пройшли більше 270 викладачів і співробітників нашого ВНЗ, а за обміном досвідом в Університет приїздили близько ста колег із західних університетів.

Студенти нашого Університету, як уже наголошувалося, успішно виступили на IX Міжнародній юридичній олімпіаді з міжнародного гуманітарного права «Молодь за мир» (м. Мінськ, Білорусь). У цьому році в конкурсі взяли участь 17 команд із найкращих університетів світу. Єдиною українською командою була збірна команда студентів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Наші студенти гідно представили Університет та Україну на світовій арені і були відмічені суддями як одна з кращих команд олімпіади.

За останні роки міжнародна діяльність була скерована також на організацію окремих візитів професорів провідних університетів Європи та США. Із лекціями та семінарами для студентів виступили: проф. Університету Екс-Марсель III (Франція) Норбер Рулан; проф. Ерік Енгле з Гумбольдтського університету Берліну; проф. університету Сент Клауд (Міннесота, США) Джейсон Ройс Ліндсі; проф. університету Мангейму (Німеччина) Мартін Джерретт.

Нещодавно Університет відвідав Чарльз Уайтхед, професор фінансового права Корнелльського університету (США). Візит та заплановані лекції відбувалися у рамках спільного проекту з корпоративного і фінансового права між Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого та Корнелльським університетом (м. Ітака, штат Нью-Йорк, США). Проект передбачає серію лекцій з проблематики «Злиття і поглинання корпорацій», що пройшли у листопаді 2014 р., а також у травні 2015 р. Після закінчення курсу лекцій усі студенти-слухачі отримали сертифікати і глибокі знання в галузі корпоративного та фінансового права.

Університет відвідав професор коледжу Джона Джея (м. Нью-Йорк, США) Денніс Кенні. Під час заходу обговорено проєкт угоди про співпрацю між коледжем Джона Джея та Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого. Також у рамках візиту Денніс Кенні прочитав лекцію для студентів.

Для студентів нашого ВНЗ з 19 по 23 травня 2015 р. професор Крістофер Келлі з юридичного факультету Університету Арканзасу прочитав навчальний курс із написання юридичних документів англійською мовою.

Із наступного року внутрішня політика буде скерована на запрошення до Університету професорів-візитерів на строк не менше ніж 3–6 місяців, що є вкрай важливим для покращення показників рейтингового оцінювання.

Проведено телеміст «Гендерна політика» між студентами Університету та Школою права Корнелльського університету. Учасники обговорили різні аспекти студентського життя, питання гендерної політики, зокрема, наскільки жінкам складніше, ніж чоловікам у юридичній професії, а також перспективи майбутнього працевлаштування тощо. Це був перший із запланованих університетами телемостів за різними тематиками.

У рамках угоди про співробітництво між Посольством Франції в Україні та Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого запроваджено курс «Французька мова як іноземна», який триває протягом усього навчального року.

В Університеті із візитом був радник Президента Європейського економічного і соціального комітету, спікер Європейської комісії Олів'є Ведрін. Він виступив із лекцією «Пакети допомоги Європейського Союзу Україні», в якій торкнувся питань врегулювання конфлікту на Сході України, проблем боротьби з корупцією, ситуації з фінансовою допомогою ЄС нашій державі та перспектив двостороннього співробітництва між ЄС та Україною.

Університет відвідали аташе з питань наукового і університетського співробітництва Посольства Франції в Україні Жіль Мамец та проректор з міжнародного співробітництва університету Парі-Сюд (Париж, Франція) Севрин Фожель. Мета візиту французької делегації – пошук нових напрямів співпраці. Під час зустрічі гостей із керівництвом Університету обговорено низку питань розширення і поглиблення співробітництва в науково-освітній сфері, розглянуто питання взаємодії між нашим ВНЗ і вищими навчальними заклада-

ми Франції, зокрема, з університетом Парі-Сюд (Париж), обговорено особливості навчального процесу, програми інноваційного розвитку у сфері права.

Разом із тим слід зазначити, що деякі напрями діяльності щодо членства нашого ВНЗ в університетських асоціаціях поки що не реалізовані. Це, зокрема, стосується таких, як: надання матеріалів для публікації у регулярному електронному виданні «Юридичний лист Європейської асоціації юридичних факультетів – ELFA Law Letter»; участі у Європейських форумах з контролю якості (щорічно проводяться Європейською асоціацією університетів); участь у засіданнях Ради Директорів Європейської організації публічного права.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗА ПРОГРАМАМИ ДВОХ ДИПЛОМІВ

Упродовж останнього десятиліття одним із ключових факторів розвитку вищої освіти стала *інтернаціоналізація навчального процесу*. На ринку праці постійно зростає попит на спеціалістів, що навчалися за кордоном, і, крім глибоких фахових знань, отримали знання іноземних мов, володіють навичками міжкультурної комунікації, толерантності та відкритості. Академічна мобільність студентів і викладачів, реалізація інтегрованих навчальних програм, інституційне партнерство з іноземними вищими навчальними закладами є найважливішими чинниками входження нашого Університету до європейського простору вищої освіти, запорукою підвищення його конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг.

Поштовхом до реалізації ідеї спільних магістерських програм стала участь у проектах Європейської комісії Tempus. У 2006–2009 рр. Університет був координатором консорціуму проекту Tempus «Забезпечення якості оцінювання знань студентів» (Project ID: 27192-2006 «Quality assurance for Evaluating Student learning»), у процесі реалізації якого разом із Хартфордширським університетом Великої Британії було створено дві магістерські програми в галузі права (LLM) – «Європейське право» та «Міжнародне і європейське комерційне право», а також магістерська програма «Міжнародні відносини та дипломатія» в галузі суспільних наук (MA). Ці програми пройшли складну процедуру визнання за англійським законодавством та були схвалені Агенцією з якості вищої освіти Вели-

кої Британії (The Quality Assurance Agency for Higher Education of UK (QAA).

У 2009–2011 рр. за програмами Хартфордширського університету 42 студенти отримали британські дипломи.

Випускники цих магістерських програм зараз працюють за фахом у Великій Британії, Нідерландах, Туреччині та інших країнах. Ганна Шарикіна, Юрій Некляєв, Максим Бугай, Артур Третяков, Денис Копій, Олексій Менів є успішними адвокатами відомих українських та зарубіжних юридичних компаній: «Астапов лойерс», «TiCiEm Груп Інтернешнл», «Шкребець та партнери» та ін.

За цим напрямом успішно розвивається співробітництво з освітянами Литви, розпочате у жовтні 2013 р. підписанням рамкового Договору про співпрацю з Університетом Миколаса Ромеріса. На базі цього документа підписано дві міжуніверситетські угоди: «Про реалізацію спільної магістерської програми “Міжнародне право”» від 9 червня 2014 р. та «Про обмін студентами та співробітниками» від 2 червня 2015 р.

У вересні 2014 р. було проведено відбір і сформовано групу з 30 студентів, що мали достатній рівень володіння англійською мовою та виявили бажання навчатися за спільною магістерською програмою. Протягом поточного навчального року студенти вивчали дисципліни, що охоплюють актуальні питання міжнародного публічного та міжнародного приватного права. До забезпечення навчального процесу були залучені викладачі, що вже мають досвід роботи за спільною магістерською програмою Хартфордширського університету, та молоді науковці кафедр міжнародного, цивільного, екологічного та господарського права.

У вересні 2015 р. ця група студентів розпочне навчання у Вільнюсі. А потім за результатами захисту магістерських робіт вони зможуть отримати дипломи Університету Миколаса Ромеріса.

У новому навчальному році запрацює ще один напрям спільної магістратури – програма «Європейське та міжнародне підприємницьке право», яка дасть можливість нашим студентам отримати не лише дипломи Університету та литовських партнерів, а й одного з провідних навчальних закладів Франції – Савойського Університету Монблан (Université de Savoie Mont Blanc, Chambéry).

Програми подвійних та сумісних дипломів передбачають академічну мобільність студентів та викладачів. На жаль, ця мобільність має асиметричний характер, переважно українські студенти

виїжджають на навчання за кордон, а до вітчизняних вишів, особливо університетів з вузьким профілем, приїздить досить невелика кількість іноземців. Це зумовлено комплексом причин, у тому числі й об'єктивного характеру, – прогалинами в нашому освітньому законодавстві. Наш Університет також не реалізує свій потенціал для залучення студентів-іноземців, пропозиції навчальних курсів, які можуть викладатися англійською мовою студентам за обміном, незначні.

Для вирішення цієї проблеми нам слід активніше залучати викладачів до підготовки англомовних навчальних курсів за актуальними напрямками юридичної освіти. Участь професорсько-викладацького складу в академічній мобільності та сумісних освітніх програмах сприятиме підвищенню якості навчальної, методичної та наукової діяльності, спонукатиме до вдосконалення інфраструктури та системи управління Університетом.

ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Упродовж багатьох років і навіть у дуже складні для держави часи Університет мав стабільний фінансово-економічний стан. Це стало можливим перш за все завдяки наполегливій праці нашого колективу, виваженій і послідовній політиці ректорату.

Відповідно до програмної класифікації видатків Державного бюджету на підготовку кадрів бюджетні кошти, одержані Університетом протягом 2008–2014 рр., як і у попередні роки, використані повністю за цільовим призначенням.

Т а б л и ц я 2

Порівняння надходження коштів із Державного бюджету у 2008–2014 рр. (тис. грн)

Витрати	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Заробітна плата	52263,2	60184,3	68652,6	70494,8	76192,4	85548,7	85513,9
Нарахування на зарплату	18919,3	21382,4	24770,6	25248,6	27426,6	30823,00	30545,7
Витрати на утримання дітей-сиріт	410,7	899,6	1249,7	1429,0	1530,3	1487,5	1406,5

Витрати	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.
Комунальні послуги	10533,8	6405,6	7396,5	1627,9	4779,2	10269,2	13973,4
Стипендії	26710,8	38289,2	43138,3	47556,8	47516,5	48147,1	47764,5
Капітальні видатки	2300,00	—	—	—	—	—	—
Усього	111137,8	127161,1	145207,7	146357,1	157445,0	176275,5	179204,0

Як показують дані, наведені в табл. 2, прослідковується стабільна відсутність фінансування на капітальні видатки.

На 2014 р. Міністерством освіти і науки України Університету визначено і затверджено кошториси доходів та видатків по загальному фонду в сумі 179204,0 тис. грн за такими показниками:

- заробітна плата – 85513,9 тис. грн;
- нарахування на заробітну плату 30545,7 тис. грн;
- витрати на харчування студентів із числа дітей-сиріт – 1355,1 тис. грн;
- м'який інвентар та обмундирування для дітей-сиріт – 51,4 тис. грн;
- комунальні послуги – 13973,4 тис. грн;
- стипендії 47764,5 тис. грн.

Надійшло асигнувань 179204,0 тис. грн.

Університет у 2014/2015 н. р., як і в попередні роки, забезпечив у повному обсязі виплати заробітної плати, стипендій, надбавок, доплат до заробітної плати та виплату грошової допомоги у розмірі посадового окладу на оздоровлення до щорічної відпустки усім працівникам Університету.

Середньооблікова чисельність працівників Університету на 1 січня 2015 р. складає 2596 осіб.

Показники зростання середньомісячної заробітної плати у період з 2008 по 2015 р. характеризуються таким чином (рис. 22).

Рис. 22. Середня заробітна плата

Збільшення середньої заробітної плати пов'язане з виплатою за рахунок економії коштів по фонду заробітної плати, премій, надбавок до заробітної плати, матеріальної допомоги та інших виплат.

З 1 березня 2014 р. Кабінет Міністрів України Постановою № 65 «Про економію державних коштів та недопущення втрат бюджету» затвердив заходи щодо економного та раціонального використання державних коштів, передбачених на утримання установ та організацій, які використовують кошти державного бюджету. Університет на виконання цієї Постанови обмежив цілий ряд видатків за рахунок коштів загального та спеціального фондів, а саме: припинення придбання автотранспортних засобів, оплати послуг мобільного зв'язку, збільшення чисельності працівників, збереження енергоносіїв, здійснення службових відряджень за кордон і т. ін.

За звітний період науково-дослідна робота проводилась за прикладними цільовими програмами, фінансування яких здійснювалось за кошти Державного бюджету та власних надходжень науково-дослідного сектору та Науково-дослідного інституту правознавства згідно з їх функціональними повноваженнями.

Із Державного бюджету надійшло 1666,1 тис. грн та із інших джерел фінансування 393,0 тис. грн. Отримані на такі цілі кошти використані повністю і за цільовим призначенням.

У зв'язку із створенням Полтавського юридичного коледжу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого Міністерство освіти і науки України затвердило штатний розпис та зведений кошторис доходів і видатків на підготовку фахівців за ОКР «молодший спеціаліст» за такими показниками: по загальному фонду – 212,0 тис. грн та спеціальному – 315,7 тис. грн. Кошти використані повністю за цільовим призначенням.

З 1 квітня 2014 р. призупинено фінансування з Державного бюджету Кримського юридичного технікуму.

Використання коштів проводилось на підставі єдиного кошторису та відповідно до вимог нормативних документів: першочергові – на виплату заробітної плати, стипендії та виконання зобов'язань по комунальних платежах (рис. 23).

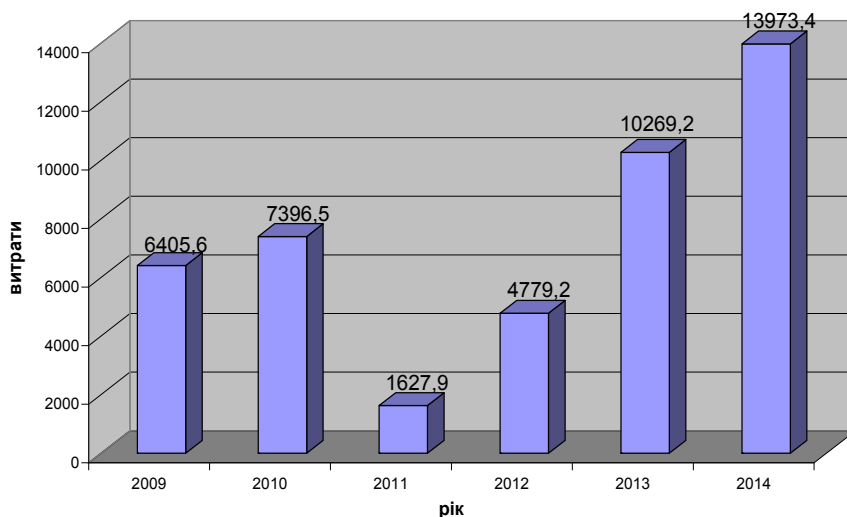

Рис. 23. Витрати на комунальні платежі

Заборгованості з комунальних послуг на час звітування в Університеті немає.

Станом на 01.01.2015 р. виникла кредиторська заборгованість у сумі 5733,7 тис., яка зареєстрована в органах Державної казначейської служби України у Харківській обл., як непогашені фінансові зобов'язання у зв'язку з відсутністю наявних фінансових ресурсів на реєстраційних рахунках казначейства.

Надходження коштів до спеціального фонду Університету протягом 2014 р. за послуги, передбачені його статутними документами, складаються із показників, як і відображено нижче (табл. 3).

Т а б л и ц я 3

№	Показники	Сума тис. грн
1	За послуги, що надаються бюджетними установами, згідно з їх основною діяльністю	121211,3
2	Від господарської діяльності	31597,9
3	Від оренди майна бюджетних установ	486,5
Усього		153295,7

Так, доходи по спеціальному фонду у 2014 р. склали 153295,7 тис. грн, крім того залишок коштів на реєстраційному рахунку станом на 01.01.2014 р. складав 82247,4 тис. грн.

Видаткова частина кошторису становить 160467,2 тис. грн, у тому числі:

- заробітна плата – 59780,5 тис. грн;
- нарахування на заробітну плату – 19430,00 тис. грн;
- оплата комунальних послуг – 9110,7 тис. грн;
- на утримання установи – 39389,9 тис. грн;
- видатки на відрядження – 341,5 тис. грн;
- стипендії – 34,6 тис. грн;
- капітальне будівництво, капітальний ремонт – 32380,00 тис. грн.

Наші фінансові ресурси у першу чергу націлені на соціальний захист працівників Університету, де найбільшу питому вагу мають видатки на оплату праці, премії, матеріальну допомогу. 2014 р. характеризується значними витратами на заробітну плату з нарахуваннями на неї.

Використання коштів загального та спеціального фондів на виплату заробітної плати у 2014 р. відображено у табл. 4:

Т а б л и ц я 4

Показники	По загальному фонду	По спецфонду	% від фінансування по загальному фонду	% від надходжень коштів по спецфонду
Заробітна плата	85513,9	59780,50	47,7%	39%

Другим за обсягом витратності та важливості платежів є капітальні видатки, необхідні для оновлення основних фондів та розвитку матеріально-технічної бази Університету.

Використання коштів спеціального фонду (власні надходження) на капітальні видатки відображено на рис. 24:

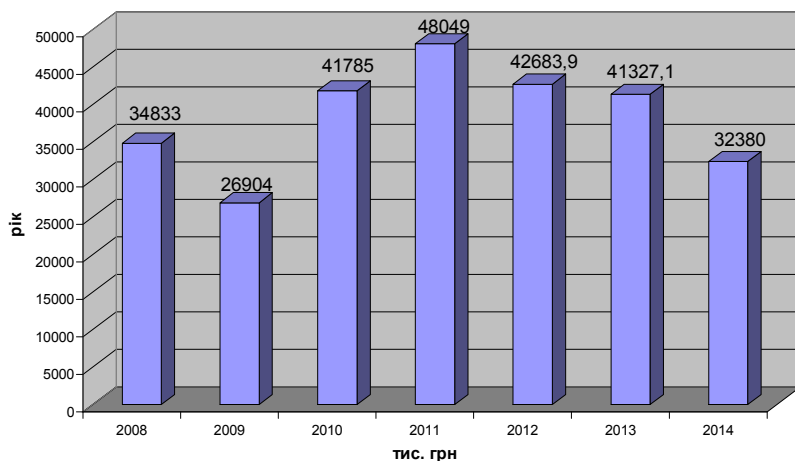

Рис. 24. Витрати на капітальні видатки (власні надходження)

Університет у 2014 р. отримав спонсорську допомогу у вигляді благодійних внесків та дарунків на суму 930,6 тис. грн (комп'ютерну техніку та пристрої, побутову техніку, телекомунікаційне обладнання, книги у бібліотечний фонд та ін.).

Державне майно, що знаходиться на балансі Університету, використовується економно, ефективно й за призначенням. Стан його збереження характеризують такі показники:

- вартість державного майна, що знаходиться на балансі Університету, складає 845,8 тис. грн;
- кількість матеріально відповідальних осіб, за якими закріплено майно, – 312;
- кількість договорів про матеріальну відповідальність – 312.

Річна інвентаризація майна, коштів і фінансових зобов'язань за 2014 р. проведена в повному обсязі. Протокол результатів інвентаризації затверджено на засіданні робочої інвентаризаційної комісії. Щомісячно проводяться перевірки матеріально відповідальних осіб щодо додержання правил збереження та експлуатації державного майна.

Бухгалтерська звітність як єдина система даних про майновий та фінансовий стан Університету, статистична звітність та інші відомості про роботу ВНЗ до контролюючих органів подавались в установлені строки.

Розрахунки з установами, організаціями, банками, постачальниками та іншими організаціями Університет проводить своєчасно. Простроченої заборгованості немає. Із сплати податків і зборів боргів немає. Обслуговування і використання бюджетних коштів, укладання договорів оренди нерухомого майна, закріпленого за Університетом, здійснюється відповідно до встановленого порядку.

Стипендії. На стипендіальне забезпечення студентів у 2014 р. витрачено 47999,1 тис. грн. Це кошти Державного бюджету та надходження від підприємств для виконання цільових заходів. Мінімальний розмір стипендії становить 730,00 грн, студента-відмінника 830,00 грн. Крім того, п'ять студентів одержували стипендію Президента України, розмір якої становить 1200,00 грн, стипендію Верховної Ради України у розмірі 1200,00 грн призначено трьом студентам та стипендію Кабінету Міністрів України у розмірі 1100 грн одержують два студенти.

У 2014 р. згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 1078 від 17.07.2003 р. (зі змінами) щомісячно проводилась індексація грошових доходів студентів Університету в розмірі 25,6 %, 26,2 % до місячної стипендії. Таким чином, кожен студент мав можливість додатково до місячної стипендії одержати 200–300 грн.

Крім бюджетних коштів, стипендія виплачувалась з інших додаткових джерел фінансування: стипендію ім. акад. В. В. Сташи-са одержували три студенти по 600,00 грн, стипендію О. С. Масельського одержував один студент – 1000 грн, стипендію Полтавського міського голови у сумі 400 грн – студент Полтавського інституту.

Для підтримки талановитих та обдарованих студентів і аспірантів десяти особам призначена стипендія імені Ярослава Мудрого та стипендія Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого у розмірі по 500 грн.

Управління освіти міста Харкова 25-ти студентам із числа дітей-сиріт, які у 2014 р. були зараховані на І курс, сплачує додатково до соціальної стипендії, розмір якої становить 1760 грн, ще по 100 грн.

МАТЕРІАЛЬНА БАЗА

За минулі сім років матеріально-технічна база Університету значно збільшилася і вдосконалилася. Модернізація здійснюється в основному за рахунок власних коштів.

Зараз матеріальна база ВНЗ складається з учбових корпусів, гуртожитків, Палацу студентів, спортивного та лікувально-оздоровчого комплексів, численних адміністративно-господарських будівель, що розташовані у містах Харків, Київ, та Полтава. Університет має достатню кількість аудиторій, навчальних і адміністративних площ. У цілому навчальний процес забезпечений необхідною матеріально-технічною базою із сучасним інформаційним обладнанням і телекомунікаційними технологіями.

На балансі університету **19** навчальних корпусів, **16** гуртожитків, Палац студентів, спортивні та культурно-розважальні центри, лікувально-оздоровчі комплекси та адміністративно-господарчі будівлі загальною площею **252 886,80 м²** (рис. 25), а саме:

- учбові корпуси загальною площею **116 455,0 м²**, (у т. ч. спортивні споруди – 10078,1 м²), що розташовані у містах Харкові, Полтаві та Києві (рис. 26);
- гуртожитки квартирного типу загальною площею **113 790,3 м²** на 6 861 місце (рис. 27);
- адміністративно-господарчі будівлі загальною площею **12 328,4 м²**;
- медично-оздоровчі центри та підприємства громадського харчування загальною площею **10 313,1 м²**.

Упродовж 2008–2015 рр. матеріальна база Університету інтенсивно розвивалася (табл. 5).

Динаміка розвитку матеріальної бази у період з 2008–2015 рр.**Учбові корпуси**

Рік	Найменування	Площа, м²
2012	м. Полтава, пр. Першотравневий, 5	11696,3
2013	Реконструкція спортивної зали з прибудовою	2901,0
2014	Капітальний ремонт учбового корпусу «А» та їдальні по вул. Пушкінській, 77	8737,7
2014	м. Київ, вул. Металістів, 17	5806,5
	Усього	29141,5

Гуртожитки квартирного типу

Рік	Найменування	Площа, м²	Кількість місць
2008	Будівництво 8-поверхового гуртожитку готельного типу по вул. Пушкінській, 104-е	11258,1	621
2012	Будівництво гуртожитку по вул. Пушкінській, 104-е	12477,4	514
2012	Капітальний ремонт гуртожитку по вул. Пушкінській, 106	11362,0	715
2012	Будівництво гуртожитку по пр. Першотравневий, 5 у м. Полтава	5554,1	237
2013	Капітальний ремонт гуртожитку № 3 по пр. Л. Свободи, 59-а	7682,7	500
2014	Капітальний ремонт гуртожитку № 4 по пр. Л. Свободи, 59-б	7821,5	540
	Усього	56155,8	3127

Медично-оздоровчі будови

Рік	Найменування	Площа, м²
2009	Лікувально-оздоровчий комплекс санаторію-профілакторію «Березовий гай»	5895,2
2010	Капітальний ремонт стадіону по вул. Пушкінській, 104	8518,0
2014	Будівництво спортмайданчиків санаторію-профілакторію «Березовий гай»	2100,0
	Усього	16513,0

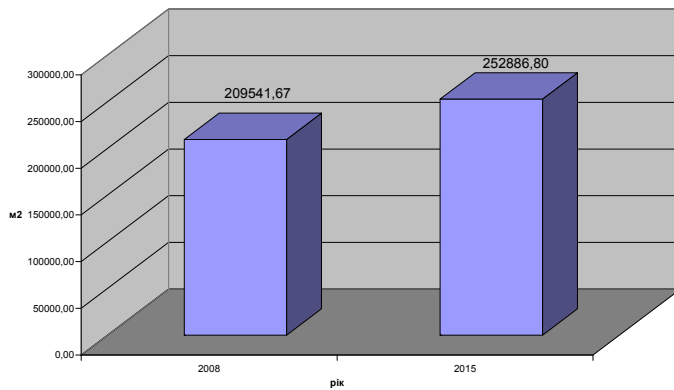

Рис. 25. Зростання матеріальної бази (2008–2015 рр.)

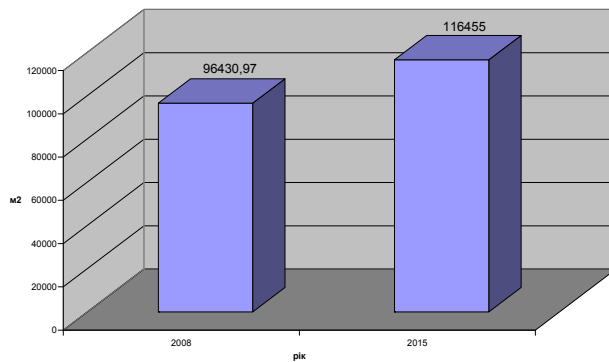

Рис. 26. Учбові корпуси (2008–2015 рр.)

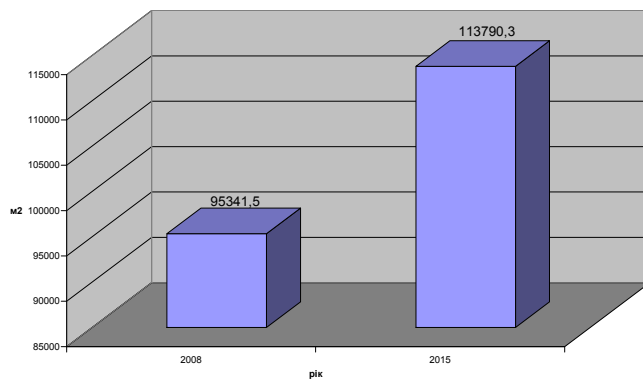

Рис. 27. Гуртожитки (2008–2015 рр.)

Крім того, за минулі роки введено в експлуатацію адміністративно-господарчі будівлі площею 12328,4 м².

Протягом 2008–2011 рр. проведено значну роботу з розбудови матеріально-технічної бази Полтавського юридичного інституту (фото 26). Введено в експлуатацію учбовий корпус зі спортивними залами та басейном площею 11696,3 м² по пр. Першотравневого, 5 у м. Полтава, де розміщено бібліотеку з читальним залом, книгосховище та зал абонементу, аудиторії, зал для засідань, комп'ютерні класи, добре обладнана зручна їдальня. У корпусі є спортивний зал із сучасним спортивним інвентарем, а також басейн. Для забезпечення житлом студентів введено в експлуатацію гуртожиток на 237 місць площею 5554,1 м². На території споруджено спортивний майданчик, де розмістилися футбольне поле зі штучним покриттям та волейбольний майданчик.

Фото 26. 22 вересня 2012 р. відкрито учбовий корпус та гуртожиток Полтавського юридичного інституту

У 2013 р. здійснено реконструкцію спортивного комплексу в головному корпусі, 9 спортивних залів якого мають пропускну спроможність 132 особи за зміну. Три спортивних зали та санвузол на першому поверсі доступні для інвалідів, для безперешкодного доступу їх у будівлю влаштовано пандус (фото 27, а, б).

а)

б)

Фото 27 (а, б). У 2013 р. введено в експлуатацію після реконструкції спортивний комплекс «Юрист» (вул. Пушкінська, 77)

У 2014–2015 рр. здійснено капітальний ремонт фасаду, покрівлі, холів, коридорів, сходових клітин, залів № 1, 2 та 6, приміщень їдальні головного учбового корпусу для студентів та співробітників Університету на 236 посадкових місць та два буфети на 60 посадкових місць. У головному корпусі виконано монтаж охоронної сигналізації з установленням турнікетів для пропускної системи (фото 28, а-е).

a)

б)

в)

с)

д)

е)

Фото 28 (а–е). Здійснено капітальний ремонт залів № 1, № 2 та № 6, холів, коридорів їдальні та інших приміщень головного учбового корпусу по вул. Пушкінській, 77

У серпні 2015 р. закінчено капітальний ремонт покрівлі та фасаду навчального корпусу кафедри криміналістики по вул. Пушкінській, 84.

Університет має досить розвинену соціальну інфраструктуру, до якої, зокрема, входять студентські гуртожитки. У гуртожитках створено всі необхідні умови для комфортного проживання. Є спортивні зали і майданчики для занять спортом, приміщення для відпочинку, соціально-побутова інфраструктура. У кімнатах, які більше нагадують готельні номери, є вихід в Інтернет, проживають там по два-три студенти. Кожна кімната з'єднана із сервером Університету та бібліотекою, що дає змогу забезпечити швидкісний доступ до баз даних нормативно-правових документів та текстових матеріалів, мережі Інтернет, у тому числі через систему WI-FI.

Для забезпечення студентів місцями в гуртожитках і покращення умов їх проживання у 2011/2012 н. р. введено в експлуатацію гуртожиток з вбудовано-прибудованим магазином та блоком приміщень побутового обслуговування по вул. Пушкінській, 104-е на 514 місць загальною площею 12 477,4 м² та здійснено капітальний ремонт гуртожитку по вул. Пушкінській, 106 на 715 місць загальною площею 11 362,0 м² (фото 29).

Фото 29. У 2011 р. введено в експлуатацію гуртожиток з магазином та блоком приміщень побутового обслуговування по вул. Пушкінській, 104/106

Черговим етапом покращення житлових умов студентів стало виконання капітального ремонту у гуртожитках № 3 по пр. Л. Свободи, 59-а (2013 р.) та № 4 по пр. Л. Свободи, 59-б (2014 р.), де створені зручні й комфортні умови для проживання студентів, приготування їжі, прання та ін. Гуртожиток № 4 також має чудово впорядковану територію з алеєю випускників, зоною відпочинку.

З метою покращення умов відпочинку студентів і співробітників Університету в с. Березівське Дергачівського р-ну Харківської обл. у 2009 р. побудовано новий корпус санаторію-профілакторію «Березовий гай» з їдальнею на 100 місць та свердловинами для забезпечення відпочиваючих мінеральною водою. Комплекс включає затишні житлові номери, 7 кабінетів фізіотерапії, озонотерапії, процедурні, масажні, спелеотерапії, дві гідромасажні та п'ять лікувальних ванн, інгаляторій, сауну, зал гідротерапії, бібліотеку, більярдну, конференційну залу на 135 місць (фото 30).

У 2014 р. побудовано спортивні майданчики поруч із санаторієм. Відпочиваючі мають у своєму розпорядженні спортивний майданчик для дітей та дорослих: поле для міні-футболу зі штучним покриттям, баскетбольний майданчик, волейбольний майданчик, поле для бадмінтону, майданчик для настільного тенісу, майданчик зі стінкою для великого тенісу, дитячий майданчик, які оснащені сучасним інвентарем та обладнанням.

В Університеті діє Центр первинної медико-санітарної допомоги, який має два стоматологічні, терапевтичний, фізіотерапії, масажний кабінети, гадромасажні ванни, кабінет УЗД та ін.

Фото 30. У 2009 р. після реконструкції відкрито лікувально-оздоровчий комплекс санаторію-профілакторію «Березовий гай»

Для розміщення універсального бібліотечного фонду, електронних ресурсів Університету та збільшення аудиторного фонду у липні 2012 р. розпочато будівництво бібліотечного корпусу з блоком навчальних аудиторій загальною площею 15 600,0 м² по вул. Пушкінській, 84 (фото 31, а-г). Бібліотека призначена для студентів, аспірантів, викладачів, професорів та співробітників Університету, передбачено створення 300–400 комп'ютеризованих читацьких місць, обладнаних найсучаснішою технікою, сканерами, принтерами, Інтернет-комунікаційними мережами та он-лайн блогами для спілкування з викладачами, деканатами, роботи з електронними, навчальними ресурсами країни та зарубіжжя.

а)

б)

в)

г)

Фото 31 (а-г). З 2012 р. триває будівництво бібліотечного корпусу по вул. Пушкінській, 84

Незважаючи на складнощі з фінансуванням, завершено монолітний каркас будівлі, закінчується монтаж вітражної системи, виконані роботи з монтажу систем опалення та теплопостачання, продовжуються електромонтажні та оздоблювальні роботи. Введення об'єкта в експлуатацію планується наприкінці 2015 р.

Подальше зростання матеріальної бази Університету стало також можливим завдяки Розпорядженню Кабінету Міністрів України від 9 січня 2014 р. № 7 «Про реорганізацію Державного інституту підготовки кадрів» шляхом приєднання до Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого та створенням на його базі відокремленого структурного підрозділу – Інституту управління і права у м. Київ по вул. Металістів, 17. Цілісний майновий комплекс Державного інституту підготовки кадрів у м. Київ, у тому числі будів-

ля по вул. Мироносицькій, 86 у м. Харків, передано до сфери управління Міністерства освіти і науки на баланс Університету.

Матеріальна база Університету підтримується в належному стані. Ремонт, реконструкція навчальних корпусів, гуртожитків, інших будівель та їх обладнання здійснюється згідно зі строками, визначеними перспективними планами, на високому професійному рівні, з використанням сучасних технологій та високоякісних матеріалів.

Територію, прилеглу до учбових корпусів та гуртожитків, обладнано сучасними відкритими спортивними майданчиками та зонами відпочинку.

У 2014 р. виконано поточний ремонт: приміщень вестибюля, гардероба, головного сходового майданчика, залів № 6, № 2, системи витяжної вентиляції у приміщеннях їдальні, системи кондиціонування у залі № 6, та приміщеннях «Березового гаю», коридору першого та другого поверхів у головному корпусі, поверхні плит покриття, ферм у залі басейну спорткомплексу по вул. Пушкінській, 104; піддашку над входом у гуртожиток № 8 по вул. Динамівська, 4; огорожі сходів учбового корпусу по вул. Пушкінська, 84. Виконана серія ремонтів покрівлі та водовідливної системи по вул. Першотравневій, 5 у м. Полтава, учбових корпусів: блоки Ф, Г, А, Б.

У листопаді 2014 р. розпочато капітальний ремонт гуртожитку № 6 по пр. Л. Свободи, 53, одну ланку якого планується завершити до 1 верес. 2015 р. Капітальний ремонт здійснюється силами будівельних бригад Університету, що дозволить зекономити кошти.

У серпні 2014 р. розпочато капітальний ремонт покрівлі та фасаду пам'ятки архітектури – навчального корпусу кафедри криміналістики – за адресою: вул. Пушкінська, 84, який планується завершити у серпні 2015 р.

Ремонт фасадів гуртожитку № 8 та учбового корпусу по вул. Динамівській, 4 заплановано провести у 2016 р. Також у 2016 р. планується здійснити капітальний ремонт гуртожитку № 11 по вул. Студентська, 5/4.

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ, УМОВИ ПРАЦІ, НАВЧАННЯ, ВІДПОЧИНОК ТА ОЗДОРОВЛЕННЯ

Основним документом, що регулює соціально-трудові відносини між ректором Університету та трудовим колективом, є колективний договір, який укладено на 2008–2011 рр. та 2011–2015 рр. За сім років на виконання колективного договору витрачено 231 296 546,05 грн (рис. 28).

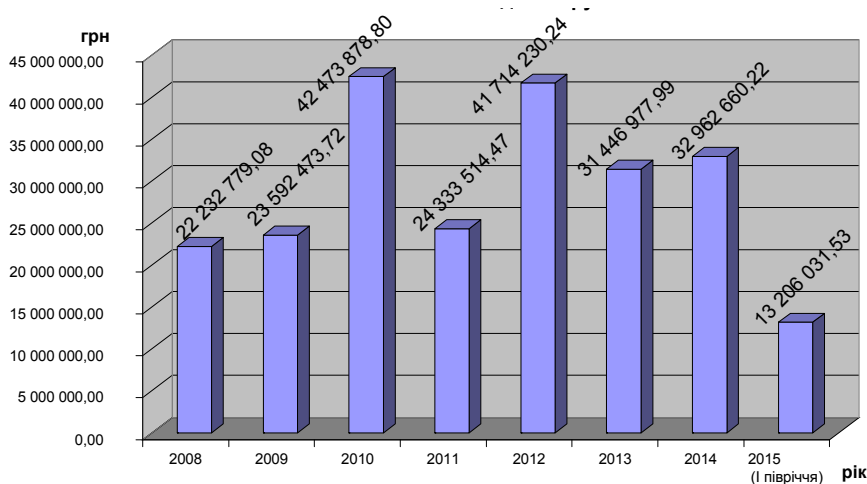

Рис. 28. Виконання колективного договору

Положення договору повною мірою реалізують права, гарантії та компенсації працівникам Університету. Протягом усіх років Університет забезпечує вчасно і в повному обсязі виплату заробітної плати, надбавок, доплат, премій.

За рахунок економії фонду заробітної плати та з власних коштів Університету, за поданням профспілкового комітету, надається матеріальна допомога у зв'язку з одруженням, із смертю працівника або прямих родичів, непередбаченими обставинами, багатодітним сім'ям тощо (рис. 29).

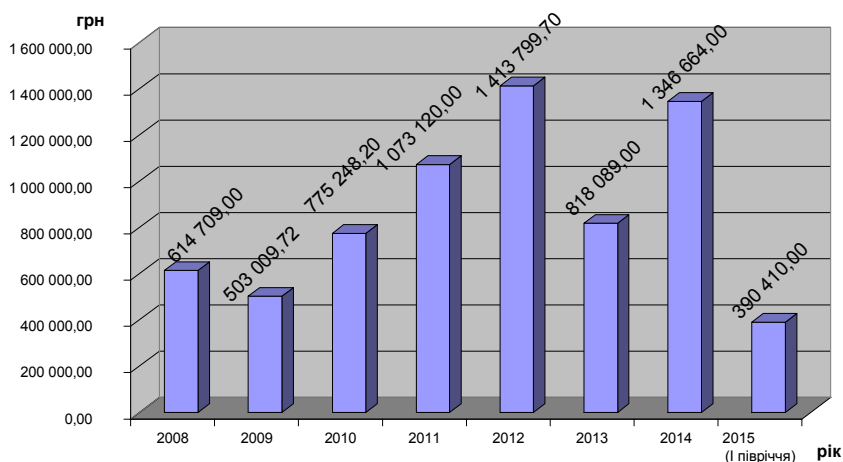

Рис. 29. Матеріальна допомога

Усього за 7 років отримали допомогу 2120 працівників у суму 6 935 049, 62 грн.

Доброю традицією стало надання матеріальної допомоги нашим колишнім працівникам – пенсіонерам (усього 67 осіб) (рис. 30).

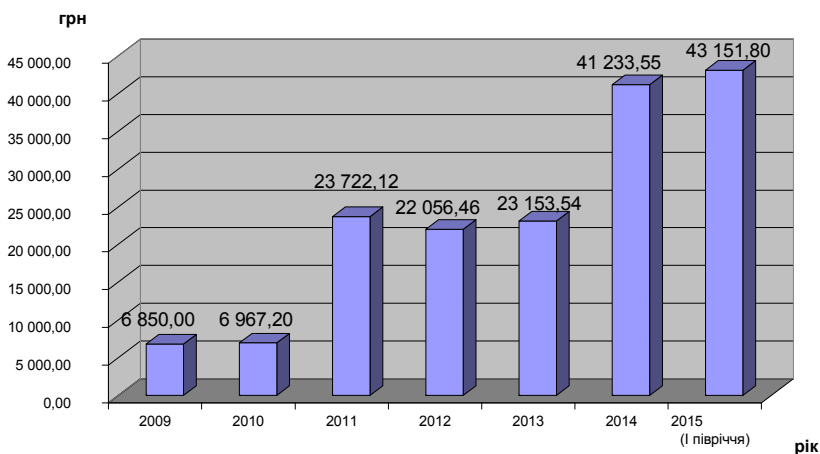

Рис. 30. Витрати на проведення заходів по роботі з ветеранами війни та праці Університету

Усім науково-педагогічним працівникам у разі виходу на пенсію за колективним договором виплачується грошова допомога в розмірі 6 посадових окладів, іншим працівникам розмір допомоги залежить від стажу роботи в Університеті.

В Університеті активно пропагується здоровий спосіб життя, робиться все можливе для широкого залучення до цього членів колективу. Працівники та студенти Університету мають можливість відпочивати та оздоровлюватися в санаторії-профілакторії «Березовий гай», ТОСК «Примор'я» (рис. 31).

Рис. 31. Кількість виданих путівок

На жаль, в останні два роки зменшилися можливості щодо забезпечення членів колективу пільговими путівками. Відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України № 65 від 1 березня 2014 р. змушені були скоротити пільги на придбання путівок для співробітників у санаторій-профілакторій «Березовий гай». Проте деяке здешевлення все ж таки вдалося зберегти. У 2014–2015 рр. вартість путівок у санаторій-профілакторій «Березовий гай» здешевлюються за рахунок коштів профспілкового бюджету.

Із 2015 р. путівки із соціального страхування не надаються.

В Університеті створені належні умови для проведення навчально-виховного процесу, науково-дослідної роботи, студентського дозвілля та побуту. Ми маємо чудові, сучасно обладнані учбові

корпуси, лекційні зали, аудиторії, півторамільйонний бібліотечний фонд, комфортні гуртожитки.

Ефективно працює Центр первинної медико-санітарної допомоги. На вдалося зберегти лікувальну базу санаторію-профілакторію «Юрист», де можна було отримати різноманітні, доступні і якісні медичні лікувальні послуги як студентам, так і працівникам Університету.

До послуг викладачів, співробітників та студентів потужна спортивна база нашого ВНЗ, де можна оздоровитися і покращити свій фізичний стан.

Харчування забезпечується цілим комплексом їдалень, кафе і буфетів, які мають добре обладнані приміщення і висококваліфікований персонал.

В Університеті створені чудові умови для розвитку творчих здібностей як студентів, так і співробітників. Ефективно працюють Палац студентів, численні творчі колективи, різноманітні клуби та гуртки.

Значна увага приділяється питанням охорони праці. Регулярно проводиться атестація робочих місць, за результатами якої надаються пільги та компенсації. В Університеті налагоджені умови безпеки праці, виробничого побуту. Згідно з Угодою з комплексних заходів щодо охорони праці працівники відповідних категорій забезпечуються молоком, спецодягом, мийними та знешкочувальними засобами, надаються додаткові оплачувані відпустки за роботу в шкідливих умовах і роботу з ненормованим робочим днем.

Ректорату та профспілковому комітету відомі проблеми, пов'язані з поліпшенням житлових умов працівників. За даними житлової комісії профспілкового комітету на квартирному обліку перебуває 47 сімей. Протягом трьох років Університет практично не отримує житла. Можна говорити лише про поодинокі випадки отримання житла за рахунок молодіжного житлового кредитування. Ректорат шукає шляхи вирішення цієї проблеми та інших завдань, визначених колективним договором.

Питання соціального захисту, покращення умов праці, відпочинку та оздоровлення викладачів, співробітників та студентів є і мають завжди знаходитися у центрі уваги ректорату і профспілкового комітету Університету. Однак лише спільними зусиллями усього колективу можливо зберегти і примножити те, що вдалося надбати протягом багатьох років.

СОЦІАЛЬНО-ВИХОВНА РОБОТА

Соціально-виховна робота в Університеті здійснюється відповідно до Плану основних заходів із соціально-виховної роботи в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого на 2014/2015 н. р., яким передбачено соціально-виховну роботу у навчальному процесі та у позанавчальний час.

Основними напрямками соціально-виховної роботи є: інформаційне забезпечення, підтримка й розвиток соціальних ініціатив студентів і організація їх зайнятості; дослідження проблем студентства і організація психологічної підтримки, консультаційної допомоги; проведення культурно-масових, фізкультурно-спортивних, науково-просвітніх заходів; організація громадянського і патріотичного виховання студентів; організація науково-дослідної роботи студентів у позанавчальний час тощо. Вона скеровувалась на формування належного соціально-педагогічного середовища, етичних, духовних, культурних цінностей і потреб, а також соціального досвіду у молоді; вшанування національної пам'яті; удосконалення професійних компетентностей та ін.

Організаційний та методичний супровід соціально-виховної роботи здійснювала Рада із соціально-виховної роботи Університету. Упродовж минулого навчального року рада координувала позанавчальну та соціально-виховну роботу зі студентами в структурних підрозділах Університету і об'єднаннях студентів, систематично проводила засідання та розробляла рекомендації з різних питань та проблем.

Згідно із Планом основних заходів із соціально-виховної роботи інститутами та факультетами нашого ВНЗ проведено низку заходів: зустрічі студентів із ректором та проректорами; зустрічі студентів із заслуженими професорами Університету; День бібліотеки; День інституту (факультету); День відмінника; День правничої кар'єри – «Твоя професія»; День студента; проведено «круглий стіл» на тему: «Твоє здоров'я у твоїх руках»; заходи до Дня Перемоги, вшанування пам'яті героїв; проведення конкурсу «Я студент»; день газети «Vivat Lex»; вечір-реквієм до роковин голодомору; щорічні заходи Асоціації випускників Університету; Міжнародний день благодійності; Міжнародний день миру; Міжнародний день писемності (грамотності); Міжнародний день демократії; Європейський день мов; Міжнародний день ненасильства; Міжнарод-

ний день Організації Об'єднаних Націй; Всесвітній день посмішки; Всесвітній день студентів – «Я студент»; Всесвітній день науки; Міжнародний день відмови від паління (No Smoking Day); Всесвітній день боротьби зі СНІДом; Міжнародний день захисту прав людини; Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту; Міжнародний день рідної мови; Міжнародний день дарування книжок; Міжнародний день театру; Всесвітній день поезії; Міжнародний день пам'яті Чорнобиля; Міжнародний день пам'ятників та історичних місць; День Європи в Україні; Міжнародний день сім'ї; Міжнародний день матері; до Дня університету; до Дня Збройних Сил України (проведення патріотичних заходів) та ін.

У системі заходів із соціально-виховної роботи досить ефективними були різні акції: «Україна – єдина країна»; «Галерея добрих справ»; «Усім шкідливим звичкам – стоп!»; «Добром примножимо добро»; «День землі»; «Світ без насильства»; «Молодь проти наркоманії та СНІДу»; Всеукраїнська акція; «Засвіти свічку» в День пам'яті жертв голодомору; «Твоє здоров'я у твоїх руках»; «ВІЛ стосується кожного»; благодійна акція «Серце до серця»; благодійна акція «Даруймо радість дітям», Місячник з оздоровлення довкілля; «Свою Україну Любїть»; «Подаруй книгу бібліотеці»; операція «Турбота»; «Ветеран живе поруч»; «Здай кров – врятуй життя!»; «Ксенофобія і расизм – антиподи способу життя».

Одним із важливих напрямів виховної роботи є патріотичне виховання студентської молоді. В організації цієї роботи, на мій погляд, значних результатів досяг Інститут підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України. Про це свідчать численні заходи, які проводяться в Інституті.

Курсанти та співробітники Інституту були залучені до заходів, які здійснювались координаційною групою Антитерористичного центру при Управлінні Служби безпеки України в Харківській області щодо посилення захищеності від протиправних посягань місць масового перебування людей, патрулювання вулиць, внутрішніх дворів, Харківського метрополітену (фото 32).

Фото 32. Участь курсантів та співробітників Інституту підготовки юридичних кадрів для СБ України у забезпеченні безпеки в Харківському метрополітені

З метою зміцнення та розвитку волонтерського руху, спрямованого на підтримку воїнів-учасників АТО серед студентської молоді в м. Харків, 23 травня 2015 р. курсанти Інституту взяли участь у Першому обласному зльоті волонтерів-студентів Харківщини «Волонтер XXI століття».

У період з 7 по 28 лютого 2015 р. для курсантів і співробітників Інституту було організовано цикл тематичних зустрічей під назвою «Герої поруч» з діючими співробітниками Управління Служби безпеки України в Харківській області та Центрального апарату СБУ – випускниками Інституту, які брали участь в антитерористичній операції на Сході України у складі оперативних та слідчих підрозділів.

За час проведення антитерористичної операції на Сході України 76 офіцерів-випускників Інституту підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України були нагороджені відомчими відзнаками та державними нагородами.

Під час зустрічей гості поділились передовим досвідом та розповіли про особливості й труднощі роботи співробітників спецслужби в умовах бойової обстановки, а також боротьби з проявами

сепаратизму та дестабілізації ситуації в Україні в цілому і, зокрема, в Харківському регіоні.

Фото 33. Зустріч курсантів та співробітників Інституту підготовки юридичних кадрів для СБ України під назвою «Герої поруч» з дійсними співробітниками Управління Служби безпеки України в Харківській області, які брали участь в антитерористичній операції на Сході України

Безпосереднє спілкування з учасниками АТО сприяє зміцненню поваги як до співробітників СБУ, так і до військової служби в цілому (фото 33).

Вважаю таку роботу дуже важливою, а досвід, набутий в Інституті, корисним і для інших навчальних підрозділів Університету.

Особливої значущості цей напрям роботи набув тепер, коли наша країна переживає непрості часи тяжких випробувань. І від кожного з нас залежить її майбутнє.

Хочу також зазначити, що наш Університет не залишається осторонь проблем, пов'язаних з подіями на Сході нашої країни. Значна кількість наших викладачів, співробітників і випускників мобілізована для участі в антитерористичній операції. Є й добровольці. Є поранені. Є загиблі, серед них випускники Університету Іван Андрійович Сотник і колишній гравець волейбольної команди «Юракадемія» Олександр Мартиненко. Колектив Університету з сумом сприйняв звістку про їх загибель.

Продовжує функціонувати благодійний фонд «Пліч-о-пліч», який був створений за ініціативою колишніх випускників та за активною участю колективу Інституту підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України для підтримки співробітників СБ України – випускників Інституту, які отримали поранення під час проведення антитерористичної операції на Сході країни.

Значна кількість студентів, співробітників та випускників Університету долучилися до волонтерського руху.

Висловлюю слова щирої вдячності від імені усього колективу Університету, найперше, нашій молоді за їх небайдужі серця, гідну громадянську позицію, бажання боронити рідну землю, бути корисними своїй Батьківщині.

ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ. КУЛЬТУРНО-МАСОВА РОБОТА

У серпні 2015 р. виповнилось 11 років з дня відкриття Палацу студентів Університету. Одинадцять років успішної діяльності Палацу продемонстрували ефективність та необхідність подібного закладу культури не тільки в житті Університету, але й міста, області та й країни у цілому.

Вже ні у кого немає сумніву, що наш Палац студентів є дійсно найкращим студентським Палацом України. Про це свідчать як високий рівень у цілому всіх художньо-творчих заходів, так і рівень кожного творчого колективу та окремого виконавця, а також професіоналізм обслуговуючого персоналу. Це підтверджують і численні публікації в обласних регіональних та всеукраїнських ЗМІ, які неодноразово давали дуже високу оцінку нашій художній, культурно-освітній діяльності та естетичному вихованню.

Підтвердженням високого професійного рівня наших виконавців стало те, що звання «Народний артист України» надано артистам – тріо «Купава» у складі: Тетяни Слюсаренко, Юлії Меліхової, Олени Гізімчук; звання «Заслужений артист України» – Гаррі Сетьяну, Володимирі Скрипчуку, Світлані Сидоровій, Анастасії Королук, Вікторії Венніковій, Наталії Ключніковій; звання «Заслужений працівник культури України» – головному режисеру Палацу студентів Ігорю Галенку; орденом «За заслуги III ступеня» нагороджено директора Палацу студентів Костянтина Шердіца.

Колективом Палацу студентів проводиться значна культурно-масова робота і робота з естетичного виховання.

За період з 2008 по 2015 р. проведено близько 480 різних за формою і змістом заходів нашого Університету.

Близько 1500 студентів Університету задіяні в роботі творчих колективів. Це дає їм змогу підвищувати культурно-естетичний та особистісний рівень, організовувати своє дозвілля. На початку кожного навчального року творчі колективи поповнюються значною кількістю талановитих першокурсників.

Зараз у Палаці студентів працює 21 творчий колектив, що у два рази більше, ніж на час його відкриття у 2004 р., серед них: ансамбль бандуристок «Купава» (у складі народних артисток України Тетяни Слюсаренко, Юлії Меліхової, Олени Гізімчук); Народна чоловіча хорова капела (керівники – лауреат Всеукраїнського конкурсу хорових диригентів Олексій Кошман, Тетяна Герасимчук); жіночий хор (керівники – Олена Батовська, Анна Олепир); ансамбль скрипалів (керівники – заслужений діяч мистецтв України Шаліко Палтаджян, Ольга Головка); духовий оркестр (фото 34), джаз-бенд, симфоджаз, диксиленд (керівник – заслужений артист України Володимир Скрипчук); ансамбль танцю «Міліданс» (керівник – Наталія Нагорна), жіночий вокальний ансамбль (керівник – Вероніка Паллай), інструментальний ансамбль (керівник – Роман Філоненко); ансамбль гітаристів (керівник – Віктор Буланов); вокальний дует «Мелана» у складі Ганни Скрипчук та Ярославни Д'яконової, театр сучасного естрадного танцю (керівники – Марія Дементьєва, Світлана Двояшкіна); вокальний ансамбль «Розмарія» (керівник – Галина Бреславець); ансамбль народного танцю (керівник – Валерія Романова); вокальна студія солістів (керівник Ганна Полежаєва); Молодіжний драматичний театр (керівник – Олексій Рудько) (фото 34–38).

Фото 34

Фото 35

Фото 36

Фото 37

Фото 38

Особливий інтерес та схвальні відгуки глядачів м. Харкова та області, засобів масової інформації викликали заходи, які відрізнялись креативним творчим режисерським підходом, умілим використанням технічних засобів, високою виконавською майстерністю творчих колективів та окремих виконавців.

Справжнім святом пісні України став VI Міжнародний фестиваль естрадної пісні ім. К. І. Шульженко, який відбувся у нашому Палаці 18–21 верес. 2012 р., і в якому взяли участь 22 молодих виконавці-лауреати Міжнародних конкурсів з Росії, Молдови, України, Ізраїлю, Греції і Білорусі. У роботі журі взяли участь провідні майстри мистецтв України, Ізраїлю, Білорусі, Росії.

Гран-прі завоював наш виконавець Віталій Лашко. На адресу фестивалю надходили привітання від керівників країни, міністерст-

ва культури, провідних грандів – майстрів вокалу Алли Пугачової, Софії Ротару, Надії Бабкіної, Едіти П'єхи та Олександри Пахмутової, сина Клавдії Іванівни Ігоря Кемпера – Шульженко тощо.

Два роки поспіль, у 2013 та 2014 рр. наш Палац студентів приймав учасників IV та V Міжнародних фестивалів короткометражного кіно «Харьковская сирень».

У концертах на відкритті цих фестивалів взяли участь наші кращі колективи та виконавці: духовий оркестр (фото 34), солісти Наталія Шкурко, Вікторія Веннікова, Юлія Толстенко, Ян Костирко та ін. Їх високий виконавський рівень відзначили гості.

На високому художньому рівні завжди проходили наші традиційні заходи, присвячені Святу першокурсника, Дню університету, Дню Перемоги, Міжнародному жіночому дню, професійним святкам: Дню юриста, працівників освіти, працівників прокуратури, працівників суду, міліції, Служби безпеки України тощо.

Складовою частиною творчого життя колективів та окремих виконавців, що забезпечує підвищення їх творчої майстерності, є участь у різних фестивалях та конкурсах. Так, протягом семи років 56 виконавців та творчих колективів стали лауреатами фестивалів та конкурсів різного рівня.

Приємно також відмітити зростання рівня виконавчої майстерності художніх колективів. Це підтверджується кожним концертом і в цьому безперечна заслуга головного режисера Палацу студентів Ігоря Галенка та художнього керівника Палацу студентів Шердіца Костянтина Костянтиновича, які ретельно готують до виступу на сцені кожний колектив, кожного виконавця.

З боку ректорату приділяється належна увага щодо матеріально-технічного забезпечення функціонування Палацу студентів, забезпечення його творчих колективів і окремих виконавців необхідним інвентарем. Разом з тим хочу звернути увагу на необхідність і керівництву Палацу шукати можливості для фінансування та матеріально-технічного забезпечення. Потрібно не лише споживати, а і заробляти. Слід оптимізувати структуру Палацу.

Щодо перспектив роботи Палацу ми бачимо три найголовніші напрями: 1) продовження зростання професіоналізму та творчої майстерності існуючих колективів і окремих виконавців; 2) створення нових колективів, пошук та залучення до роботи нових талановитих керівників та селекційна робота зі студентами, особливо першокурсниками; 3) удосконалення технічних засобів

стосовно звукорежисури, художнього освітлення, відеоряду, відео-кліпів, відтворення замкнутого технічного циклу. Третій напрям вимагає значних фінансових ресурсів.

СПОРТИВНА РОБОТА

Ректоратом Університету постійно приділяється увага щодо покращення здоров'я та фізичного стану студентства. З цією метою створені та активно працюють спортивні клуби та секції, проводяться заняття з фізичного виховання та спортивні змагання. Хоча особливо відмітити високопрофесійну діяльність у цьому напрямі голови спортивного клубу Університету Гоєнка Миколи Івановича.

Серед проведених спортивних заходів слід назвати:

- щорічну спартакіаду серед факультетів (інститутів) з восьми видів спорту: волейбол, баскетбол, плавання, настільний теніс, шахи, бридж, крос, шашки;

- спартакіаду серед гуртожитків з трьох видів спорту: настільного тенісу, шахів, баскетболу;

- змагання до Дня Перемоги та Дня університету серед викладачів та співробітників Університету: з бадмінтону, настільного тенісу, плавання, баскетболу, футболу, шашок, шахів серед жінок і чоловіків;

- Міжнародний турнір з шахів «Феміда»;

- Міжнародний шаховий турнір «Кубок ректора»;

- Міжнародну зустріч з шахів Україна – Польща, в яких взяли участь міжнародні гросмейстери і майстри;

- Міжнародні змагання зі швидкого складання кубика Рубика;

- Всеукраїнський турнір з вільної боротьби, присвячений Дню фізичної культури та спорту в Україні;

- Міжнародний турнір з вільної боротьби, присвячений Дню юриста;

- відкритий командний Кубок Університету з бадмінтону;

- Всеукраїнський турнір з боротьби дзюдо, присвячений пам'яті Г. В. Малинка (фото 39).

Фото 39. Перший Всеукраїнський турнір з дзюдо пам'яті Г. В. Малинка

Викладачі та співробітники Університету беруть участь у Спартакіаді «Здоров'я» серед професорсько-викладацького складу ВНЗ III–IV рівнів акредитації м. Харків. Також Університет бере участь у святі, присвяченому Дню фізичної культури і спорту, у спортивній ярмарці – виставці «Харків – спортивна столиця», у матчевих зустрічах із видів спорту з іншими ВНЗ.

Для викладачів та співробітників працює жіночий та чоловічий спортивні клуби з басейном та тренажерним залом. Також вони мають можливість відвідувати заняття з оздоровчого плавання, оздоровчої гімнастики, чоловічого баскетболу та пілатесу.

Зараз в Університеті працюють 6 спортивних клубів із видів спорту: шаховий, волейбольний, плавання, спортивних видів боротьби (самбо і дзюдо), боксу та кікбоксингу, олімпійських видів боротьби (вільної та греко-римської).

Спортсмени Університету беруть участь у змаганнях різного рівня: чемпіонатах світу та Європи, Всесвітніх Універсіадах, чемпіонатах України і Кубках України та ін.

Серед студентів, аспірантів та співробітників ВНЗ – 4 заслужених майстри спорту України, 10 міжнародних гросмейстерів з шахів, 4 міжнародних майстра з шахів, 11 майстрів спорту України міжнародного класу, 27 майстрів спорту України.

Слід зазначити, що за останні роки спортсмени Університету на змаганнях різного рівня за навчальний рік завоюють не менше 200 – 250 медалей різного ґатунку. Цей рік рекордний. За результатами участі в чемпіонатах України, Європи та Світу, студентських універсіадах і спартакіадах наш ВНЗ у 2014/2015 н.р. здобув **552 медалі**, з них 311 на обласних змаганнях, 169 на всеукраїнських, *40 на міжнародних і 32 на змаганнях європейського та світового рівня.*

Кращі спортивні результати 2014/2015 н. р.:

– Ельянов Павло та Моїсеєнко Олександр на командному чемпіонаті світу з шахів, виступаючи за збірну команду України, стали срібними призерами;

– Ушеніна Ганна на Всесвітніх інтелектуальних іграх здобула III місце з швидких шахів;

– Гвоздик Олександр, виступаючи на професіональному ринзі з боксу, здобув вже шосту перемогу поспіль;

– Савельєва Олена на чемпіонаті Європи з кемпо-карате та кобудо виграла три золоті нагороди;

– Черняк Інна виграла кубок світу серед студентів, а виступаючи серед спортсменів з вадами зору виграла Кубок світу, чемпіонат світу та Перші Європейські параолімпійські ігри;

– Черняк Марина – чемпіонка та призерка світових етапів Гран-прі з боротьби дзюдо;

– Плетенко Олександр – срібний призер чемпіонату Європи з бойового самбо;

– Пироженко Микита став чемпіоном світу з козацького двобою;

– Веремеєнко Євгенія на чемпіонаті світу зі спортивної радіопеленгації здобула три нагороди;

– Заворотня Анастасія на чемпіонаті світу серед юніорів з армспорту виборола дві нагороди;

– Собина Анастасія та Соколовська Євгенія на Всеукраїнській універсіаді з академічного веслування стали срібними призерами;

– Король Михайло та Овсепян Давид на Всеукраїнській універсіаді з плавання стали призерами, а команда Університету виборола II місце у своїй групі.

Повертається на високий рівень гри наша волейбольна команда. В цьому сезоні вона виграла бронзові нагороди в суперлізі

чемпіонату України (фото 40), грала у фіналі кубку України, де посіла II місце. А молоді спортсмени-волейболісти на чемпіонаті ЄЕВЗА серед юніорів до 18 років у складі збірної України стали срібними призерами.

Фото 40. Команда «Юридична академія» – бронзовий призер Суперліги з волейболу

Крім клубів в Університеті працюють секції спортивного вдосконалення, спортивно-оздоровчі секції. В цих секціях займаються понад 1000 студентів та понад 250 викладачів.

Кожен рік Університет бере участь в обласному огляді-конкурсі на кращий стан фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах. Тут враховується все, що пов'язане зі спортивно-масовою роботою в Університеті: організація навчального процесу з фізичного виховання; організація фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи; організація спортивної роботи. Цього року Університет у своїй групі посів I місце.

ВЗАЄМОДІЯ З ОРГАНАМИ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Новий Закон України «Про вищу освіту» значно підсилив гарантії функціонування студентського самоврядування у вищих навчальних закладах. Передбачається, що студентське самоврядування об'єднує всіх студентів (курсантів, крім курсантів-військовослужбовців) відповідного вищого навчального закладу. Студентське самоврядування забезпечує захист прав та інтересів студентів (курсантів) та їх участь в управлінні вищим навчальним закладом. Студентське самоврядування здійснюється студентами (курсантами) безпосередньо і через органи студентського самоврядування, які обираються шляхом прямого таємного голосування (фото 41).

Фото 41. Правління студентського самоврядування

Органи студентського самоврядування, діючи у тісній співпраці з ректоратом та керівництвом інститутів та факультетів, залучені до вирішення питань функціонування Університету, включаючи проведення наукових, культурних, спортивних, соціальних та виховних заходів. Особливо слід відмітити започаткування волон-

терського студентського руху в університеті. Так, впродовж 2014/2015 рр. було проведено такі заходи.

Благодійний (волонтерський) напрям:

1) студенти Університету брали участь в організації Дня донора крові. Основним завданням проведення Дня донора було створення ширшого усвідомлення важливості добровільного руху і заохочення більшої кількості людей здавати кров;

2) студентським самоврядуванням було організовано поїздку до дитячого інтернату, де студенти провели семінар на правову тематику;

3) в одному з дитячих будинків Харкова студентським самоврядуванням було поставлено дитячу виставу під назвою: «Нехай у кожної дитини живе любов до України!». Адміністрація закладу висловила слова щирої вдячності студентам за проведене свято та подарунки;

4) відбулася традиційна поїздка до дитячого будинку у м. Вовчанськ. Для дітей були привезені зібрані студентами іграшки, а також теплі ковдри та медикаменти, яких діти зараз найбільше потребують (фото 42);

Фото 42. Відвідання курсантами ІПЮК для СБУ Університету підшефного обласного спеціалізованого будинку дитини «Зелений гай»

5) спільними зусиллями студентського самоврядування зібрано 3100 грн, на які були закуплені необхідні речі для батальйону міліції спеціального призначення «Слобожанщина» (футболки камуфльовані, комплекти термобілизни, берці, теплі носки). Для БМСП «Харків-1» та 28-ї механізованої бригади закупили термобілизну, теплі шкарпетки, а також інші речі. На потреби 93-ї окремої механізованої бригади та 1-ї зенітної ракетно-артилерійської батареї, 25-ї Дніпропетровської десантної бригади було зібрано 9233 грн. Спільно із Союзом спортивних уболівальників «Харків'яни» проведено добровільний збір коштів для харківських добровольців, що знаходяться в зоні бойових дій;

6) за ініціативи студентського самоврядування зібрано 2550 грн для онкохворої дитини Рудакової Дарини;

7) проведено благодійний збір коштів на лікування Вікторії Науменко, Ольги Василенко, Олени Богачук та Марії Литвинової. Від імені батьків дівчат, які в ніч з 13 на 14 вересня 2014 р. потрапили в жакливу ДТП, було висловлено подяку усім небайдужим, хто відгукнувся, почувши про таку страшну подію. Студентське самоврядування завершило збір коштів, всього дівчатам передано 57 705 грн;

8) активний член студентського самоврядування, студент IV курсу 2-го факультету Мальований Ігор разом з іншими активістами відвезли допомогу, яка була закуплена на кошти, зібрані в грудні студентами Університету в район Дебальцевого (Ольховатка, Новоорловка, Єленіка). Хлопці передали до війська генератор, теплі речі, термоплівку, ящик імуноглобуліну, 120 наборів сухих супів, солодоші, два ящики WD-40, два спальних мішки та багато інших дрібниць, які дуже необхідні у побуті солдатів.

Науковий напрям:

1) студентським самоврядуванням за підтримки профкому студентів проведено конкурс «Найкращий читач Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого»;

2) надана підтримка у започаткуванні курсу «Французька мова як іноземна» в рамках угоди про співробітництво між Посольством Франції в Україні та Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого;

3) надана підтримка у проведенні дводенної сесії Європейського молодіжного парламенту 20–21 вересня 2014 р.;

4) проведено лекцію на тему «Конституція України як гарант захисту громадян» у Харківській загальноосвітній школі I–III ступенів № 36, а також лекції на тему «Захист прав споживачів» в Харківських школах № 94 та № 165;

5) проведено презентацію магістерських програм у Франції представниками Інституту Франції;

6) проведено майстер-клас з кар'єрного зростання на тему «Юрист – це...»;

7) було проведено брейн-ринг з українознавства для студентів першого курсу;

8) на честь 210-річчя Університету серед студентів I–V курсів традиційно проведено вікторину «Знавці Університету»;

9) 12–13 грудня 2014 р. пройшло Перше Всеукраїнське модельне засідання Конституційного Суду України за ініціативи студентського наукового товариства та студентського самоврядування Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого спільно із Конституційним Судом України та Асоціацією випускників Університету;

10) з ініціативи Студентського наукового товариства та підтримки студентського самоврядування в Університеті відбувся Перший Всеукраїнський конкурс навчальних судових дебатів з податкового права (Tax law moot court), присвячений вирішенню найактуальніших завдань оподаткування;

11) студентське самоврядування Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого та студентське наукове товариство за підтримки профкому студентів, Ліги студентів Асоціації випускників та наукової бібліотеки Університету організували VIII Всеукраїнські Шевченківські читання;

12) за підтримки студентського самоврядування університету та Ліги студентів Асоціації випускників в Університеті провели IV етап Всеукраїнської учнівської олімпіади за спеціальністю «Правознавство»;

13) відбувся конкурс «Студент року Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого»; конкурс проводився за ініціативою студентського самоврядування Університету, підтримки ректорату та профспілкового комітету студентів. Основною метою конкурсу є визначення та відзначення студентів, що мають значні досягнення у навчальній, науковій, спортивній та творчій діяльності;

14) відбувся турнір з кримінального права. Турнір проводиться за ініціативою студентського самоврядування Інституту підготовки слідчих кадрів для МВС України та студентського самоврядування Університету, за підтримки профспілкового комітету студентів.

Культурно-масовий напрям:

1) проведено акцію «Love is», яка пройшла одночасно у всіх корпусах Університету;

2) проведено квест між студентами I курсу в Центральному парку культури та відпочинку ім. М. Горького;

3) за ініціативою культурно-масового комітету проведено захід «Ми проти наркоманії»;

4) за підтримки студентського самоврядування проведено лекцію «Тонкощі проведення соціологічного опитування»;

5) організовано патріотичний флеш-моб: відзнято патріотичне відео, яке кожен мав змогу побачити як у холі центрального корпусу, так і на офіційному сайті Університету;

6) проведено за підтримки ректора першу зимову гру КВК Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого;

7) надано підтримку в проведенні Дня відкритих дверей, який зібрав понад 1000 майбутніх вступників;

8) організовано традиційну зустріч-спілкування студентського активу із ректором Університету;

9) команда студентського самоврядування Університету взяла участь і здобула II місце у наймасштабнішому студентському проекті UNIVERSUM. Проект, який проходив протягом двох навчальних семестрів, включав до себе змагання в творчих, інтелектуальних і спортивних напрямках між командами, які були представниками ВНЗ Харкова;

10) члени студентського самоврядування Університету взяли участь у Харківському фестивалі з бальних танців під відкритим небом «Харківський вальс», а також взяли участь у флеш-мобі та встановили Рекорд України по одночасно танцюючим вальс парам;

11) проведено заходи, присвячені підготовці до святкування 70-ї річниці Великої Перемоги.

Спортивний напрям:

1) за ініціативою студентського самоврядування та підтримки ректорату і профспілкового комітету студентів проведено традиційну спартакіаду з міні-футболу на «Кубок профкому»;

2) було проведено турнір з настільного тенісу на «Кубок профкому»;

3) у СК «Вірта» комітетом спорту проведено щорічний Кубок студентського самоврядування з міні-футболу;

4) за ініціативою спортивного комітету студентського самоврядування господарського факультету проведено футбольний турнір «Кубок козака. Кубок профкому»;

5) у спорткомплексі «Юрист» провели турнір з настільного тенісу на «Кубок ректора»;

6) серед студентів I та II курсів пройшли спортивні змагання «Козацькі розваги»;

7) члени студентського самоврядування взяли участь у «Другому харківському міжнародному марафоні»;

8) в Університеті відбувся турнір з футболу між збірними факультетів та інститутів.

Інформаційний напрям:

1) студентське самоврядування Університету створило власний Інтернет-сайт. Вся корисна інформація, новини, а також зворотний зв'язок із студентським активом на сайті – studrada.nlu.edu.ua;

2) національний Інтернет-провайдер «Воля» уклав меморандум із студентським самоврядуванням Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого та профкомом студентів щодо реалізації низки соціальних проектів (рис. 32). Серед них проект «Так – безкоштовному Інтернету!», який передбачає вільний доступ до безпроводних Інтернет-ресурсів, сприяння створенню першого студентського провайдера та реалізацію низки заходів щодо задоволення потреб студентів в інформаційних продуктах доступу до мережі Інтернет;

3) запустили студентський Інтернет-проект Stud Life «НЮУ». Stud Life «НЮУ» – головний інформаційний ресурс для студентів Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого.

**Соціальні проекти, реалізовані студентським самоврядуванням
(кількісний вимір)**

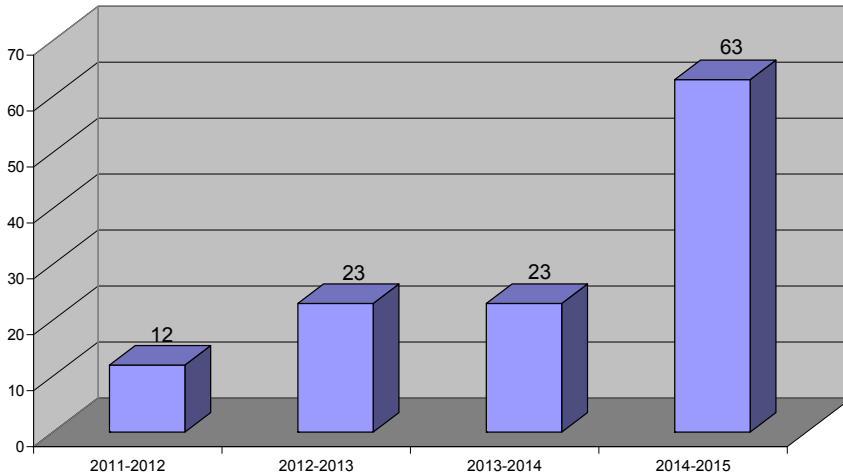

Рис. 32. Соціальні проекти

Для реалізації студентських ініціатив з різних напрямів діяльності було спрямовано кошти на:

- придбання комп’ютерного обладнання – 3715 грн;
 - придбання спортивно-тренажерного обладнання – 100158 грн;
 - фінансування іменних стипендій ім. Ярослава Мудрого – 97200 грн;
 - фінансування стипендій ім. В. В. Сташиса – 19800 грн;
 - виплата премій студентам – 393892 грн;
 - надання матеріальної допомоги студентам – 6130 грн;
 - видатки на відрядження студентів – 30616, 52 грн.
- Усього більш як 650 тис. грн.

АСОЦІАЦІЯ ВИПУСКНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОГО ЮРИДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

21 березня 2012 р. відбулися Установчі збори по створенню Асоціації випускників, на яких було прийнято рішення про створення даної громадської організації. Цілями Асоціації випускників визначено: зміцнення зв’язків між випускниками, студентами та

науково-педагогічним складом з метою сприяння розвитку науки і освіти, реалізації науково-освітніх програм, розвитку культури, охорони здоров'я, надання допомоги вченим, викладачам, талановитій творчій молоді, випускникам, задоволення та захисту соціальних, економічних, творчих та інших інтересів своїх випускників. Діяльність Асоціації проходить у тісній співпраці з ректоратом, студентським колективом.

Цього року Асоціація працювала за такими новими напрямками:

- проведення конкурсу стажування та подальшого працевлаштування студентів та молодих випускників,
- проведення «круглих столів», «Школи професійної майстерності», майстер-класів та інших наукових заходів провідних юристів України для передання досвіду студентам.

Також зареєстровано «Вісник Асоціації випускників», який став нагодою для гордості всього колективу. Перше видання було наповнене цікавими інтерв'ю, статтями практикуючих юристів, описом напрямів діяльності Асоціації випускників. «Вісник» став цікавим для всіх випускників Університету, які працюють у різних державних органах та приватних компаніях. Другий випуск «Вісника» присвячений 210-річчю Університету.

Для більш оперативного подання інформації було прийнято рішення про запровадження Асоціацією випускників Першого Всеукраїнського юридичного радіо «Lawyers FM». Вперше на базі ВНЗ створено проект такого роду. Радіо дуже швидко набрало обертів та стало популярним як серед студентів Університету, так і серед випускників різних років. А молодь із задоволенням долучається до його роботи як ведучі.

Задля популяризації діяльності Асоціації випускників та полегшеного пошуку своїх однокурсників був створений повноцінний сайт. В електронній базі сайту Асоціації зареєстровано 2841 аккаунт. Щомісячна відвідуваність становить у середньому близько 2000 осіб. Щороку через електронну форму зв'язку ми отримуємо до 300 різних запитань, що стосуються діяльності Асоціації та організації зустрічей випускників.

Безумовно, одним з основних завдань Асоціації є проведення зустрічі випускників різних років. Організацією було проведено вже більш як 20 зустрічей різних років випуску. Двері Alma-mater завжди відкриті для своїх випускників.

Своїм першочерговим завданням Асоціація ставить розширення мережі конкурентоздатних юридичних фірм, які готові підтримати ініціативу та прийняти на практику (стажування) студентів IV–V курсів.

Ініціатива Асоціації випускників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого отримала своє втілення (з 2013 р. був запроваджений проєкт «Практика для студентів IV–V курсу»), метою якого є проведення конкурсу серед студентів для направлення на стажування (тривалістю 1 місяць) до адвокатів, адвокатських об'єднань, юридичних фірм Харкова.

Базою для повноцінної реалізації конкурсу стало укладення Меморандумів про співпрацю з передовими організаціями, юридичними фірмами та адвокатськими об'єднаннями. Було підписано біля 50 Меморандумів. Результатом підписання Меморандумів стало проходження стажування більш ніж 500 осіб, із яких біля 50 осіб було працевлаштовано.

Заходи Асоціації випускників розраховані не лише на випускників, а й на студентів, які ще навчаються в університеті. Правлінням Асоціації було вирішено створити молодіжний підрозділ, який буде займатися проведенням заходів для отримання практичних навичок професії ще під час навчання.

Пропозиції щодо удосконалення діяльності Університету

Шановні колеги!

Як видно з цієї короткої доповіді, зроблено чимало. За всім цим стоїть наполеглива праця усього колективу. Нам довелося працювати у непрості для держави й Університету часи: військові дії на Сході України, анексія Криму, економічні та політичні складнощі.

Але навіть за таких умов Університет продовжував розвиватись, йти шляхом подальшої розбудови та інновацій. Ректорат Університету завжди проводив політику, спрямовану на досягнення перемог, і вони нам майже завжди вдавалися. Впевнений, що Університету не можна зупинятися ні на одну мить, бо за цим починається відлік часу назад.

Є завдання глобальні, вони окреслені державною політикою у галузі освіти і науки, законодавчими актами, є довгострокові та конкретні завдання, які в цілому визначені в Плані розвитку універ-

ситету на 2010–2020 роки. Необхідною, на мій погляд, є розробка Стратегії розвитку університету на 2016–2021 роки.

Я означу лише ряд першочергових і перспективних завдань, на яких треба сконцентруватися колективу Університету в наступному навчальному році і в подальшому. Вважаю за потрібне:

1. Ректорату створити робочу групу для підготовки Стратегії розвитку університету на 2016–2021 роки (відповідальний – перший проректор Ю. П. Битяк).

2. Спрямувати зусилля на посилення кадрового потенціалу Університету за рахунок покращення ефективності роботи з підготовки молодих докторів наук (відповідальний – перший проректор Ю. П. Битяк).

3. Розробити план заходів щодо удосконалення структури Університету шляхом розширення спеціальностей і спеціалізацій в інститутах і на факультетах, вирішити питання стосовно закріплення кафедр за інститутами та факультетам у відповідності з вимогами Закону України «Про вищу освіту» із метою підвищення ефективності організаційної, навчальної, наукової та виховної діяльності структурних підрозділів Університету (відповідальний – перший проректор Ю. П. Битяк).

4. Перевести протягом 2015/2016 навчального року на п'ятиденний навчальний тиждень: 2-й і 4-й курси – з 01.09.2015 р., 3-й курс – упродовж 2015/2016 навчального року з урахуванням уведення в експлуатацію навчальної частини бібліотечного корпусу (відповідальний – перший проректор Ю. П. Битяк).

5. Розширити форми співпраці роботодавців зі студентами на всіх етапах навчання та коло можливих баз практики (стажування) з метою наближення знань та навичок, що ними здобуваються, до вимог «першого робочого місця». Продовжити роботу щодо пошуку баз практики (стажування) та організації практики (стажування) для студентів, що навчаються за спеціальністю «міжнародне право» (відповідальні – перший проректор Ю. П. Битяк, проректор з навчальної роботи Ю. Г. Барабаш).

6. Забезпечити розробку нових навчальних планів відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту», їх своєчасне затвердження та запровадження у навчальний процес. Для забезпечення підготовки планів утворити навчально-методичний відділ (відповідальні – проректор з навчально-методичної роботи В. В. Комаров, проректор з навчальної роботи Ю. Г. Барабаш).

7. Здійснити заходи щодо поглибленого вивчення англійської мови шляхом створення навчальних груп для освоєння програми за рівнем В-1 та В-2, юридичної термінології (відповідальні – перший проректор Ю. П. Битяк, проректор з навчальної роботи Ю. Г. Барабаш).

8. Запровадити з 2015/2016 навчального року перехід до європейської кредитно-трансферної системи та нову систему критеріїв оцінювання знань студентів, модернізацію АСУ навчальним процесом відповідно до вимог нової редакції Положення про моніторинг знань студентів. Забезпечити впровадження нової магістерської програми з міжнародного та європейського підприємницького права спільно із Університетом Миколаса Ромеріса (м. Вільнюс, Литва); продовжити пошук нових партнерів для розвитку програми «двох дипломів» (відповідальний – проректор з навчальної роботи Ю. Г. Барабаш).

9. Запровадити сертифіковані освітні програми «ІТ право», «Митне право», «Юридичний бізнес». Продовжити роботу із розробки нових сертифікатних програм (відповідальний – проректор з навчальної роботи Ю. Г. Барабаш).

10. Завершити роботу над Навчальними електронно-інформаційними комплексами (НЕІК) з усіх дисциплін, що вивчаються в Університеті, та здійснити заходи щодо отримання на них свідоцтв про реєстрацію авторського права на твори. Забезпечити постійне оновлення НЕІКів. Розробити нормативні документи стосовно впровадження в Університеті дистанційної форми навчання на основі використання НЕІКів та проекту «Віртуальне навчання». Розширити використання можливостей проекту на інші форми навчання (відповідальні – проректор з навчальної роботи Ю. Г. Барабаш, проректор з навчально-методичної роботи В. В. Комаров).

11. Розробити заходи на подальшу комерціалізацію результатів роботи Центру інформаційних технологій по використанню бібліотеки електронних копій раритетних видань (відповідальний – проректор з навчально-методичної роботи В. В. Комаров).

12. Забезпечити активну співпрацю органів студентського самоврядування з Вченою радою Університету, ректоратом, деканатами, кафедрами у сфері організації навчального процесу та забезпечення навчальної дисципліни, виконання студентами своїх обов'язків, сприяння навчальній, науковій і творчій діяльності сту-

дентів, організації студентського дозвілля, відповідно до положень Закону України «Про вищу освіту» (відповідальний – проректор з навчальної роботи Ю. Г. Барабаш).

13. Здійснити розробку та впровадження заходів (олімпіади, Дні відкритих дверей, зустрічі в школах, створення спеціалізованих класів у загальноосвітніх закладах-партнерах) для популяризації Університету та збільшення кількості потенційних абітурієнтів (відповідальний – проректор з навчальної роботи Ю. Г. Барабаш).

14. Взяти участь у другому конкурсі на організацію навчальних кредитних мобільностей (стажування, навчання, підвищення кваліфікації, викладання) між навчальними закладами країн – членів Європейського Союзу і України (відповідальні – проректор з навчальної роботи Ю. Г. Барабаш, проректор з навчально-методичної роботи В. В. Комаров).

15. Розглянути питання про можливість проведення спільних літніх шкіл з університетами-партнерами, зокрема, із Східно-Середземноморським університетом. Розширити співпрацю з Баварським академічним центром Східної Європи з метою пошуку нових закордонних партнерів Університету (відповідальний – проректор з навчально-методичної роботи В. В. Комаров).

16. Активізувати роботу щодо участі в діяльності світових і європейських освітніх організацій, асоціацій та консорціумів вищих навчальних закладів. Разом з університетами-партнерами подати спільну заявку на отримання фінансування в рамках програми Еразмус+ (відповідальний – проректор з навчально-методичної роботи В. В. Комаров).

17. Впроваджувати стратегію проведення перспективних наукових досліджень за такими напрямками: а) комерційно привабливі дослідження, які є затребуваними на ринку; б) наукові дослідження, що відповідають національним інтересам і які можуть фінансуватися з державного бюджету.

З цією метою на базі Університету сформувати експертні групи із фахівців спеціалізованих галузей юридичних знань, які б налагоджували постійні комунікації з компаніями, що представляють відповідний сегмент ринку, та спеціально уповноваженими органами влади у певній сфері для виявлення реальних потреб галузі, спілкування з громадськістю, популяризації результатів наукових досліджень тощо (відповідальний – проректор з наукової роботи А. П. Гетьман).

18. Продовжити розробку програми дослідницьких проєктів «Інформаційна безпека» (проєкт на грантову підтримку Міжнародного Вишеградського фонду) та «Актуальні проблеми правового забезпечення сфери інформаційних технологій, інформації та інформаційної безпеки в контексті розвитку інформаційного суспільства» та на цій основі створити умови для налагодження партнерських відносин з учасниками цих проєктів, – школою права Корнелльського університету, ІТ-компаніями Харківського регіону, національними та європейськими юридичними фірмами для реалізації спільних наукових та освітніх заходів, академічної мобільності студентів та науковців (відповідальний – проректор з наукової роботи А. П. Гетьман).

19. З метою ефективного використання наукового потенціалу, залучення до наукової співпраці фахівців наукових та навчальних закладів Харківського регіону, НДІ правознавства та Науково-дослідному сектору розробити програму співробітництва з провідними вищими навчальними закладами та запропонувати її для розгляду Радою ректорів ВНЗ III–IV рівнів акредитації (відповідальний – проректор з наукової роботи А. П. Гетьман).

20. Створити у структурі НДІ правознавства відділи комерціалізації наукових досліджень, проєктних досліджень та центр з інновацій та інтелектуальної власності (відповідальний – проректор з наукової роботи А. П. Гетьман).

21. Створити у складі редакційно-видавничого відділу наукових видань сектор інформаційної підтримки науково-видавничої діяльності Університету, основним завданням якого повинні стати: розробка та постійне підтримання і наповнення сайтів фахових збірників наукових праць Університету; просування наукових доробків науковців Університету через мережу Інтернет у міжнародних наукометричних і реферативних базах даних (DOAJ, OCLC WorldCat та ін.); розробка, наповнення сайтів фахових збірників Університету в проєкті «Український індекс наукового цитування»; пошук та входження збірників університету до всіх можливих вітчизняних і міжнародних наукометричних і повнотекстових реферативних баз з метою популяризації наукових праць учених Університету та підвищення цитованості вчених Університету (відповідальний – проректор з наукової роботи А. П. Гетьман).

22. З метою просування Університету до участі у Європейській програмі наукових досліджень та інновацій «Горизонт–2020»

налагодити партнерські відносини з українськими ВНЗ (передусім Харківського регіону), які мають досвід реалізації подібних проєктів для взяття на себе їх юридичного забезпечення та супроводу (відповідальний – проректор з наукової роботи А. П. Гетьман).

23. Завершити будівельні роботи на бібліотечному корпусі по вул. Пушкінській, 84, 84а до кінця 2015 р. (відповідальний – проректор з економіки та соціального розвитку І. К. Прищепа).

24. У 2016 р. здійснити ремонт фасадів гуртожитку № 8 і учбового корпусу по вул. Динамівській, 4 та капітальний ремонт гуртожитку № 11 по вул. Студентській, 5/4 (відповідальний – проректор з економіки та соціального розвитку І. К. Прищепа).

25. Завершити капітальний ремонт гуртожитку № 6 по пр. Л. Свободи, 53 до початку 2016/2017 навчального року (відповідальний – проректор з економіки та соціального розвитку І. К. Прищепа).

* * *

На завершення хочу висловити щиру вдячність усьому колективу за наполегливу, самовіддану і плідну співпрацю, за довіру, підтримку і взаєморозуміння.

Попереду велика спільна праця, спрямована на досягнення нових, більш високих рубежів. І ми повинні зробити все можливе для збереження Університетом статусу флагмана правничої освіти в Україні. Для цього ми маємо все необхідне – високопрофесійний колектив, віру в свої сили, бажання студентів навчатися, цілеспрямованість зусиль на досягнення запланованих результатів.

Вітаю усіх із початком нового навчального року, бажаю мирного неба над головою, міцного здоров'я, благополуччя і нових творчих успіхів.

ЗМІСТ

Вступ	3
Структура Університету	11
Контингент студентів	12
Характеристика професорсько-викладацького складу	15
Підвищення якості підготовки фахівців. Навчальна дисципліна.	
Навчальний процес та його інформаційне забезпечення	17
Практика і стажування	28
Навчально-методична робота	29
Підвищення кваліфікації	34
Юридична клініка	36
Наукова бібліотека	42
Видання навчальної літератури	48
Науково-дослідницька діяльність	54
<i>Програми наукових досліджень, що виконуються професорсько- викладацьким складом кафедр Університету</i>	<i>55</i>
<i>Програми наукових досліджень, що виконуються Науково- дослідним інститутом правознавства та науково- дослідницьким сектором Університету</i>	<i>56</i>
<i>Законотворча, експертна робота та співробітництво з державними і правозастовними органами</i>	<i>57</i>
<i>Характеристика видавничої, інформаційної та редакційної діяльності</i>	<i>59</i>
<i>Організація та проведення наукових заходів</i>	<i>61</i>
Наукові здобутки	76
Підготовка наукових кадрів	78
Атестація науково-педагогічних кадрів	82
Діяльність науково-дослідних підрозділів	83
Організація наукової роботи молодих учених	91
Науково-дослідницька робота студентів	95
<i>Нові вимоги у сфері наукової діяльності та атестації наукових кадрів у зв'язку з прийняттям Закону України «Про вищу освіту»</i>	<i>103</i>
<i>Організаційні заходи щодо входження до міжнародних наукометричних баз даних</i>	<i>106</i>
Міжнародне співробітництво	110
Організаційні заходи щодо підготовки фахівців за програмами двох дипломів	115

Фінансова діяльність	117
Матеріальна база	124
Соціальний захист, умови праці, навчання, відпочинок та оздоровлення.....	136
Соціально-виховна робота.....	140
Естетичне виховання студентів. Культурно-масова робота	144
Спортивна робота.....	149
Взаємодія з органами студентського самоврядування.....	153
Асоціація випускників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.....	159
Пропозиції щодо вдосконалення діяльності Університету.....	161